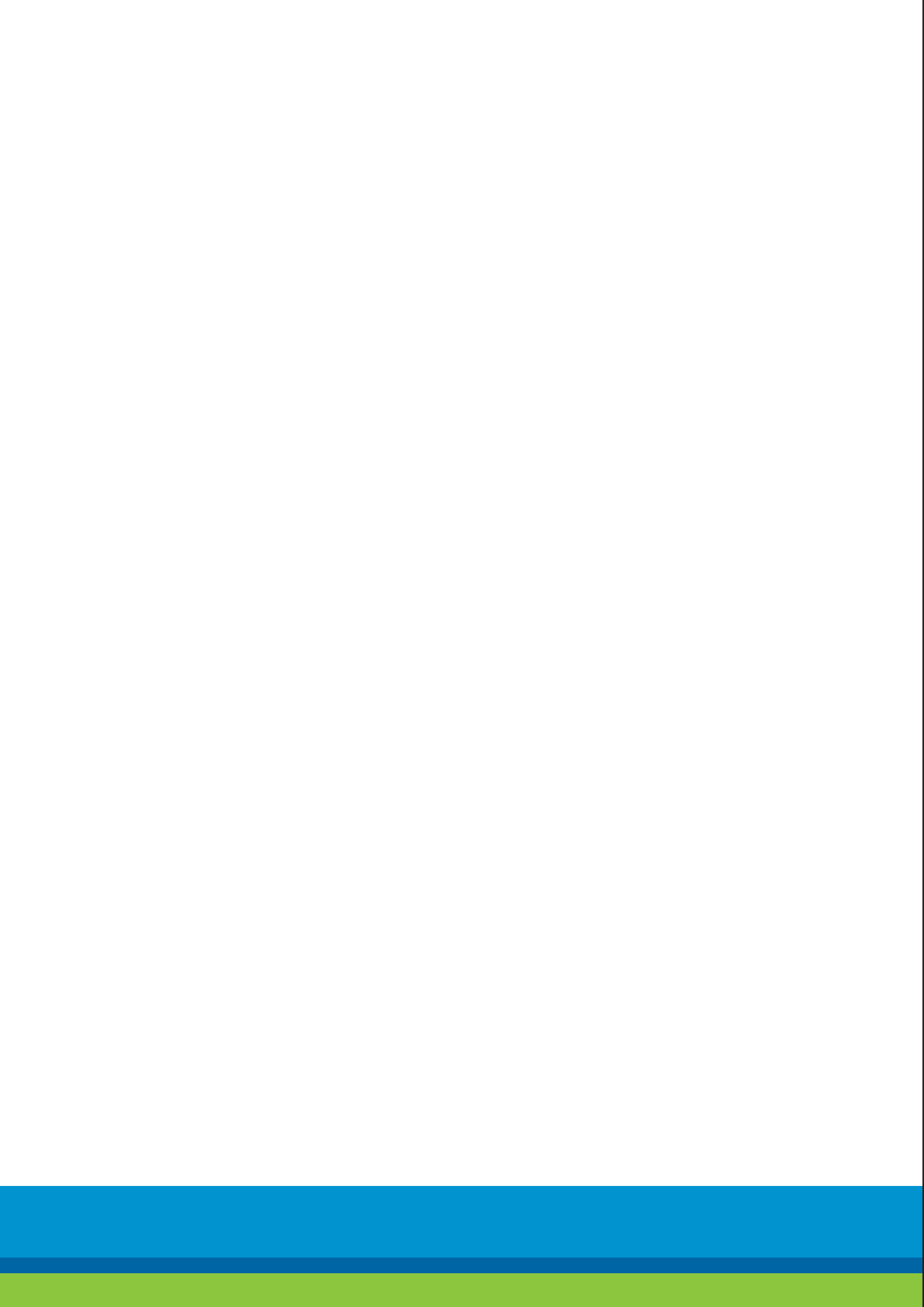

20

UW WATERSCHAP

14

INHOUDSOPGAVE

INLEIDING	5
<hr/>	
PROGRAMMAVERANTWOORDING	9
<hr/>	
1. Programma Veiligheid	13
2. Programma Voldoende water	19
3. Programma Schoon water	27
4. Bedrijfsvoering	35
5. Verplichte paragrafen	49
5.1. Algemeen	49
5.2. Ontwikkelingen sinds het vorige begrotingsjaar	49
5.3. Incidentele baten en lasten	50
5.4. Onttrekkingen aan voorzieningen en bestemmingsreserves	50
5.5. Waterschapbelastingen	50
5.6. Weerstandsvermogen	52
5.7. Financiering	54
5.8. Verbonden partijen	57
5.9. EMU-saldo	60
5.10. Topinkomens	61
<hr/>	
BEGROTING, RESULTAAT EN RESULTAATBESTEMMING	63
<hr/>	
6. Analyse begroting en resultaat	65
6.1. Begroting en prognose financieel jaarresultaat	65
6.2. Analyse gerealiseerd resultaat	66
7. Resultaatbestemming	68
<hr/>	
JAARREKENING	71
<hr/>	
8. Balans	73
8.1. Balans per 31 december	73
8.2. Toelichting op de balans	74
9. Exploitatierkening	87
9.1. Exploitatierkening naar kosten- en opbrengstsoorten	87
9.2. Toelichting op de exploitatierkening	87
9.3. Exploitatierkening naar programma's	94
9.4. Exploitatierkening naar kostendrager	96
9.5. Melding in het kader van de WNT	97
10. Overige gegevens	99
10.1. Gebeurtenissen na balansdatum	99
10.2. Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	99
<hr/>	
BIJLAGEN	103
<hr/>	
11. Financiële bijlagen	105

INLEIDING

De ontwikkeling van Waterschap Zuiderzeeland

2014 was voor Waterschap Zuiderzeeland in vele opzichten een 'vol' jaar. Na de organisatieontwikkeling die in 2013 zijn beslag heeft gekregen, was 2014 het eerste 'volle' jaar voor de nieuwe organisatie. Een organisatie met een directiemodel in plaats van een sectorenmodel en acht afdelingen in plaats van veertien. Een organisatie met veel nieuwe mensen, nieuwe functies én een nieuwe dijkgraaf die haar eerste volle jaar beleefde. Maar bovenal een organisatie die werkt volgens een nieuwe sturingsfilosofie, met een veranderende cultuur, meer interactie met de omgeving en een effectievere werkwijze die meegaat met de tijd: 'Water Werkt'!

Zo'n verandering komt niet vanzelf. Vol enthousiasme is het cultuur, leiderschaps- en medewerkers-ontwikkeltraject opgepakt. Iedereen is op verschillende manieren actief betrokken geweest bij het vormgeven, uitdragen en opnemen van de negen kernwaarden van Waterschap Zuiderzeeland. Leidinggevend en actief deelgenomen aan het managementontwikkeltraject en de ZZL Academie is opgericht. Daardoor heeft nagenoeg elke medewerker in 2014 deelgenomen aan op maat toegesneden cursussen, trainingen en/of workshops om zijn / haar competenties en vaardigheden verder te ontwikkelen. We (h)erkennen daarbij dat het ontwikkelen van een organisatie een continue proces is dat altijd doorgaat. Ook na 2014 blijven we ontwikkelen om ervoor te zorgen dat de medewerkers van waterschap Zuiderzeeland in staat zijn efficiënter te werken. Een voorbeeld is het project Samen Beter Werken, waarbij gekeken wordt naar de mogelijkheden en implementatie van flexibel werken.

Realisaties in het landelijk gebied

Dit alles hebben we niet voor onszelf gedaan, maar om onze taken als waterschap beter te kunnen vervullen. Ondanks – of juist dankzij – deze aandacht voor de ontwikkeling van ons waterschap, zijn we in staat geweest om veel nieuwe zaken te realiseren. In dat opzicht was 2014 een vol en dynamisch jaar.

Vanzelfsprekend voeren we op het gebied van waterbeheer in onze polders veel 'reguliere' werkzaamheden uit zoals wateraanvoer, oeveronderhoud, maaien, baggeren en muskusrattenbeheer. Maar er speelt in het landelijk gebied ook een aantal bijzondere projecten en ontwikkelingen. We hebben hard gewerkt aan de versnelde aanleg van duurzame en natuurvriendelijke oevers om de ecologische doelstellingen van de Kaderrichtlijn Water te halen. In 2014 hebben we 53 km duurzame en natuurvriendelijke oevers aangelegd. Daarmee stond de totaal teller eind 2014, volgens de planning, op 136 km. Dit is ook hard nodig, aangezien de doelstelling van 40% duurzame en natuurvriendelijke oevers is aangescherpt en al in 2021 moet zijn bereikt, in plaats van 2027.

In 2014 hebben we wederom de nodige aandacht gehad voor en gevraagd aan onze ingelanden, bijvoorbeeld voor het belang dat een juiste profilering van kavelsloten heeft voor het optimaal functioneren van het watersysteem. Tevens zijn we met het Actieplan Bodem en Water, samen met LTO Noord, de provincie én onze ingelanden, aan de slag om de bodem zo gezond mogelijk en het oppervlaktewater zo schoon mogelijk te krijgen en te houden.

Onze zorgtaak voor de buitendijkse regionale waterkeringen mag niet ontbreken. Op basis van toetsing, inventarisaties, inspecties en diverse bewonersavonden met eigenaren, bewoners en belanghebbenden is de verbeteropgave voor 9 van de 24 gebieden vastgesteld. Daarop volgend hebben we direct een start gemaakt met de voorbereidingen voor de verbeteropgave van Muiderzand, Lelystad / Parkhaven en Zeewolde.

In het kader van de versterkingsopgave binnen het HWBP zijn in 2013 en 2014 gedetailleerde onderzoeken uitgevoerd naar de niet goedgekeurde dijkvakken en objecten. Uit deze onderzoeken is gebleken dat een aanzienlijk deel hiervan alsnog goedgekeurd kan worden. De versterkingsopgave voor waterschap Zuiderzeeland is teruggebracht van 48,5 km dijkvakken naar 4,2 km dijkvak en van 6 naar 4 waterkerende objecten. Met het uitvoeren van deze onderzoeken zijn aanzienlijke maatschappelijke kosten voorkomen. Daarnaast heeft het waterschap subsidie ontvangen voor de gemaakte onderzoekskosten.

Realisaties in het stedelijk gebied

In 2014 zijn de uitgangspunten voor het meerjaren onderhoudsplan in het stedelijk gebied door de Algemene Vergadering (AV) vastgesteld. Hiermee wordt een doorkijk gegeven op het geplande beheer en onderhoud in het stedelijk gebied en de kosten daarvan in de komende jaren. Samen met de bewoners die aan het water wonen en/of in eigendom hebben, hebben we gekeken hoe zij het beste hun verantwoordelijkheid kunnen nemen om hun eigendom goed te onderhouden. Mede op basis van gesprekken met bewoners is een "toolkit ondersteuning particulieren" opgesteld. Hierin wordt aangegeven op welke wijze het waterschap particulieren kan adviseren en ondersteunen. Hierop aansluitend hebben we de beleidslijn "actief en passief beheer stedelijk water" ontwikkeld, waarin is vastgelegd hoe we als waterschap omgaan met het beheer en onderhoud van die delen van het watersysteem in het stedelijk gebied die in particulier eigendom zijn.

Samenwerking met onze omgeving

Waterschap Zuiderzeeland is meer en bewust onderdeel van haar omgeving en zoekt actief interactie en samenwerking met partijen en partners in deze omgeving. Zo werken we intensief samen met vier andere waterschappen (Groot Salland, Reest & Wieden, Rijn & IJssel en Vechtstromen) op het gebied van ICT, inkoop, personele zaken en zuiveren. Doel van deze samenwerking 'Waterkracht' is om onze kosten en kwetsbaarheid te verlagen en de kwaliteit te verhogen.

We werken ook nadrukkelijk samen met andere partijen zoals gemeenten, provincie, brancheorganisaties en scholen. Met de gemeente Zeewolde werken we samen aan de overdracht van het rioolbeheer 'van Zeewolde naar Zuiderzeeland', met de gemeente Urk realiseren we het project 'Riothermie', waardoor het energieverbruik van zwembad 't Bun is verminderd en met LTO is het al eerder genoemde Actieplan Bodem en Water opgesteld voor de verbetering van het waterbeheer in de landbouw. Met een groot aantal scholen wordt ingezet op meer educatie over het belang van water en waterbeheer.

Ruimtelijke projecten

Op het gebied van samenwerking mogen ook de ruimtelijke projecten rondom Almere 2.0, de ontwikkeling van Flevokust en de IJsseldelta Zuid niet ontbreken. In deze projecten heeft Waterschap Zuiderzeeland vanuit haar rol als kennishouder en belangenbehartiger vanuit waterperspectief, vaak een adviserende en beïnvloedende rol. Zo maken we voor de ontwikkeling van Almere afspraken over bijvoorbeeld de verbreding van de A6, de vormgeving van Poort Kustzone en de ontwikkeling van Oosterwold en zien we erop toe dat deze afspraken worden gevolgd. Voor de ontwikkeling van Flevokust (Lelystad) hebben we een basisonderzoek naar een aangepast dijkconcept uitgevoerd. Voor de ontwikkeling van de IJsseldelta Zuid hebben we in de projectvoorbereiding volop ingezet op het borgen van de veiligheid in ons beheergebied door de noodzakelijke koppeling tussen fase 1 en fase 2 van het project te blijven benadrukken.

Binnen ons waterschap hebben we begin 2014 de werkzaamheden voor de renovatie en upgrade van de AWZI Dronten afgerond, waarmee de capaciteit voor de komende jaren weer op orde is. Daarnaast werken we vanuit ons maatschappelijk verantwoord ondernemerschap en als innovatief waterschap aan nieuwe concepten en technieken. Om de biogasproductie en daarmee de duurzame energie-opwekking te vergroten zijn op laboratoriumschaal gistingsproeven met een innovatieve wijze van vergisten (Ephyra) gehouden. Inmiddels hebben deze proeven geresulteerd in een praktijkproef met een pilotinstallatie op AWZI Tollebeek.

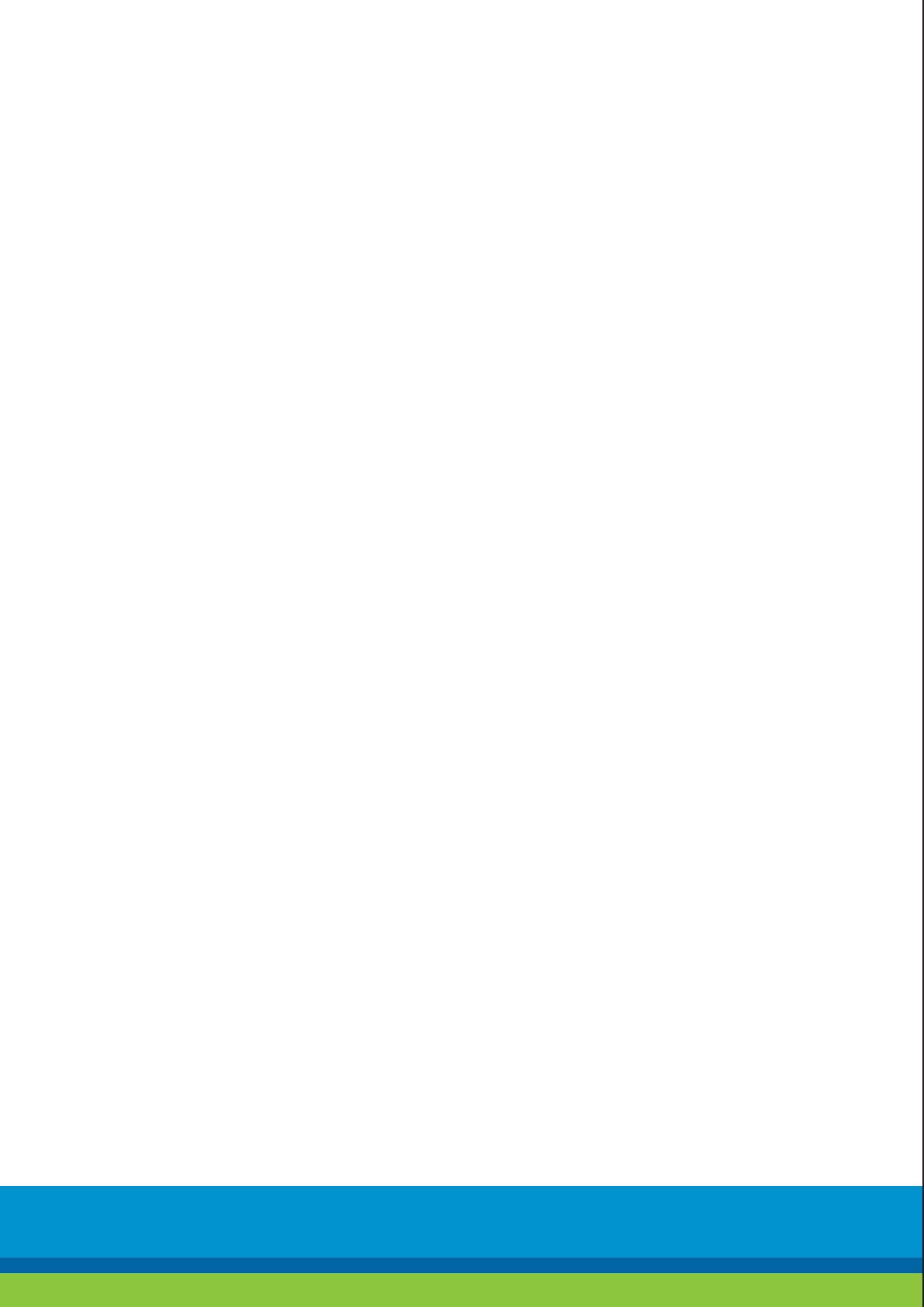
Buiten ons waterschap komen steeds vaker decentrale oplossingsrichtingen in beeld. Bijvoorbeeld bij de ontwikkeling van Almere Oosterwold (organische groei) en projecten Zeewolde Trekkersveld (regenwaterbehandeling) en Lowlands / Walibi (incidentele pieklozingen), wordt onze inbreng gevraagd.

Dit is slechts een selectie van alle activiteiten en projecten die door Waterschap Zuiderzeeland zijn ondernomen om ervoor te zorgen dat u nu en in de toekomst, achter veilige dijken, kunt genieten van droge voeten en voldoende en schoon water. Kortom: wij ronden hiermee het laatste volle jaar van de Algemene Vergadering die sinds 2009 bijeen is, met tevredenheid af en zien de toekomst vol energie tegemoet.

Het verslag voert u langs de programma's Veiligheid, Voldoende water en Schoon water. Daarna worden de ontwikkelingen in de bedrijfsvoering en de overige verplichte paragrafen besproken. Na het beleids-gedeelte vindt u de financiële verantwoording.

Lelystad, 2 juni 2015

College van Dijkgraaf en Heemraden

PROGRAMMA- VERANTWOORDING

TOELICHTING

PROGRAMMAVERANTWOORDING

Sinds 2009 heeft Waterschap Zuiderzeeland een programmabegroting en programmaverantwoording. Dit is een gevolg van de invoering van de gewijzigde Waterschapswet per 1 januari 2009. Een programmaverantwoording houdt in dat de verantwoording is opgebouwd uit programma's. Elk programma is gericht op het realiseren van verbeteringen (maatschappelijke effecten) in het beheergebied.

De inhoud van de programma's is gebaseerd op het strategische beleid uit het waterbeheerplan en de diverse beleidsplannen die de Algemene Vergadering heeft vastgesteld. De programma's geven daarmee een integraal overzicht van het actuele beleid. Op basis van dit overzicht heeft de Algemene Vergadering in de begroting prioriteiten aangegeven en op punten beleidsplannen bijgesteld. De programmaverantwoording is de verantwoording op de uitvoering van de beleidsplannen van het afgelopen verslagjaar.

Paragraaf Bedrijfsvoering

In het jaar 2007 heeft de Algemene Vergadering besloten om de bedrijfsvoeringsparagraaf in de begroting, tussentijdse rapportages en jaarrapportage te gebruiken om het totaaloverzicht van de bedrijfsvoeringsaspecten van alle programma's gezamenlijk te geven. Deze paragraaf is beleidsmatig kaderstellend voor de bedrijfsvoering. In de paragraaf zijn geen kosten van de activiteiten opgenomen; deze zijn over de programma's verdeeld.

Opzet programmaverantwoording

De programmaverantwoording heeft – per programma – een vaste opzet:

1. Het eerste deel van de programmaverantwoording geeft aan wat het beoogd effect is van het programma.
2. In het tweede onderdeel worden de programmadoelen beschreven.
3. Het derde deel geeft een overzicht van activiteiten die voor het realiseren van de doelstellingen zijn uitgevoerd. Meestal gaat het over de uitvoering van nieuw beleid of beleidsintensiveringen. Nieuw in dit jaarverslag is een explicietere rapportage over de voortgang op de strategieën voor het verslagjaar.
4. Het vierde deel geeft de netto lasten van het programma weer.

Rapportagesystematiek voortgang op de strategieën

In de programmaverantwoording is voor de strategieën die in 2014 zouden worden afgerond de voortgang weergegeven van de betreffende strategie. Over de strategieën die in 2015 en verder worden afgerond wordt in de Berap 2015 gerapporteerd.

Betekenis smiley's:

- Realisatie resultaten volgens meerjarenbegroting ¹
- Realisatie resultaten wijkt af van meerjarenbegroting
- Realisatie resultaten onder niveau van meerjarenbegroting, wijzigingsvoorstel noodzakelijk
- Realisatie nog niet gestart, geen conflict met planning
- De strategie is afgerond

1 Wanneer een strategie uit de meerjarenbegroting is gewijzigd in de berap wordt de voortgang aan de hand van de strategie uit de berap gerapporteerd.

1. PROGRAMMA VEILIGHEID

1. PROGRAMMA VEILIGHEID

1.1.1. WAT IS HET BEOOGD EFFECT?

Hoog buitenwater is een reële bedreiging voor de veiligheid in Flevoland. De primaire waterkeringen beschermen Flevoland tegen deze bedreiging. Het waterschap wil de veiligheid ook in de toekomst blijven waarborgen. Door te werken aan veilige, robuuste en duurzame waterkeringen anticipeert het waterschap op sociale, ruimtelijke, economische en klimatologische ontwikkelingen.

Regionale keringen kunnen zowel binnen- als buitendijks liggen. De veiligheid van Flevoland tegen overstromingen wordt binnendijks ondersteund door een compartimenteringsdijk (Knardijk). De buitendijkse gebieden worden door middel van regionale keringen beschermd tegen de dreiging van hoog water.

1.1.2. WAT ZIJN DE PROGRAMMADOELEN?

1. Alle primaire waterkeringen voldoen aan de wettelijke veiligheidsnormen.
2. Alle binnendijkse regionale waterkeringen voldoen vanaf 1 januari 2015 aan de provinciale veiligheidsnormen.¹
3. 10 van de 24 buitendijkse regionale waterkeringen voldoen vanaf 1 januari 2015 aan de provinciale veiligheidsnormen.

1.1.3. WAT HEBBEN WIJ IN 2014 GEDAAN?

Algemeen

Deltaprogramma

Op Prinsjesdag 2014 zijn de Deltabeslissingen gepresenteerd. De deltabeslissingen en voorkeursstrategieën zijn door het Rijk opgenomen in de partiële herziening van het Nationaal Waterplan. Daarnaast zijn met het Deltaprogramma ook regionale opgaven in beeld gebracht, waarvoor de komende jaren maatregelen verder moeten worden uitgewerkt en uitgevoerd. Voor Waterschap Zuiderzeeland betekent dit dat de volgende onderwerpen nadrukkelijk op de agenda staan:

1. Deltabeslissing Waterveiligheid (nieuwe normering)
2. Deltabeslissing IJsselmeergebied (aanpassing peil Markermeer / IJmeer)
3. Deltabeslissing Zoetwater (o.a. voorzieningenniveau / mate van beschikbaarheid)
4. Deltabeslissing Ruimtelijke adaptatie (klimaatbestendige inrichting stedelijk gebied)

Elk van de in 2014 genomen deltabeslissingen heeft belangrijke consequenties voor Waterschap Zuiderzeeland. De eerste twee deltabeslissingen zijn onderdeel van het programma Veiligheid. De laatste twee deltabeslissingen zijn onderdeel van het programma Voldoende water en komen in dat programma aan de orde.

---

¹ Waterschap Zuiderzeeland heeft van de provincie uitstel gekregen voor de realisatie van dit doel in afwachting van de Deltabeslissing.

*Deltabeslissing Waterveiligheid*¹

Met de Deltabeslissing is de overstap gemaakt naar een nieuw type norm voor veiligheid; de overstromingskans. In de nieuwe benadering wordt elke inwoner van Nederland tenminste dezelfde basisveiligheid tegen overstroming geboden. Wanneer een overstroming bovendien grote schade tot gevolg heeft kan een extra veiligheid worden geboden. Zowel voor de Noordoostpolder als voor de Flevopolders is dit laatste het geval; de economische schade van een overstroming in 2050 is maatgevend voor de norm voor de dijken. De nieuwe normen zijn een optimalisatie van de kosten voor dijkversterking en de aanwezige waarde in het gebied.

Deze benadering leidt voor de dijktrajecten in de Noordoostpolder tot een overstromingskansnorm van 1:3.000 en voor de dijktrajecten van oostelijk en zuidelijk Flevoland tot een overstromingskansnorm van 1:30.000. Het zichtjaar voor deze normen is 2050. Bij de afleiding van de normen heeft de verwachte groei van Almere (5e stad van Nederland) zwaar gewogen.

*Deltabeslissing IJsselmeergebied*²

Met de deltabeslissing IJsselmeergebied wordt een stap gezet om bij een veranderend klimaat, de veiligheid en zoetwatervoorziening te blijven garanderen. De deltabeslissing IJsselmeergebied omvat hiervoor drie keuzes met betrekking tot:

1. de waterafvoer bij een stijgende zeespiegel;
2. de zoetwatervoorziening in de regio en
3. het peilbeheer van het IJsselmeer en Markermeer.

Het wateraanbod in de regio wordt vergroot door de instelling van een flexibel zomerpeil.

Ook in de volgende fase van het Deltaprogramma wordt de samenwerking tussen de waterbeheerders in de IJsselmeergroep voortgezet. De IJsselmeergroep vormt het voorportaal van het Bestuurlijk Platform IJsselmeergebied (voorheen het Bestuurlijk Kernteam IJsselmeergebied – BKIJ).

IJsseldelta Zuid³

Het project IJsseldelta-Zuid richt zich op het gebied tussen Kampen, de IJssel en het huidige Drontermeer. Het doel van het project IJsseldelta-Zuid is de waterveiligheid, leef- en werkomgeving en doorstroom van het verkeer te verbeteren. In het kader van Ruimte voor de Rivier heeft het Rijk het plan om een nieuwe waterverbinding (bypass) tussen de IJssel en het Drontermeer te graven; het Reevediep. Deze hoogwatergeul is bedoeld om in extreme omstandigheden hoogwater van de IJssel te kunnen afvoeren via het Drontermeer en het Vossemeer, naar het IJsselmeer. Het Reevediep wordt in twee fasen gerealiseerd.

Afgelopen jaar stond in het teken van de aanbesteding van de uitvoering van fase 1 van het Project IJsseldelta Zuid. Volgens planning zal deze fase in 2017 worden voltooid. Na voltooiing van de aanleg in fase 1 kan de bypass als hoogwaterafvoergeul van de IJssel beperkt worden ingezet. Deze maatregel is – vanwege de veiligheid – alleen in uiterste nood toe te passen en is van strikt tijdelijke aard. Deze waterafvoer wordt in afvoercapaciteit begrensd doordat de aanpassing van de waterstaatswerken ter vergroting van de capaciteit deels in fase 2 voorzien is. Daarom is het systeem na aanleg van fase 1 nog niet op volle sterkte.

Omwille van de veiligheid in het beheergebied van Waterschap Zuiderzeeland richt de inzet van Waterschap Zuiderzeeland zich in dit proces met name op het borgen van die veiligheid. Het benadrukken van de tijdelijkheid van fase 1 en de verbondenheid van fase 1 en 2 staan daarbij centraal, maar ook het beperken van ongewenste effecten. Door actieve inbreng en beïnvloeding op het vlak van ontwerp, monitoring (van o.a. waterstanden en mogelijke kweleffecten), beheer en inzet van inhoudelijke expertise en deelname aan en inbreng in diverse begeleidingsgroepen en overlegorganen heeft Waterschap Zuiderzeeland in 2014 bijgedragen aan een gedegen voorbereiding van het project.

---

¹ Was: Deelprogramma Veiligheid.

² Was: Deelprogramma IJsselmeergebied.

³ Ook wel Reevediep genoemd

Fonds medegebruik waterkeringen

Dijken hebben als primaire functie om het water te keren en de veiligheid van een gebied te garanderen. Echter, in bepaalde gevallen is dat te combineren met andere maatschappelijke functies. Op basis van de motie "Fonds medegebruik primaire keringen" die op 26 mei 2011 door de AV is aangenomen, is vanaf 1 januari 2012 jaarlijks een bedrag van € 100.000,- gereserveerd voor participatie in initiatieven op en nabij primaire keringen.

Aanvullend heeft de AV op 24 juni 2014 het operationeel kader voor medegebruik van het watersysteem vastgesteld. Hiermee is de reikwijdte van de bestaande regeling voor 'medegebruik waterkeringen' aangepast zodat het Fonds Medegebruik ook kan worden aangewend voor het ondersteunen van medegebruik van het watersysteem en het behoud van watererfgoed.

In 2014 heeft Waterschap Zuiderzeeland een bijdrage verleend aan zes projecten:

- "Monument Prima Mensen", een kunstwerk als hommage aan mensen die wat betekenen voor de samenleving;
- Audiovisuele presentatie in het bezoekerscentrum De Trekvogel, over het droogleggen van de polder;
- Hevelhuisje IJsselmeerdijk: de plaatsing van een stalen constructie van het origineel;
- Onderzoek Palenscherm Urk, als teken van het belang van een constructieve kering;
- Schenking audio- en informatiezuil sluitgat dijk Urk, ter ere van de sluiting van de dijk 75 jaar geleden.
- Mountainbikeroute Nulderdijk, Zeewolde.

Ecologisch Dijkbeheer

In februari 2013 is het onderwerp ecologisch dijkbeheer in de Algemene Vergadering behandeld. Naar aanleiding van een motie is besloten om de focus te leggen op het aanwijzen van een proefvak waar langjarig een aangepast ecologisch beheer kan worden gemonitord. Het doel van de langjarige proeven is het inzichtelijk maken van het effect van ecologisch dijkbeheer op de Flevolandse waterkeringen en de ecologie.

Pilot ecologisch dijkbeheer

Voor het aangepaste beheer en bijbehorende monitoring zijn proefvakken op de Harderdijk en Knardijk gekozen. Deze locaties nabij gemaal Lovink zijn in eigen beheer, zijn langjarig beschikbaar en zijn hoger dan de gestelde norm. Hierdoor worden er minder aanvullende eisen gesteld aan de erosiebestendigheid van het binnentalud en binnenbeloop van de dijk.

Op deze proeflocatie is in 2014 een aantal varianten van ecologisch beheer uitgevoerd. Hierbij is gevarieerd met het tijdstip van maaien, het maaien en ruimen in lengtestroken en voortzetting van het huidige beheer. Daarbij wordt het effect van deze variaties op de soortensamenstelling en erosiebestendigheid van de grasmat gemonitord. De nulmeting van de erosiebestendigheid en vegetatiesamenstelling heeft in 2014 plaatsgevonden. De opzet van de monitoring is om deze elke twee jaar te herhalen om zo een goed beeld te krijgen van de ontwikkeling van de grasmat.

De continuïteit van het proefvak is echter niet zeker. De provincie is voornemens om de situatie van de naastgelegen rotonde verkeerstechnisch aan te passen. In de voorkeursvariant van de provincie zullen de proefvakken komen te vervallen. Als dit het geval is, zal omgezien worden naar een alternatief.

Kadoelermeerdijk

Natuurmonumenten heeft meerdere wensen qua inrichting en bevordering van de ecologische kwaliteit. In overleg met Natuurmonumenten is onderzocht of de inrichting van de Kadoelermeerdijk ecologischer te maken is door poelen te graven tussen de stortsteen en het talud.

Versterking / Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP)

In 2013 is het nadere onderzoek aan de dijkvakken die op steenbekledingen waren afgekeurd, afgerond. Op basis van de resultaten daarvan heeft de Algemene Vergadering in december 2013 besloten om geen versterking uit te gaan voeren. Na deze bestuurlijke besluitvorming heeft Waterschap Zuiderzeeland in januari 2014 de programmadirectie HWBP schriftelijk geïnformeerd over de resultaten van het in 2013 afgeronde nadere onderzoek én haar besluit om hiervoor geen dijkversterking uit te voeren. Hiermee is een forse reductie (ca. 85%) bereikt van de oorspronkelijke versterkingsopgave. De programmadirectie HWBP heeft daarop gereageerd om het honoreren van dit verzoek afhankelijk te maken van de in te dienen beschikkingaanvragen HWBP.

Aanvullend op het in 2013 afgeronde onderzoek naar de op steenbekledingen afgekeurde dijkvlakken, is in 2014 het nadere onderzoek aan de op piping afgekeurde dijkvakken en waterkerende constructies uitgevoerd en afgerond. Piping is het verschijnsel dat onder de dijk een holle pijpvormige ruimte ontstaat doordat het uitspoelingsproces van een zandvoerende grondwaterstroming (= een wel) niet stopt. Dit onderzoek heeft aangetoond dat alle met de 3de toetsronde op piping afgekeurde dijkvakken en enkele waterkerende constructies alsnog kunnen worden goedgekeurd en dus niet versterkt hoeven te worden. Hiermee is in 2014 de aanvankelijke versterkingsopgave van 48,5 km dijkvakken en zes waterkerende constructies teruggebracht tot 4,2 km dijkvak in dijkring 8 (Flevopolder) en vier waterkerende constructies in dijkring 7 (Noordoostpolder).

Op basis van artikel 6 van Subsidieregeling Hoogwaterbescherming, gepubliceerd in de Staatscourant van 13 maart 2014, heeft het waterschap vervolgens voor beide dijkringen (Noordoostpolder en Flevopolder) de subsidieaanvragen ingediend bij de Minister voor een beschikking voor de gemaakte kosten van het reeds in 2013 afgeronde onderzoek en voor de te maken kosten voor het in 2014 uitgevoerde nadere onderzoek. Eind 2014 zijn vervolgens de beschikkingen ontvangen en zijn de subsidiegelden voor de gemaakte onderzoekskosten aan het waterschap uitbetaald.

Beheer en onderhoud

De beheer- en onderhoudswerkzaamheden aan de keringen zijn in 2014 conform de planning en het onderhoudsplan (ROW) uitgevoerd. Onder andere de volgende werken zijn uitgevoerd:

- Aanleg nieuwe drainage;
- Herzetten basaltzuilen;
- Aanbrengen bestortingen;
- Vervangen afrasteringen.

Regionale waterkeringen op orde

Knardijk

De Knardijk heeft tijdens de aanleg van Oostelijk Flevoland in de jaren zestig het buitenwater gekeerd. Na de inpoldering van Zuidelijk Flevoland heeft de dijk deze functie verloren. De Knardijk is door de provincie aangewezen als regionale kering. Uit de toetsing is gebleken dat de dijk niet voldoet aan de norm. In 2014 heeft de provincie – in het licht van de nieuwe normen voor de primaire waterkeringen – besloten de norm voor de Knardijk te heroverwegen én tegelijkertijd uitstel te verlenen voor het op orde brengen van de Knardijk.

Eind 2014 is, in opdracht van provincie en waterschap, een onderzoek gestart naar de status en eventuele normering van de Knardijk. Het is de bedoeling dat Provinciale Staten, op basis van de onderzoeksresultaten uit het gezamenlijke onderzoek, een weloverwegen keuze kan maken over de toekomstige status van de Knardijk.

Zorgtaak Buitendijks

In 2014 is een grote stap gemaakt met de invulling van de zorgtaak buitendijkse regionale waterkeringen. Het gaat hier om negen van de tien door de provincie aangewezen en genormeerde gebieden. Voor de Eemhof – het tiende gebied – wordt, op verzoek van Waterschap Zuiderzeeland, de normering door de provincie Flevoland aangepast. Na de aanpassing kan er worden gestart met het opstellen van deze legger. De provincie Flevoland is bezig met de herijking van het beleid voor de 'overige' 14 gebieden.

Conform onze strategie is in 2014 voor de buitendijkse regionale waterkeringen (met uitzondering van de Eemhof) het opgestelde *keurkwartet* bestuurlijk vastgesteld, te weten: keur, legger, beleid en beleidsregels.

Op basis van de toetsing, inventarisaties en inspecties is de verbeteropgave vastgesteld. In drie van de negen gebieden moeten werkzaamheden uitgevoerd worden om aan de eisen te voldoen. Waterschap Zuiderzeeland gaat deze werkzaamheden uitvoeren. Tijdens diverse bewonersavonden in 2014 zijn de eigenaren / bewoners / belanghebbenden meegenomen in het gehele proces om tot vaststelling van beleid en opgave te komen.

De planfase van het project is afgerond. Eind 2014 is een start gemaakt met de voorbereidingen voor de verbeteropgave (actief) van de genoemde drie gebieden (Muidersand / Parkhaven, Lelystad / Zeewolde) en passief (vergunningen / MJOP / inspectieplan) voor alle gebieden buitendijks.

Voortgang op de strategieën 2014

Zorgtaak Buitendijks

✓ In 2014 is de legger voor de regionale buitendijkse keringen vastgesteld.

1.1.4. WAT HEEFT HET GEKOST?

Overzicht programma Veiligheid (bedragen x € 1.000.000)

OMSCHRIJVING	PRIMITIEVE BEGROTING 2014	BIJGESTELDE BEGROTING 2014	REALISATIE 2014	REALISATIE 2013
Algemeen	0,6	0,6	0,5	0,3
Primaire keringen	6,6	6,3	5,7	5,1
Regionale keringen	0,3	0,4	0,3	0,3
Doorbelastingen	0,9	0,9	0,9	0,9
Totaal programmalasten	8,4	8,1	7,4	6,6

De realisatie van de lasten van het programma Veiligheid wijkt € 0,7 miljoen af van de bijgestelde begrote cijfers. Een uitgebreide analyse van het resultaat wordt gegeven in paragraaf 9.2.

2. PROGRAMMA VOLDOENDE WATER

2. PROGRAMMA VOLDOENDE WATER

2.1.1. WAT IS HET BEOOGD EFFECT?

Het waterschap wil een robuust watersysteem dat de effecten van toekomstige klimaatveranderingen en bodemdaling kan opvangen. Zo'n systeem kan het water, conform de daarvoor vastgestelde normen en zonder overlast te veroorzaken, verwerken tegen maatschappelijk aanvaardbare kosten.

Tot nu toe ligt de focus bij klimaatveranderingen voornamelijk op het toenemen van extreme neerslag en het stijgen van de zeespiegel. De andere kant van de verwachte klimaatveranderingen is dat ook extreem droge periodes vaker zullen voorkomen. Het robuuste watersysteem dat het waterschap nastreeft zal dan ook in staat moeten zijn om te anticiperen op gevallen van extreme droogte.

Het watersysteem zorgt in normale situaties voor een goede doorstroming en afwatering in het beheergebied en het realiseren van het (maatschappelijk) gewenste grond- en oppervlaktewaterregime (GGOR). Streven is dat de feitelijke situatie van het watersysteem overeenkomt met de legger. Op die manier kan het waterschap weloverwogen anticiperen op en reageren in extreme situaties.

2.1.2. WAT ZIJN DE PROGRAMMADOELEN?

1. Het watersysteem, zowel in landelijk als in stedelijk gebied, is in 2015 op orde. Het hele beheergebied voldoet aan de vastgestelde normen.
2. Het waterschap voert de toetsing normering wateroverlast integraal uit voor zowel het landelijk als het stedelijk gebied.
3. In 2015 is klimaatbestendigheid geïmplementeerd in het beleid van Zuiderzeeland.
4. In geval van droogte wordt de verdringingsreeks gehanteerd.
5. De watergangen in het beheergebied (ook in het stedelijk gebied) voldoen vanuit kwantiteitsoogpunt aan de vastgestelde normen en inrichtingseisen van het watersysteem.
6. Het maaibeheer van de watergangen is zodanig dat voldoende doorstroming en afvoer behouden blijft en wordt daarbij zo veel mogelijk afgestemd op de beoogde structuurdiversiteit.
7. De bemaling van het beheergebied is robuust, betrouwbaar, duurzaam en afgestemd op de klimatologische en economische ontwikkelingen, omgevings- en waterkwaliteitseisen.
8. Peilbesluiten worden weloverwogen genomen, na de verschillende (maatschappelijke) belangen te hebben afgewogen.

2.1.3. WAT HEBBEN WIJ IN 2014 GEDAAN?

Voorkomen wateroverlast

Wateropgave 2024¹

In 2012 is de toetsing van het watersysteem uitgevoerd. Uit de toetsing blijkt dat het bodemdalingsgebied in de Noordoostpolder (Noordwest Schokland) onverminderd om aandacht vraagt omdat niet aan de huidige normering voor wateroverlast wordt voldaan. Naast de opgave in het bodemdalingsgebied zijn vier deelgebieden onderscheiden waar in 2024 niet aan de inundatienorm wordt voldaan.

In 2014 is voor twee van deze gebieden de opgave 'opgelost'. Na een detailberekening blijkt de opgave in het kassengebied van Luttelgeest niet aanwezig te zijn. Daarnaast is de opgave in Urk (Heerenkampsingel) opgelost, doordat de gemeente de wijk substantieel heeft opgehoogd en de riolering deels heeft afgekoppeld.

Volgend op de toetsing is het waterschap in 2013 begonnen met de herziening van het wateroverlastbeleid. In 2014 is het nieuwe beleid voor het voorkomen van wateroverlast bestuurlijk vastgesteld. Voor de wateropgave in het bodemdalingsgebied van de Noord-oostpolder is de doelstelling aangepast van het volledig oplossen van de opgave naar het waar mogelijk optimaliseren van het watersysteem en op termijn transformeren van het landgebruik naar minder kwetsbare vorm. Deze nieuwe koers is ook opgenomen in het (ontwerp) WBP 2016-2021.

Het waterschap heeft deze nieuwe koers met de provincie afgestemd via o.a. het reguliere bestuurlijke overleg, het aanbieden van het nieuwe beleid wateroverlast en via input op de Agenda Vitaal Platteland en de Partiële herziening van het Omgevingsplan. De nieuwe koers vraagt van het waterschap om mogelijke korte termijnmaatregelen in beeld te brengen en de af te wegen. Hieraan wordt in 2015 invulling gegeven.

Deltabeslissing Ruimtelijke Adaptatie²

De Deltabeslissing Ruimtelijke Adaptatie is op Prinsjesdag 2014 gepresenteerd. De deltabeslissing omvat een nieuwe en gerichte aanpak voor waterrobuuste en klimaatbestendige (her)ontwikkeling in bebouwd gebied. Het Rijk, provincies, waterschappen en gemeenten geven invulling aan een klimaatbestendige en waterrobuuste inrichting op basis van eigen verantwoordelijkheden en ambities. Een waterrobuuste inrichting betekent onder andere dat nationale vitale en kwetsbare functies bestand zijn tegen mogelijke overstromingen. Dit zijn functies in energievoorziening, telecom en ICT, afvalwaterketen en drinkwatervoorziening.

Om het belang van het onderwerp en de noodzakelijke samenwerking te benadrukken hebben Waterschap Zuiderzeeland, provincie Flevoland en alle Flevolandse gemeenten gezamenlijk een Flevolandse Intentieverklaring Ruimtelijke Adaptatie opgesteld. Deze is op 9 oktober 2014 door alle betrokken bestuurders ondertekend. De intentieverklaring is in lijn met onze rol als wateradviseur en toetser en biedt vooral een kans voor het waterschap om vroegtijdig betrokken te raken bij ruimtelijke initiatieven en op dit onderwerp de samenwerking met de gemeenten verder te intensiveren.

Anticiperen op watertekort

Droogte

2014 kan worden gekenmerkt als een gemiddeld jaar, niet nat en niet droog. Het neerslagtekort bedroeg 56,4 mm in het zomerseizoen dat loopt van 1 april tot 1 oktober. Met een recordaantal zonuren

---

¹ Was: NBW: Wateropgave 2015 en 2015 (Berap) en Wateropgave 2015 en 2050 (MJB)

² Was: Klimaatbestendigheid (Berap en MJB)

was maart 2014 een relatief droge maand. Hierdoor had het droogtseizoen een 'droge' start. De situatie is dagelijks beoordeeld en heeft er voor gezorgd dat er geen problemen zijn ontstaan.

Deltabeslissing Zoetwater¹

De Deltabeslissing Zoetwater die in 2014 is genomen, omvat een nieuwe strategie voor het beperken van watertekorten en het optimaal benutten van zoetwater voor economie en nutsfuncties.

Naast de grootschalige maatregel die het Rijk treft, het bufferen van meer water in het IJsselmeer en Markermeer (zie Deltabeslissing IJsselmeergebied), zijn in het Deltaprogramma ook afspraken gemaakt over regionale maatregelen. Een onderdeel hiervan is het uitwerken van het voorzieningenniveau voor zoetwater. Met dit instrument krijgen gebruikers zicht op de beschikbaarheid van zoetwater en de kans op watertekorten in normale en droge omstandigheden. Met de uitwerking van het voorzieningenniveau wordt in 2015 in samenwerking met de provincie gestart.

Daarnaast hebben regionale overheden en gebruikers afspraken gemaakt over efficiënter watergebruik en het beperken van de vraag naar zoetwater. Onderzoek naar de mogelijkheden om de waterinlaat te optimaliseren zal het waterschap in de komende jaren oppakken en is als maatregel opgenomen in het WBP3.

Goed functionerend watersysteem

Stedelijk water

In 2010 is een maatwerkovereenkomst stedelijk water met alle Flevolandse gemeenten overeengekomen. Daarin is opgenomen dat de eerste drie jaren (2011 t/m 2013) jaarlijks een evaluatie wordt uitgevoerd en een voortgangsrapportage wordt opgesteld ten behoeve van bestuurlijk overleg. Gezien de positieve evaluatie over het jaar 2011, is ervoor gekozen om de evaluatie van de jaren 2012 en 2013 te combineren. Deze 2de evaluatie is begin 2014 aan de AV voorgelegd en in april 2014 bestuurlijk besproken in de Stuurgroep Water(keten). Het algemene beeld dat uit de 2de evaluatie naar voren komt is dat het uitvoeren van het stedelijk waterbeheer door het waterschap, een plek heeft gekregen binnen de organisatie en dat de gemeente en het waterschap elkaar goed weten te vinden als dat nodig is.

In 2014 zijn de uitgangspunten voor het meerjarenonderhoudsplan in stedelijk gebied door de AV vastgesteld. Hiermee wordt een doorkijk gegeven op het geplande beheer en onderhoud in het stedelijk gebied en de kosten daarvan in de komende jaren. Het meerjarenonderhoudsplan (MJOP) zal worden gebruikt als basis voor de Meerjarenbegroting van het waterschap. De kosten in het MJOP zijn gebaseerd op inventarisaties van het te onderhouden areaal en op kostenkengetallen van de in voorgaande jaren uitgevoerde werken. Voor het MJOP wordt, in aansluiting op het MJOP landelijk gebied, een 7-jarige onderhoudscyclus gehanteerd.

Om de zichtbaarheid van het Waterschap in het stedelijk gebied te verbeteren is er eind 2014 een plan van aanpak voor de communicatie opgesteld. Hierin is weergegeven welke communicatiemiddelen gebruikt zullen worden rondom het beheer en onderhoud van het stedelijk water.

Conform de strategie om in 2014 afspraken te hebben gemaakt over het beheer en onderhoud van private delen in het stedelijk gebied is de beleidslijn "actief en passief beheer stedelijk water" ontwikkeld. Hierin is vastgelegd hoe we als waterschap om zullen gaan met het beheer en onderhoud van die delen van het watersysteem in het stedelijk gebied die in particulier eigendom zijn. Hoewel de hiervoor gestarte pilot niet heeft geresulteerd in concrete uitvoeringsprojecten is mede op basis van in de pilot gevoerde gesprekken met bewoners een "toolkit ondersteuning particulieren" opgesteld. In de toolkit wordt aangegeven op welke wijze het waterschap particulieren kan adviseren en ondersteunen.

---

¹ Was: Deelprogramma Zoetwater

De projecten onder het maatregelenprogramma stedelijk water die uit de bestemmingreserve stedelijk water worden gefinancierd zijn op drie na afgerond. De nog lopende werken zullen begin 2015 worden voltooid. Het eerder aangekondigde 2de maatregelenprogramma is begin 2015 aan het bestuur ter goedkeuring aangeboden. Het programma omvat zowel onderzoek, maatregelen en monitoring in het stedelijk gebied, gericht op kwaliteitsverbetering van het stedelijk water.

Gemalen

Het jaar 2014 kan worden gezien als relatief droog. Gemiddeld is er in Zuid- en Oostelijk Flevoland 680 millimeter neerslag gevallen. In de Noordoostpolder is tussen 800 en 900 millimeter neerslag gevallen. 2014 was daarmee droger dan 2013. Er is totaal 0,9 miljard kubieke meter water weggepompt. Dit is ongeveer gelijk aan één zesde deel van het IJsselmeer. Hiervoor is 17,4 miljoen kilowattuur elektriciteit, 0,6 miljoen kubieke gas en circa 40.000 liter dieselolie gebruikt. Dit energieverbruik is ongeveer 65 procent van het totale energieverbruik van het gehele waterschap.

Het leveringscontract voor elektrische energie en warmte door gemaal Vissering (WKK) is per 1 januari 2014 door RWE / Essent opgezegd. Omdat er hierdoor geen verplichting meer bestaat om een grote hoeveelheid water via gemaal Vissering uit te pompen, is vanuit doelmatigheidsoverwegingen het accent van de bemaling in de NOP verlegd naar gemaal Buma. Voor de levering van restwarmte aan het nabijgelegen industrieterrein dat ontstaat bij het pompbedrijf van gemaal Vissering is een opvolger gevonden. Voor de levering van elektriciteit niet. De levering van restwarmte leidt nog tot een beperkte opbrengst van enkele duizenden euro's per jaar.

De gemalen zijn voor meer dan 95% beschikbaar geweest in natte perioden, waarmee aan de afspraak is voldaan. Met Rijkswaterstaat zijn in 2014 afspraken gemaakt over het uitslaan van water uit de Lage Vaart. Hierbij is afgesproken dat er naar wordt gestreefd om 70% via gemaal Colijn uit te slaan en maximaal 30% via gemaal de Blocq van Kuffeler. Tot op heden kan Waterschap Zuiderzeeland hier ruimschoots aan voldoen.

2014 was ook het jaar waarbij er landelijk meer aandacht is gekomen voor energie en bemaling. Zo heeft de Unie van Waterschappen een expertgroep opgericht met dit thema. Samen met de Unie van Waterschappen heeft waterschap Zuiderzeeland een succesvolle workshop op het gebied van energieaspecten van gemalen georganiseerd. Naar aanleiding van deze workshop heeft de Tweede Kamer in Den Haag vragen gesteld over energiebesparing bij bemalingtaak van de Waterschappen. Dit heeft geleid tot een onderzoek, gefinancierd door het Ministerie van Economische Zaken. Waterschap Zuiderzeeland heeft een prominente rol gespeeld bij dit onderzoek. Het onderzoek zal in 2015 worden afgerond. Waterschap Zuiderzeeland heeft in 2014 besloten om de kansen voor energiebesparing en energieopwekking in 2015 in beeld te brengen.

Peilbeheer

Het slimme beheer van de stuwen is al enkele jaren onderdeel van het dagelijks beheer en intussen is dynamisch peilbeheer met succes geïmplementeerd. Een enkele keer is dynamisch peilbeheer al automatisch in werking getreden bij hevige neerslag. Dit betekent dat het water beter kan worden verdeeld over het beheersgebied. Bij het opstellen van peilbesluiten is ook de GGOR¹-methode toegepast. De bevindingen zullen in 2015 worden meegenomen bij het opstellen van het tactisch kader voor het peilbeheer.

Verdroging

Enkele natuurgebieden zijn aangemerkt als verdroogd. Dit zijn de zogenaamde TOP-gebieden. Er is gezocht naar mogelijkheden om de (grond)waterstand te verhogen. Eind 2013 zijn deze maatregelen in de TOP-gebieden afgerond. Vervolgens hebben de terreinbeheerders (Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer en Stichting Flevolandschap) de financiën in 2014 op een rij gezet. De bijdragen

---

1 GGOR staat voor: Gewenst Grond- en Oppervlaktewaterpeil

van het waterschap aan de terreinbeheerders zijn bekend. De daadwerkelijke betaling aan Stichting Flevolandschap en Staatsbosbeheer heeft begin 2015 plaatsgevonden. Met Natuurmonumenten zijn gevorderde gesprekken over eigendomsoverdracht. Na afronding van deze gesprekken kan de waterschapsbijdrage ook aan Natuurmonumenten worden overgemaakt.

Het (grond)waterbeheer en de natuurdoelen zijn door de uitvoering van de maatregelen op elkaar afgestemd. Om het succes van de vernattingsmaatregelen kwantitatief te kunnen bepalen, zijn vóór de uitvoering van de projecten peilbuizen geplaatst. In de peilbuizen worden de grondwaterstanden gemeten. Aan de hand van deze metingen kan worden gemonitord hoe de grondwaterstanden fluctueren. Vanaf 2014 en ook de komende jaren wordt gevolgd of hiermee de verwachtingen worden waargemaakt.

Baggeren

Landelijk gebied

Evenals voorgaande jaren is bij het onderhoud van de tochten in het landelijk gebied het baggeren conform de 7-jarige onderhoudsplanning meegenomen. De uit de tochten vrijkomende baggerspecie is verspreid op aangrenzende percelen. Begin 2014 is een Meerjaren onderhoudsplan (MJOP) watergangen landelijk gebied 2015–2018 opgesteld. Het baggeren van de tochten is volledig opgenomen in dit MJOP.

Provinciale vaarten

De provinciale vaarten zijn gebaggerd volgens de in 2012 opgestelde planning. In 2014 was dat opnieuw een traject ter hoogte van Almere Buiten. Met de voltooiing van dit traject is de strategie om in 2015 60% van de provinciale vaarten op orde te hebben al in 2014 gerealiseerd.

Stedelijk gebied

In het stedelijk gebied van Lelystad is de Larservaart gebaggerd. In Almere is de watergang Meridiaanpark gebaggerd en zijn de werkzaamheden in de Fluit- en Kottertocht gestart (gereed, begin 2015). Daarmee zijn in de gemeenten Lelystad, Dronten, Urk en Noordoostpolder de baggerachterstanden weggewerkt en zitten we vanaf 2015 in de cyclus van regulier onderhoud. In 2015 zullen de laatste achterstanden in Almere worden weggewerkt. Dit zal samen met het baggeren van de Lage vaart gebeuren. Daarna resteert de gemeentelijke haven aan de Hoge Vaart bij Zeewolde. Deze wordt meegenomen bij het baggeronderhoud van de Hoge Vaart. Deze werken zijn echter nog niet geprogrammeerd. Het baggeren van het stedelijk water is opgenomen in het MJOP stedelijk water 2015-2018.

Waterbodemkwaliteitskaart

De in 2013 vastgestelde Waterbodemkwaliteitskaart Waterschap Zuiderzeeland is ter erkenning aangeboden aan de Flevolandse gemeenten. In 2014 was deze kaart door vijf van de zes Flevolandse gemeenten erkend als wettig bewijsmiddel voor de kwaliteit van vrijkomende baggerspecie. De laatste gemeente zal begin 2015 een nieuw verzoek krijgen de kaart te erkennen.

Baggerspecie

De Vaartplas is een grootschalige toepassingslocatie voor baggerspecie. Het waterschap is in het verleden contractuele verplichtingen aangegaan met Staatsbosbeheer om in de plas ten minste 400.000 m³ baggerspecie toe te passen (exclusief 75.000 m³ voor een afdeklaag). Medio 2014 hadden we aan deze verplichting voldaan. Het feit dat er daarna nog een aanzienlijke restcapaciteit voor baggerspecie in de plas aanwezig was en dat de prijzen voor de afzet van schone baggerspecie in den lande flink gedaald waren was aanleiding om in 2014 een nieuw contract met Staatsbosbeheer af te sluiten voor nog eens 275.000 m³ voor de periode tot medio 2023.

Herprofileren kavelsloten

Begin 2014 is een berekening gemaakt voor de berging in kavelsloten. Met de modelberekening is in kaart gebracht wat het effect is van herprofileren van de kavelsloten op de berging in het gebied. De

berekening is uitgevoerd met nauwkeurigere basisgegevens en op het hele gebied van toepassing. Uit de resultaten blijkt dat herprofilen een zeer kleine toename van de berging in het gebied zou opleveren.

De resultaten van het project zijn aan de AV gepresenteerd tijdens de themabijeenkomst op 7 oktober 2014. Naar aanleiding van de bijeenkomst is een variantenstudie gedaan die aan de AV is voorgelegd. 27 januari 2015 heeft de AV kennisgenomen van het stimuleringsproject, de nieuwe effectenrekening en de variantenstudie. Op basis daarvan heeft de AV ingestemd met het aanpassen van de strategie in: "In 2018 zijn aangelanden zich bewust van het belang van een juiste profilering van sloten en zijn deze in 2021 zodanig op orde dat zij bijdragen aan het optimaal functioneren van het watersysteem."

Duurzame en natuurvriendelijke oevers ¹

Voor het realiseren van de ecologische doelstellingen van de Kaderrichtlijn Water (KRW) worden duurzame en natuurvriendelijke oevers aangelegd. Aan het begin van het eerste KRW-uitvoeringsjaar (2010) was ongeveer 25% van de oevers al duurzaam of natuur vriendelijk ingericht. In 2027 moet 40% van de oevers van vaarten en tochten duurzaam of natuurvriendelijk zijn ingericht.

De Algemene Vergadering van Waterschap Zuiderzeeland heeft in september 2011 besloten tot een forse versnelling van de aanleg van duurzame en natuurvriendelijke oevers. In de periode 2012 tot en met 2015 wordt 103 km extra aangelegd ten opzichte van het lopende meerjaren onderhoudsprogramma watergangen van ruim 81 km. In de periode 2012 tot en met 2015 wordt zo totaal 184 km gerealiseerd. Voor 2014 stond in het totaal ca. 59 km duurzame en natuurvriendelijke oever geprogrammeerd, verdeeld over zowel de Noordoostpolder als de Flevopolders. De werkzaamheden zijn uit overweging van risicospreiding in vier bestekken op de markt gezet. Voor de aanleg krijgt het waterschap subsidie vanuit de KRW-synergiegelden en de Europese POP-subsidie (PlattelandsOntwikkelingsProgramma). Het project draagt bij aan de KRW-doelstelling van 40% duurzame oevers in 2027.

Grondwater

In goede samenwerking met gebiedspartners (Rijkswaterstaat, waterschap Vallei & Veluwe, provincies Flevoland, Utrecht, Gelderland en Vitens) is in de afgelopen jaren gebouwd aan het grondwatermodel AZURE. AZURE ligt in de lijn van eerdere samenwerkingsverbanden in Nederland, waarbij regionale kennis door een breed consortium (overheden, kennisinstututen en bedrijfsleven) is gebundeld in een regio-overstijgend model. Dit model is in 2014 operationeel geworden en heeft zijn nut reeds bewezen. Zo zijn berekeningen gedaan in het kader van een MER procedure voor zandwinputten in het Markermeer. De zandwinning dient voor de aanleg van de Marker Wadden en de versterking van de Houtribdijk. Met de berekeningen is inzichtelijk gemaakt dat tijdens de winning enige stijging in de grondwaterstand in de polder optreedt, maar er geen problemen zijn te verwachten. Ook zijn keukentafelgesprekken gevoerd met agrariërs uit de Zuidlob in Zuidelijk Flevoland over de mogelijke samenhang tussen natte natuurgebieden (Horsterwold en Hulkesteinse bos) en grondwateroverlast op de landbouwkavels. Met AZURE zijn hiervoor effectberekeningen gemaakt.

Muskusrattenbestrijding

Muskusratten en beverratten veroorzaken door hun graafactiviteiten schade aan waterkeringen en oevers en vormen daarmee een bedreiging voor de beveiliging tegen overstromingen. Met de bestrijding van deze dieren wil het waterschap de graafactiviteiten tot een minimum beperken en daarmee de veiligheid handhaven. De effectiviteit van de bestrijding wordt in Nederland (sinds 2012) uitgedrukt in vangsten per kilometer watergang. Er is sprake van een 'onder controle' situatie wanneer het aantal vangsten niet hoger is dan 0,15 vangst per kilometer watergang. Wanneer het aantal vangsten tussen 0,15 - 0,35 per kilometer watergang ligt, dan wordt het bestrijdingsresultaat

---

¹ Ook in het programma Schoon Water wordt gewerkt aan duurzame en natuurvriendelijke oevers. De activiteiten op gebied van duurzame en natuurvriendelijke oevers die binnen het programma Schoon Water plaats hebben gevonden, worden daar toegelicht.

gekenschetst als 'afdoende'. In 2014 zijn 2.556 muskusratten gevangen, wat neerkomt op een 'onder controle' vangst van 0,25 per kilometer watergang (in 2013: 3.858).

In 2014 heeft overleg plaatsgevonden met de Noordoostelijke waterschappen en muskusrattenbeheer West- en Midden Nederland, over mogelijk verdergaande samenwerking. Tegelijkertijd participeert Waterschap Zuiderzeeland in een grootschalig landelijk onderzoek – de landelijke veldproef muskusratten – die van 2013 t/m eind 2015 loopt. Deze landelijke veldproef zal in de loop van 2016 alternatieve beheerstrategieën in beeld brengen. Als onderdeel van deze landelijke veldproef is in april 2014 het onderzoek 'objectbescherming' in het westelijk deel van Lelystad gestart. Dit onderzoek heeft een looptijd van 3 jaar.

In afwachting en op basis van de resultaten van de landelijke veldproef zal Waterschap Zuiderzeeland een besluit nemen over mogelijke samenwerking met andere beheerorganisaties.

Voortgang op de strategieën 2014

Stedelijk Water

✓ In 2014 zijn er afspraken gemaakt over het beheer en onderhoud van private delen in het stedelijk gebied.

2.1.4. WAT HEEFT HET GEKOST?

Overzicht programma Voldoende water (bedragen x € 1.000.000)

OMSCHRIJVING	PRIMITIEVE BEGROTING 2014	BIJGESTELDE BEGROTING 2014	REALISATIE 2014	REALISATIE 2013
Vorkomen wateroverlast	0,8	0,7	0,6	0,8
Anticiperen op watertekort	0,2	0,2	0,0	0,0
Goed functionerend watersysteem	24,0	23,9	23,8	23,5
Doorbelastingen	3,5	3,5	3,7	3,7
Totaal programmalasten	28,5	28,3	28,1	28,0

De realisatie van de lasten van het programma Voldoende water wijkt € 0,2 miljoen af van de bijgestelde begrote cijfers. Procentueel is de afwijking zeer klein. Een uitgebreide analyse van het resultaat wordt gegeven in paragraaf 9.2.

3. PROGRAMMA SCHOON WATER

3. PROGRAMMA SCHOON WATER

3.1.1. WAT IS HET BEOOGD EFFECT?

Het waterschap streeft naar goede leef-, verblijf- en voortplantingsmogelijkheden voor de aquatische flora en fauna in het beheergebied. De chemische toestand van het grond- en oppervlaktewater en de waterbodems mag daarvoor geen beperkende factor zijn.

Veel menselijke activiteiten verontreinigen het water en hebben daarmee een negatief effect op de kwaliteit van het water. Deze beïnvloeding kan ook indirect plaatsvinden, doordat stoffen in het milieu komen die uiteindelijk in het water belanden. Het waterschap zorgt met de behandeling van afvalwater en emissiebeheer dat zo veel mogelijk van deze effecten teniet worden gedaan.

3.1.2. WAT ZIJN DE PROGRAMMADOELEN?

1. Het waterschap bereikt uiterlijk in 2027 de regionaal vastgestelde doelen van de Kaderrichtlijn Water voor de ecologische waterkwaliteit van oppervlaktewaterlichamen. Het waterschap spant zich in om, indien de mogelijkheid zich voordoet, de maatregelen uiterlijk in 2021 uit te voeren. In 2015 is minimaal 1/3de deel van de noodzakelijke inrichtingsmaatregelen uitgevoerd.
2. Vanaf 2013 zal het waterschap gezamenlijk met de gebiedspartners voor de niet-KRW waterlichamen doelen formuleren.
3. De waterlichamen in het beheergebied voldoen uiterlijk in 2027 aan de fysisch-chemische waterkwaliteitsnormen van de Kaderrichtlijn Water voor prioritaire stoffen, overige verontreinigingen en algemeen fysischchemische stoffen door het nemen van haalbare en betaalbare emissie-reducerende maatregelen in stedelijk en landelijk gebied.
4. Het waterschap implementeert de nieuwe Europese zwemwaterrichtlijn in het jaar van invoering van de Nederlandse wetswijziging in zijn beleid.
5. Waterbodems vormen in 2027 in zowel het stedelijk als het landelijk gebied geen kwantitatieve en/of kwalitatieve belemmering voor het optimaal functioneren van de watersystemen.
6. De emissies van de afvalwaterketen zijn zodanig dat aan relevante EU-normen, nationale en regionale doelstellingen wordt voldaan.
7. Een doelmatige scheiding en behandeling van stedelijk afvalwater is gerealiseerd.

3.1.3. WAT HEBBEN WIJ IN 2014 GEDAAN?

Goede structuurdiversiteit

Duurzame en natuurvriendelijke oevers ¹

In 2014 is 53 km duurzame en natuurvriendelijke oever aangelegd. De planning om eind 2014 ca. 136 km duurzame of natuurvriendelijke oever te hebben aangelegd is daarmee gerealiseerd, evenals de

---

¹ Ook in het programma Voldoende Water wordt gewerkt aan duurzame en natuurvriendelijke oevers. De activiteiten op gebied van duurzame en natuurvriendelijke oevers die binnen het programma Voldoende Water plaats hebben gevonden, worden daar toegelicht.

strategie uit de meerjarenbegroting 2014-2017, om: "in 2015 op koers te liggen met de uitvoering van de KRW-maatregelen om de voor 2027 gestelde doelen te halen". Voorbereidende werkzaamheden – zoals grondverwerving, bodem- en archeologisch onderzoek – voor de uitvoeringsprojecten in 2015 zijn gestart c.q. inmiddels volop in uitvoering.

Daarnaast heeft de AV in 2014 het voorstel "aanleg duurzame oevers 2016-2021" goedgekeurd. Met dit voorstel is de KRW-doelstelling van 40% duurzame oevers aangescherpt door de einddatum te vervroegen van 2027 naar 2021. Eind 2014 is begonnen met het opstellen van het locatievoorstel voor dit project. Hierin wordt aangegeven waar, wanneer en tegen welke kosten duurzame oevers kunnen worden aangelegd in de planperiode. Met het locatievoorstel kan in 2015 begonnen worden met voorbereidende werkzaamheden, zodat in 2016 de aanleg van de duurzame oevers daadwerkelijk voortgezet kan worden.

Vismigratie

In 2014 is het nieuwe visbeleid vastgesteld. In dit visbeleid staat voor de interne vismigratie (tussen de polderwateren) een aantal stuwen aangegeven die bij vervanging vispasseerbaar gemaakt gaan worden.

Voor de vismigratie tussen het buitenwater en het polderwater ontbreekt nog een mogelijkheid voor intrek van vis in de Noordoostpolder. Gezien de strategie om "indien noodzakelijk in de periode 2010-2015 te starten met de uitvoering van maatregelen om de vismigratieknelpunten in 2027 opgelost te kunnen hebben", is hiervoor in 2014 gestart met een inventarisatie van mogelijkheden om visintrek in de Noordoostpolder mogelijk te maken. Op basis van deze inventarisatie zal in 2015 een voorstel voor een visintrekmaatregel aan het bestuur worden voorgelegd.

Maaibeheer

Sinds 1995 worden duurzame oevers aangelegd. Het maaibeheer van de duurzame oevers bestaat momenteel uit het eens per twee jaar klepelen van het talud en de plasberm. Het strooisel dat vrijkomt bij het klepelen, blijft achter en hoopt zich op in de plasberm en op het talud. Daarnaast vormt het riet in de plasberm na verloop van jaren een dichte rietmuur (verlanding). In een praktijkonderzoek dat in de periode 2009 tot en met 2014 is gedaan, zijn twee maaibeheer aspecten onderzocht:

- Is er aanvullend onderhoud nodig om de verlanding van de plasbermen tegen te gaan en de plasbermen op deze wijze KRW proof te houden;
- Is er aanvullend onderhoud nodig om de uiterste effecten van verruiging, zoals plekken met een dikke strooisellaag zonder vegetatie, tegen te gaan?

Hieruit blijkt dat: 1. aanvullend op het reguliere onderhoud, uitkrabben van de plasberm gemiddeld eens per tien jaar nodig is, 2. aanvullende maatregelen om verruiging op de taluds tegen te gaan, niet nodig zijn. Hiermee heeft het waterschap, conform de strategie, voor 2015 in beeld of het zinvol is om tijdens groot onderhoud de strooissellaag van (duurzame) oevers te verwijderen en de plasbermen uit te krabben.

Op basis van de onderzoeksresultaten is een bestuursvoorstel geformuleerd over aanvullend beheer van de duurzame oevers, zodat de plasberm zijn ecologische functie behoudt.

Goede waterkwaliteit

Doelen voor niet-KRW Wateren

Eind 2010 is landelijk geconcludeerd dat een gezamenlijke actie van provincies en waterschappen nodig is om de doelen voor de kwaliteit van wateren die niet onder de KRW richtlijn (Europese KaderRichtlijn Water) vallen, landelijk op uniforme wijze af te leiden. Medio 2013 is een nieuwe afleidingsmethodiek, die is ontwikkeld door IPO / UvW, beschikbaar gekomen. Hierop volgend heeft

Waterschap Zuiderzeeland –conform de strategie om vanaf 2013 gezamenlijk met de gebiedspartners doelen te formuleren voor de niet-KRW waterlichamen – samen met de provincie en andere gebiedspartners voorbereidingen getroffen om uiteindelijk doelen te kunnen gaan formuleren voor de niet-KRW wateren.

Medio 2014 is hiervoor het project “doelafleiding overige wateren (niet-KRW wateren)” gestart met bijbehorend Plan van Aanpak. In de laatste helft van 2014 is de huidige kwaliteit van de niet-KRW wateren in beeld gebracht, evenals de beschikbaarheid van gegevens hierover én is bepaald welke beleidskaders van invloed zijn op de hoogte van de doelen. In 2015 zal op basis van deze analyse een externe sessie met de gebiedspartners worden georganiseerd, waarna de werkelijke doelafleiding start.

Diffuse bronnen ¹

Het emissiebeleid van het waterschap richt zich op de directe lozingen en diffuse verontreiniging naar oppervlaktewater. De directe lozingen zijn onder controle door het verlenen van vergunningen/ goedkeuringen op meldingen, samengaand met watertoezicht. Diffuse verontreiniging kan echter niet worden ondervangen met de instrumenten vergunningverlening en watertoezicht. Het terugdringen van de omvang van diffuse emissies is noodzakelijk in Flevoland, aangezien gewasbeschermingsmiddelen in veel gevallen de normen overschrijden. Ook de nutriënten stikstof en fosfaat worden in te hoge gehalten aangetroffen. Daarnaast vragen nieuwe stoffen als medicijnresten en resistente bacteriën steeds meer aandacht vanwege de risico's voor de volksgezondheid. Uit verkennend onderzoek in veeteeltgebieden is gebleken dat in slib en oppervlaktewater hoge percentages bacteriën kunnen voorkomen die resistent zijn tegen één of meerdere antibiotica. Een deel van de bacteriën lijkt afkomstig te zijn uit mest, die na toepassing op landbouwpercelen via uit- en afspoeling in het oppervlaktewater terecht komt.

Waterschap Zuiderzeeland heeft zelf geen instrumenten om deze diffuse emissies tegen te gaan. Om aan de doelstellingen van de Kaderrichtlijn Water te kunnen voldoen, zijn afspraken nodig op nationaal en Europees niveau. Daarom volgt het waterschap de ontwikkelingen op nationaal en Europees niveau. Tevens wil ze een bijdrage leveren aan de kennisontwikkeling rondom resistente bacteriën en geneesmiddelen door samenwerking te zoeken met kennis- en wetenschappelijke instituten. In het najaar van 2014 is gestart met een verkenning naar het voorkomen van medicijnresten in Flevoland. Deze is begin 2015 afgerond.

Naast beïnvloeding op nationaal en Europees niveau kan het waterschap ook de directe omgeving beïnvloeden. Hiervoor is de strategie om in samenwerking met de sector kansrijke en effectieve maatregelen uit te voeren om de emissie van bestrijdingsmiddelen en nutriënten te beperken. Het Deltaplan Agrarisch Waterbeheer (DAW) Flevoland speelt hierbij een belangrijke rol. Vanuit het DAW hebben de regionale partners in Flevoland (LTO Noord, provincie en waterschap) in 2014 het Actieplan Bodem en Water (ABW) ondertekend. Dit actieplan is een meerjarig programma waarin de partners samenwerken in communicatie, kennisuitwisseling en projecten met als doel de bewustwording met betrekking tot een duurzame landbouwpraktijk te vergroten. In 2014 zijn diverse activiteiten onder de vlag van het ABW uitgevoerd. Voorbeelden hiervan zijn een netwerkbijeenkomst voor de kennisinstituten, een demonstratiedag 'Schone spuit en schone sloot', akkerrandenbeheer en de brede landbouwbijeenkomst 'Goede bodem is goud voor gewas'. Verder is in 2014 een praktijknetwerk fruitteelt van start gegaan. De ervaringen uit dit netwerk dragen bij aan de vermindering van emissies en het verbeteren van de waterkwaliteit.

Daarnaast is in 2014 een 25-tal agrarische bedrijven bezocht, die een advies op maat hebben gekregen om de erfafspoeling te beperken. Het totale aantal bezochte bedrijven in de periode 2012 tot en met 2014 komt daarmee op 100 agrarische bedrijven. De bedrijven kunnen vrijwillig advies op maat vragen. Alle bedrijven die advies hebben gevraagd, hebben dit ook gekregen.

---

¹ Was: Emissies (diffuse bronnen en DAW)

Echter, binnen de overkoepelende strategie met betrekking tot de uitvoering van kansrijke en effectieve maatregelen in samenwerking met de sector, hebben ook andere activiteiten plaatsgevonden om agrarische emissies terug te dringen.

Zwemwater

In het beheergebied van Zuiderzeeland liggen negen officiële (door de provincie Flevoland aangewezen) zwemwaterlocaties. In 2013 zijn de zwemwaterprofielen voor deze zwemwaterlocaties geactualiseerd. In 2014 was op acht van de negen locaties de bacteriologische kwaliteit goed of uitstekend en treedt er geen wijziging op in het zwemwaterwaterprofiel. Op één zwemwaterlocatie was een langdurige en aanzienlijke overschrijding van de bacteriologische normen (wat heeft geleid tot een negatief zwemadvies en meerdere keren een waarschuwing). Op grond van deze verontreiniging is de officiële beoordeling van deze locatie over de laatste vier jaar gewijzigd van goed in slecht en zal het zwemwaterprofiel voor deze locatie in 2015 worden geactualiseerd. Hierbij wordt onderzocht wat de verandering in de kwaliteit heeft veroorzaakt en welke maatregelen kunnen worden genomen om de kwaliteit te verbeteren. Het waterschap zet zich in door middel van onderzoek en advisering om de waterkwaliteit te verbeteren, de feitelijke verbetermaatregelen moeten door de terreinbeheerder zelf worden uitgevoerd.

Naast de bestaande zwemwaterlocaties zijn er in voorgaande jaren twee potentiële zwemwaterlocaties onderzocht. Het gaat hierbij om De Wellerwaard (Noordoostpolder, onderzoek sinds halverwege 2012) en Belevenissenbos (Lelystad, onderzoek sinds 2014). Ook zijn er zwemwaterprofielen opgesteld. De bevindingen waren goed genoeg, zodat in 2014 'groen licht' gegeven is voor toevoeging van deze twee locaties tot officiële zwemplekken.

Goed omgaan met afvalwater

Maatschappelijke optimalisatie afvalwaterketen

Samenwerking met gemeenten

In de samenwerking binnen de afvalwaterketen Flevoland zijn in het kader van de afspraken in het Bestuursakkoord Water in 2014 besparingsdoelstellingen geformuleerd tot 2020 en voor de periode 2020-2030. In 2020 willen wij als regio structureel 12,5% besparen ten opzichte van de ramingen in 2010. Voor de korte termijn is een maatregelenprogramma vastgesteld met een doorkijk tot 2020. Om ook voor de lange termijn een afvalwaterketen duurzaam en tegen de laagste maatschappelijk kosten in te kunnen richten, te beheren en te onderhouden is in samenwerking met de gemeenten gestart met een duurzaamheids- en innovatieprogramma. Voor de periode 2020-2030 wordt eenzelfde of meer gematigde kostenontwikkeling dan in de periode 2010-2020 (9% over de gehele periode) nagestreefd. De visitatiecommissie heeft eind 2014 de samenwerking en de voortgang in onze regio als voldoende beoordeeld.

Van Z naar Z

In het kader van het effectiever en efficiënter invullen van het afvalwaterbeheer hebben de gemeente Zeewolde en het Waterschap Zuiderzeeland besloten om de taken die de gemeente Zeewolde in het afvalwaterbeheer heeft (rioleringsbeheer) te laten verzorgen door Waterschap Zuiderzeeland. 2014 was voor dit project een proefjaar waarin is gestart met de implementatie. Vanaf maart 2015 verzorgt het waterschap de taken structureel voor de gemeente Zeewolde.

Riothermie

Riothermie is een relatief eenvoudige techniek waarbij warmte of koude uit afvalwater kan worden onttrokken door middel van warmtewisselaars om weer nuttig hergebruikt te worden. Bij zwembad 't Bun op Urk, wordt warmte onttrokken uit de persleiding van Waterschap Zuiderzeeland. Dit project is een mooi voorbeeld van het verminderen van het energieverbruik en kennis opdoen met deze vorm van duurzame energie.

Behandeling afvalwater ¹

Strengere normen vragen om een nadere uitwerking van de behandeling van afvalwater. Er dient optimalisatie plaats te vinden van het aanbod van afvalwater, de verwerkingscapaciteit van de zuiveringen en de (on)mogelijkheden van het lokaal behandelen van afvalwaterstromen (zwart en grijs) en/of het geconcentreerd inzamelen en behandelen van bepaalde afvalwaterstromen.

Om meer vorm en inhoud te geven aan innovatie en duurzaamheid, is in 2014 gestart met de ontwikkeling van een visie en een regionale onderzoeksagenda voor de Afvalwaterketen. In 2014 heeft een inspiratiedag plaatsgevonden om samen met de regio te inventariseren welke (on)mogelijkheden er zijn om het afvalwatersysteem te verduurzamen.

Parallel en in het verlengde hiervan, is Waterschap Zuiderzeeland direct betrokken bij diverse ruimtelijke ontwikkelingen. Bij deze ontwikkelingen komen steeds vaker decentrale oplossingsrichtingen in beeld. Bij de huidige ontwikkelingen binnen Almere Oosterveld (organische groei) is dit een prominent vraagstuk. Maar ook bij projecten als Zeewolde Trekkersveld (regenwaterbehandeling) en Lowlands / Walibi (incidentele pieklozingen), wordt onze inbreng gevraagd.

Tegenwoordig speelt ook de vraag in hoeverre de lozingen van "nieuwe stoffen" zoals resistente bacteriën, medicijnen, hormonen moeten worden aangepakt. Het afgelopen jaar zijn verkenningen uitgevoerd (een hotspotanalyse naar het voorkomen van medicijnresten). Mede afhankelijk van de landelijke ontwikkelingen en ervaringen, wordt verwacht dat in 2019 kan worden vastgesteld welke eisen vanuit het watersysteem worden gesteld aan het afvalwatersysteem, om te voorkomen dat er ongewenste chemische beïnvloeding optreedt.

Zuiveringen

Waterschap Zuiderzeeland heeft vijf afvalwaterzuiveringsinstallaties (AWZI's) in Flevoland (Almere, Dronten, Zeewolde, Lelystad en Tollebeek) en de bijbehorende rioolgemalen en persleidingen in beheer. Deze zuiveringen moeten natuurlijk worden onderhouden en soms worden uitgebreid en aangepast aan de modernste milieueisen (voornamelijk stikstof- en fosfaatuitstoot).

De afvalwaterzuiveringen van waterschap Zuiderzeeland hebben in 2014 circa 27 miljoen kubieke meter afvalwater gezuiverd. Dit komt overeen met het totale drinkwatergebruik van 635.000 inwoners per jaar. De zuiveringsprestaties zijn over het algemeen erg goed. De norm voor 2014 van 90% effectieve verwijdering is gehaald. Ook de ontwateringsgraad van het slib heeft de norm van 21% gehaald.

Voor het transporteren en zuiveren van afvalwater is afgerond 14,5 miljoen kilowattuur aan elektriciteit gebruikt. Hiervan is ongeveer 2 miljoen door het waterschap zelf opgewekt door biogas. Het waterschap ligt ook ruimschoots op koers om de energie-efficiency doelstelling van 30% in de periode tot aan 2020 uit het MJA3 (meerjarenafspraak energie-efficiency) te behalen.

Op basis van de bedrijfsvergelijking zuiveringsbeheer in 2013, heeft waterschap Zuiderzeeland een aantal actiepunten gedefinieerd. Zo is in 2014 een start gemaakt om het drogestof percentage van het geproduceerde zuiveringsslib te verhogen. Hierdoor is er minder transport nodig. Ook zijn er het voordelen ten aanzien van de slibeindverwerking.

Verder is dit jaar gewerkt aan de gasveiligheid van de biogasinstallaties op de AWZI's Dronten en Tollebeek.

AWZI Almere

In 2014 is een start gemaakt met het project om de beluchting van AWZI Almere om te bouwen naar een energiezuinige beluchting. Ook zal de complete besturing van de AWZI worden vernieuwd. Het project zal in 2015 worden afgerond.

---

¹ Was: Normen behandeling afvalwater

AWZI Dronten

De werkzaamheden voor de renovatie en upgrade van de AWZI Dronten zijn afgerond. Voor de komende jaren is hiermee de capaciteit op orde. De gerenoveerde zuivering is in bedrijf en enkele restpunten worden nog weggewerkt. De zuivering van Dronten heeft, vanwege het inregelen van de nieuwe processen naar aanleiding van de renovatie, niet geheel voldaan aan de normen en eisen van de Europese richtlijn stedelijk afvalwater. In 2014 is een start gemaakt met het onderzoek naar het opwekken van duurzame energie met onder andere zonnepanelen op AWZI Dronten. In 2015 zal het bestuur een besluit nemen over het verder vergroten van de energieneutraliteit van AWZI Dronten.

AWZI Tollebeek

In het kader van het project 'aanpassing sliblijn' zijn in 2013 / '14 gistingproeven op labschaal met een innovatieve wijze van vergisting (Ephyra) uitgevoerd. De resultaten waren succesvol. Hierop is besloten een pilotinstallatie te bouwen op AWZI Tollebeek voor nader onderzoek. Hiervoor wordt onder andere samengewerkt met STOWA en Hoogheemraadschap Schieland en de Krimpenerwaard. Dit project wordt mede mogelijk gemaakt door een Europese subsidie. In 2015 worden de eerste resultaten van de praktijkproef verwacht. Uiteindelijk wordt verwacht dat de biogasproductie en daarmee de productie van duurzame energie door waterschap Zuiderzeeland wordt vergroot.

AWZI Zeewolde

In 2014 stond een onderzoek gepland naar de nut en noodzaak van de uitbreiding van de AWZI Zeewolde. Gezien de goede kwaliteit van het effluent, lijkt het niet waarschijnlijk dat de zuivering in de nabije toekomst moet worden uitgebreid. Een van de redenen om dit project op te voeren was ook het signaal dat de zuivering Zeewolde overbelast was geraakt. Inzichten vanuit het project discrepantie kunnen er toe leiden dat de conclusie van overbelasting moet worden herzien. Op grond van de werkelijke belasting en het gegeven dat we in 2015 pas toekomen aan oplossingsrichtingen als onderdeel van het project discrepantie is dit onderzoek dan ook uitgesteld naar 2015.

Discrepantie

Door de groei van het aantal inwoners binnen het beheergebied stijgt het aantal vervuilingseenheden dat de AWZI's jaarlijks te verwerken krijgen. Naast deze toename van de vervuilingseenheden is het begrip discrepantie een belangrijk onderdeel van de dagelijkse bedrijfsvoering. Discrepantie is het verschil tussen de gemeten vervuilingseenheden bij zuiveringen en de vervuilingseenheden op grond waarvan de zuiveringsheffing wordt bepaald. Discrepantie geeft in essentie weer in welke mate het waterschap grip heeft op de hoeveelheden afvalwater die moeten worden verwerkt.

Discrepantie kan namelijk zitten in meer / minder afvalwater transporteren en zuiveren dan verwacht (debieten), meer / minder afvalwater behandelen dan verwacht, meer / minder vervuilingseenheden een aanslag sturen dan verwacht e.d. Om grip te krijgen op de discrepantie is het gewenst om planmatig de verschillende onderdelen hiervan in beeld te brengen en zichtbaar te maken welke discrepantie er is en op welke wijze deze zo klein mogelijk te houden is.

In 2014 is mede in samenwerking met Rijn-Oost waterschappen een eenduidige methodiek vastgesteld en tevens zijn voor de afgelopen jaren voor de verschillende zuiveringen de discrepantie waarden bepaald. Vanuit deze kennis en ook weer in samenwerking met de Rijn-Oost waterschappen wordt in 2015 achterhaald waardoor een hogere discrepantie waarde voorkomt bij bepaalde zuiveringen.

Voortgang op de strategieën 2014

Maaibeheer

- ✓ Voor 2015 heeft het waterschap in beeld of het zinvol is om tijdens groot onderhoud de strooisellaag van (duurzame) oevers te verwijderen en de plasbermen uit te krabben.

Diffuse bronnen ¹

- ☹ In de periode 2012-2014 krijgen jaarlijks 50 bedrijven (om te beginnen de veehouderij) een advies op maat om de erfafspoeling te verminderen.

Zuiveringen

- ✓ In 2014 is de upgrade van AWZI Dronten gereed.

3.1.4. WAT HEEFT HET GEKOST?

Overzicht programma Schoon water (bedragen x € 1.000.000)

OMSCHRIJVING	PRIMITIEVE BEGROTING 2014	BIJGESTELDE BEGROTING 2014	REALISATIE 2014	REALISATIE 2013
Goede structuurdiversiteit	0,4	0,4	0,6	0,6
Goede waterkwaliteit	4,4	4,5	4,4	4,5
Goed omgaan met afvalwater	23,4	23,3	22,7	22,6
Doorbelastingen	4,4	4,4	4,5	4,6
Totaal programmalasten	32,6	32,6	32,2	32,3

De realisatie van de lasten van het programma Schoon water wijkt € 0,4 miljoen af van de bijgestelde begrote cijfers. Procentueel is de afwijking zeer klein. Een uitgebreide analyse van het resultaat wordt gegeven in paragraaf 9.2.

---

¹ In de begroting was deze strategie opgenomen onder behandeling afvalwater. Omdat deze strategie beter past bij het onderwerp emissies is deze in de bestuursrapportage verschoven.

4. BEDRIJFSVOERING

4. BEDRIJFSVOERING

De bedrijfsvoeringsparagraaf is opgebouwd uit drie onderdelen:

1. Functionele overheid; gaat in op de wijze waarop het waterschap de opdracht die het als functionele overheid bij wet toegewezen heeft gekregen vorm geeft.
2. Organisatie & Omgeving; gaat in op de wijze waarop het waterschap in de omgeving wil staan en op de omgeving wil reageren.
3. Middelen; gaat in op de wijze waarop het waterschap een verantwoorde inzet van middelen verwezenlijkt.

Op deze drie onderdelen zijn op strategisch niveau de doelen vanuit bedrijfsvoering geformuleerd: de houding en visie op de bedrijfsvoering van waaruit de programmadoelen uit de drie programma's worden gerealiseerd.

4.1.1. WAT IS HET BEOOGD EFFECT?

Functionele overheid

Waterschap Zuiderzeeland is een betrouwbare overheidsorganisatie die de belangen van het water behartigt en als regelgever en handhaver weloverwogen omgaat met maatschappelijke belangen en de belangen van derden. Het bestuur van het waterschap handelt transparant, consistent en integer.

Organisatie & Omgeving

Waterschap Zuiderzeeland is een flexibele organisatie, die anticipeert op de veranderende omgeving. Het waterschap biedt ruimte voor het genereren van ideeën en het stimuleert toepassingsgerichte innovatie die leidt tot meer efficiëntie, kwaliteit en duurzaamheid. Daarbij wordt Waterschap Zuiderzeeland gezien als een autoriteit op het gebied van water. De omgeving ziet het waterschap als een inspirerende partner, waar men graag mee wil samenwerken. Het waterschap heeft anderzijds oog voor de belangen van de omgeving en draagt bij aan de verbetering van de kwaliteit van de leefomgeving.

Middelen

Waterschap Zuiderzeeland zorgt voor een optimale inzet van mensen en middelen om de gestelde doelen te realiseren. Daarbij voert het waterschap een transparant en maatschappelijk aanvaardbaar financieel beleid. Aan belastingbetalers biedt het waterschap een helder inzicht in ambities, geleverde prestaties en bijbehorende prijs.

4.1.2. WAT ZIJN DE BEDRIJFSVOERINGSDOELEN?

Functionele overheid

1. Het waterschap is een transparante en betrouwbare overheidsorganisatie.
2. Het waterschap gaat als regelgever en handhaver weloverwogen om met maatschappelijke belangen.
3. Het waterschap behartigt de waterbelangen in de plan- en besluitvorming van derden.

Organisatie & Omgeving

4. Het waterschap anticipeert op de veranderende omgeving.
5. Het waterschap is toepassingsgericht innovatief en staat open voor het mede-ontwikkelen van innovaties.
6. Partners zien het waterschap als een inspirerende partner die een meerwaarde biedt in de samenwerking.

Middelen

7. Het waterschap streeft naar een maatschappelijk verantwoord evenwicht tussen ambitie en lastenniveau.
8. Het waterschap werkt doelmatig en doeltreffend.

4.1.3. WAT HEBBEN WIJ IN 2014 GEDAAN?

Functionele overheid

Regelgeving, vergunningverlening en handhaving

Regelgeving, vergunningverlening en handhaving omvat vele aspecten die hierna aan bod komen, waaronder:

- Waterwet
- Omgevingswet
- Omgevingsloket online
- Regulering waterstaatswerken
- Regulering grondwateronttrekkingen
- Regulering lozingen van afvalwater
- Advisering indirecte lozingen
- Watertoets
- Samenwerking
- Milieu-incidenten

Waterwet

De Waterwet regelt in hoofdzaak het beheer van watersystemen, waaronder waterkeringen, oppervlaktewater- en grondwaterlichamen. De Waterwet is gericht op het voorkomen dan wel beperken van overstromingen, wateroverlast en waterschaarste, de bescherming en verbetering van de kwaliteit van watersystemen en de vervulling van maatschappelijke functies door watersystemen.

Voor het verrichten van handelingen in watersystemen is toestemming nodig van het waterschap. Dit is nu geregeld in de Waterwet en de keur, de verordening van het waterschap. Afhankelijk van de te verrichten handelingen kan volstaan worden met een melding en algemene regels, waarbij geen vergunning meer hoeft te worden aangevraagd. Wanneer de vergunningplicht van toepassing is dan worden zoveel mogelijk alle samenhangende handelingen in één watervergunning geregeld.

Omgevingswet

In 2014 zijn belangrijke stappen gezet in de voorbereiding voor de nieuwe Omgevingswet. Doel van de Omgevingswet is een eenvoudiger en beter samenhangend omgevingsrecht dat zorgt voor snellere en betere besluitvorming. De Waterwet zal (voor het overgrote deel) opgaan in de Omgevingswet.

In de nieuwe Omgevingswet blijven de waterbeheerders bevoegd om vergunningen te verlenen en te handhaven als het gaat om de veiligheid, kwantiteit en kwaliteit van water. Via de Omgevingswet zal ook worden geregeld dat de waterbelangen vroegtijdig worden betrokken bij het opstellen van ruimtelijke

plannen van Rijk, provincies en gemeenten. De watertoets zal mogelijk in een AMvB – die onder de Omgevingswet komt te hangen – worden opgenomen.

Omgevingsloket online

Het Omgevingsloket Online, is een digitale centrale voorziening waar burgers en bedrijven 24 uur per dag een omgevingsvergunning op grond van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) en/of een watervergunning op grond van de Waterwet kunnen aanvragen. In het loket kunnen ook Waterwet meldingen en Wabo gerelateerde meldingen worden gedaan. Voor overheden en adviseurs biedt het loket de mogelijkheid om aanvragen en meldingen digitaal te ontvangen, te behandelen en uit te wisselen.

In 2014 is het Omgevingsloket Online verder doorontwikkeld en is een nieuwe versie in gebruik genomen waarbij de gebruiksvriendelijkheid is verbeterd en wetswijzigingen zijn doorgevoerd. Daarnaast wordt bij het doorontwikkelen van het Omgevingsloket online al geanticipeerd op de komst van de Omgevingswet.

Regulering waterstaatswerken

In de Keur van Waterschap Zuiderzeeland staat beschreven wat wel en wat niet mag bij waterkeringen en wateren, de zogeheten waterstaatswerken. Het doel van de Keur is om deze waterstaatswerken veilig te stellen door het stellen van gebods- en verbodregels. De regulering op basis van de Keur richt zich op het goedkeuren van meldingen en het verlenen van watervergunningen voor handelingen binnen het gehele beheergebied van het waterschap: het stedelijk gebied, het landelijk gebied, buitendijkse gebieden en de waterkeringen.

Conform de strategie zijn de vergunningverlening en het toezicht op complexe zaken in 2014 – waaronder het windpark Noordoostpolder en de aanleg kabeltracé Tennet – vanuit risicobeheersing aangestuurd. Dat betekent dat een projectgroep wordt gevormd, waarin alle benodigde deskundigheid aanwezig is. Vanuit de projectgroep wordt gezorgd voor intensief toezicht op de complexe zaken.

Watervergunning Windpark Noordoostpolder

In 2014 is voortgegaan met de bouw van in totaal 38 windturbines langs de Noordermeerdijk, Westermeerdijk en Zuidermeerdijk. Voor het realiseren van het Windpark Noordoostpolder zijn diverse watervergunningen verleend met het oog op de veiligheid van de waterkeringen en het goed functioneren van het watersysteem. De windturbines worden op ca. 50 m. van de dijk gerealiseerd en gefundeerd op 66 prefab betonpalen met een lengte van ca. 28 m. Tijdens het heien van de palen ontstaan trillingen en deze kunnen een gevaar vormen voor de stabiliteit van de dijk. Daarom is van tevoren berekend welke trillingen maximaal mogen optreden. Tijdens het heien worden deze trillingen gemeten. Bovendien worden waterspanningen gemeten, omdat die ook informatie geven over de stabiliteit van de dijk. In 2014 is alle heiwerk voor de windturbines gereed gekomen en uit de trillingsmetingen is gebleken dat deze de stabiliteit van de dijk niet in gevaar hebben gebracht.

Ook is in 2014 een begin gemaakt met het verwijderen van de windmolens op de Westermeerdijk. Hiervoor wordt eerst de bovengrondse constructie verwijderd en als dat gereed is, volgt de sloop van de funderingen en het verwijderen van de onderhoudsweg en de kabels. Daarna wordt de dijk afgewerkt met grond en ingezaaid. De verwachting is dat deze werkzaamheden in 2016 gereed zullen komen.

Regulering grondwateronttrekkingen

De Keur bepaalt eveneens welke (algemene) regels gelden voor het onttrekken van grondwater. Deze onttrekkingen van grondwater kunnen meldingsplichtig en in enkele gevallen vergunningplichtig zijn.

Watervergunning kabeltracé Tennet

Om het windpark Noordoostpolder op het energienetwerk aan te sluiten is door Tennet vanaf de Westermeerdijk tot aan het onderstation aan de Ramsdijk te Ens een kabeltracé 110 kV in de

ondergrond aangelegd. Voor de aanleg van de tweede fase is door het waterschap in april 2014 een nieuwe watervergunning verleend voor het onttrekken en lozen van grondwater. In verband met mogelijke gevolgen voor de omgeving van grondwateronttrekking is intensief toezicht gehouden op de werkzaamheden. De aanleg van het tweede deel van het kabeltracé, Emmeloord-Ens is in mei 2014 gestart en november 2014 afgerond.

Regulering lozingen van afvalwater

Het merendeel van de afvalwaterlozingen wordt geregeld met algemene regels vertaald in drie landelijke integrale besluiten. Ze onderscheiden zich van elkaar in de doelgroep waar ze op van toepassing zijn:

- Het Activiteitenbesluit milieubeheer is van toepassing op inrichtingen in de zin van de Wet milieubeheer;
- Het Besluit lozing afvalwater huishoudens beperkt zich tot particuliere huishoudens;
- Het Besluit lozen buiten inrichtingen richt zich op de overige lozingen.

De meest risicovolle lozingen blijven vergunningplichtig op grond van de Waterwet, waaronder in elk geval het lozen vanuit IPPC-inrichtingen¹ en lozingen die niet in de landelijke integrale besluiten zijn gereguleerd.

Advisering indirecte lozingen

De samenwerking met de Omgevingsdienst Flevoland & Gooi en Vechtstreek (OFGV) die namens de provincies Flevoland en Noord-Holland en de gemeenten in zowel Flevoland als Gooi en Vechtstreek de milieutaken op het gebied van vergunningverlening en toezicht en handhaving uitvoeren, is in 2014 voortgezet en geïntensiveerd.

De OFGV kan bij de vergunningverlening voor de omgevingsvergunningen gebruik maken van de bij het waterschap aanwezige specialistische kennis op het gebied van afvalwaterbehandeling bij lozingen in de riolering, ofwel de indirecte lozingen. De advisering indirecte lozingen komt voort uit de Bestuursovereenkomst samenwerking Wet Algemene Bepalingen Omgevingsrecht (Wabo), die is gesloten tussen de zes Flevolandse gemeenten, provincie Flevoland en Waterschap Zuiderzeeland.

In 2014 heeft het waterschap bestuurlijk besloten om de samenwerking met de OFGV te continueren en de afspraken hierover te actualiseren. Het waterschap hanteert voor het verlenen van diensten zonder financiële vergoeding naar de OFGV het criterium "lozingen die voor de doelmatige werking van de communale afvalwaterzuiveringsinstallatie van belang zijn". Voor diensten die buiten dit criterium liggen zal door het waterschap een financiële vergoeding gevraagd worden.

Watertoets

De watertoets is het proces naar een advies op de wettelijk verplichte adviesvraag van initiatiefnemers van ruimtelijke plannen. Grote plannen kunnen een procestijd van jaren hebben, kleine van een paar maanden. De economische crisis was ook te merken in het aantal plannen waarvoor in 2014 advies gevraagd werd. Vooral de middelgrote plannen stagneerden of de lopende werden stilgelegd. In totaal zijn in 2014 72 adviezen afgegeven.

In 2014 was relatief veel tijd gemoeid met advisering voor een aantal grote plannen, zoals Flevokust (in Lelystad) en de Floriade (in Almere). Voor Flevokust was onder andere basisonderzoek naar een aangepast dijkconcept nodig. Voor de Floriade is in atelierversband gestart met de advisering over inrichtings- en zuiveringsscenario's voor het Floriadeterrein. In het 1^e kwartaal van 2015 is dit afgerond. Het resultaat van de verschillende themascenario's worden vastgelegd in het Masterplan Floriade.

---

¹ IPPC-inrichtingen staat voor *Integrated Pollution Prevention and Control*-inrichtingen; inrichtingen waarbij sprake is van een geïntegreerde preventie en bestrijding van verontreiniging.

Samenwerking

In navolging op onze strategie om de samenwerking met de waterpartners (waterschappen en rijkswaterstaat) nader vorm te geven, zijn op landelijk niveau tussen Rijkswaterstaat en de Unie van Waterschappen samenwerkingsafspraken gemaakt op het gebied van vergunningverlening en handhaving. Hiermee wordt invulling gegeven aan het landelijk Bestuursakkoord Water (BAW), dat is gericht op doelmatiger waterbeheer. De samenwerkingsafspraken op het terrein van vergunningverlening en handhaving zijn geconcretiseerd in negen samenwerkingsprojecten.

Voor ons waterschap zijn acht van de negen samenwerkingsprojecten van belang:

1. Gezamenlijke Opleidingen;
2. Regionale samenwerking VTH;
3. Gezamenlijke aanpak adviesrol Besluit Risico Zware Ongevallen (BRZO);
4. Inspectievluchten;
5. Landelijke afspraken bij Samenloop;
6. ICT-systeem invoering Powerbrowser;
7. Ontwikkeling van Kwaliteitscriteria voor Waterbeheerders;
8. Landelijke netwerkdag.

In 2014 heeft Waterschap Zuiderzeeland de samenwerking met een aantal omliggende waterschappen opgestart. Waternet heeft in 2014 voor ons twee BRZO (Besluit risico zware ongevallen) bedrijven bezocht en daarbij het toezicht op het BRZO en de beoordeling van de MRA (milieu risico analyse) uitgevoerd.

Met de Noordelijke en Rijn-Oost waterschappen is een gezamenlijk format voor het Uitvoeringsprogramma Watertoezicht en Waterprocedures opgezet. In 2014 is Waterschap Zuiderzeeland aangesloten bij het project 'onderling toezicht op rwzi's' binnen de Waterkracht waterschappen.

Milieu-incidenten

In 2014 heeft het team Watertoezicht van de afdeling Waterbeheer in totaal 69 milieu-incidenten afgehandeld. Bij een melding van een calamiteit onderneemt het waterschap direct actie om de verontreiniging van het oppervlaktewater te laten beëindigen én opruimen. In januari 2014 is er een illegale dumping van een grote hoeveelheid XTC-afval op de Knardijk in Lelystad geweest. De opruimkosten van € 25.000,- heeft het waterschap helaas zelf moeten betalen omdat de veroorzaker niet is achterhaald.

Daarnaast was in de zomer van 2014 sprake van massale vissterfte op de Hoge Vaart in Zeewolde, door zuurstofloos water over een traject van ruim 5 kilometer. De oorzaak van de zuurstofloosheid was een forse lozing vanuit een agrarisch bedrijf. Het waterschap heeft veel mensen en materialen ingezet om alle dode vissen op te ruimen én de zuurstofloosheid op te heffen. De opruimkosten zijn op de veroorzaker verhaald.

Calamiteitenzorg

Het is voor Waterschap Zuiderzeeland van belang om als crisisorganisatie goed voorbereid te zijn op crisissituaties die zich in het gebied kunnen voordoen, zoals: wateroverlast, watertekort, storingen in het transport en de zuivering van afvalwater, verontreiniging van oppervlaktewater en dijkdoorbraak. Waterschap Zuiderzeeland werkt hierbij nauw samen met de veiligheidsregio Flevoland.

In 2013 heeft de reorganisatie binnen Waterschap Zuiderzeeland plaatsgevonden. Dit had tot gevolg dat het calamiteitenplan, de supplementen en de bestrijdingsplannen aangepast moesten worden. Deze zijn in januari 2014 vastgesteld in het college van DenH.

In 2014 zijn er twee incidenten geweest waarbij de calamiteitenorganisatie is opgeschaald: 1. vissterfte in de Hoge Vaart, 2. diesel op het oppervlaktewater in Lelystad. Beide incidenten zijn door de calamiteitenorganisatie afgehandeld.

Naast de daadwerkelijk voorgevallen calamiteiten hebben we in het verslagjaar elf oefeningen gehouden. Drie voorbeelden hiervan zijn de praktijkoefening (zandzakken vullen met 'BigBags', kleine zandzakken en inzet van waterpompen), de bereikbaarheidstest en een integrale systeemtest (opschaling, inzet, besluitvorming) van bestuur tot aan actie-centrum. Ook heeft het waterschap deelgenomen aan de multidisciplinaire oefendagen van de Veiligheidsregio.

Waterschap Zuiderzeeland heeft met het Convenant voor samenwerkingsafspraken tussen de Veiligheidsregio Flevoland, Rijkswaterstaat Midden-Nederland en Waterschap Zuiderzeeland de afspraken vastgelegd met betrekking tot samenwerking bij de voorbereiding op crises en de samenwerking tijdens crises. De dijkgraaf neemt deel aan de vergaderingen van het bestuur van de Veiligheidsregio, terwijl de secretaris-directeur de vergaderingen van de veiligheidsdirectie bijwoont.

Zowel de daadwerkelijk voorgevallen calamiteiten en de oefeningen zijn geëvalueerd en door de coördinator crisisbeheersing gebruikt om de calamiteitenorganisatie verder te professionaliseren.

Verkiezingen

Op woensdag 18 maart 2015 zijn de waterschapsverkiezingen gehouden, gelijktijdig met de verkiezing van de leden van Provinciale Staten. Waterschap Zuiderzeeland is verantwoordelijk voor het passieve deel van de verkiezingen, dat wil zeggen: de registratie van de lijsten van de belangengroepen en de kandidaatstelling. Op 22 april 2014 heeft de Algemene Vergadering het Plan van Aanpak organisatie en communicatie Waterschapsverkiezingen 2015 vastgesteld. Conform de in 2013 door de AV geuite wens, is hierin een uitgebreide communicatiestrategie voor de aanloop naar de verkiezingen opgenomen.

In 2014 zijn hebben diverse voorbereidende activiteiten plaatsgevonden met betrekking tot (de procedures van) het kiesregister, de kandidaatstelling, de stemuitslag en de benoemingen. Deze voorbereidende activiteiten zijn gericht op een vlekkeloos verloop van de waterschapsverkiezingen.

Als onderdeel van deze voorbereidende activiteiten is een uitgebreid communicatietraject opgezet. Naast het informeren en faciliteren van kandidaten en belangengroeperingen zijn de waterschapsverkiezingen ook nadrukkelijk aangegrepen als gelegenheid om de bekendheid van Waterschap Zuiderzeeland te vergroten. Hiervoor is de informerende publiekscampagne 24/7 gestart die in de paragraaf 'Bedrijfsvoering – Organisatie & Omgeving – Communicatie' wordt toegelicht.

Rekenkamercommissie

Naar aanleiding van een in 2013 gehouden evaluatie heeft de AV, tijdens de vergadering van 28 januari 2014, een visiedocument vastgesteld. Hierin wordt een nadere beschouwing gegeven over de rol, positie en werkwijze van de Rekenkamercommissie (Rkc). Daarnaast is de Verordening voor de Rekenkamercommissie Waterschap Zuiderzeeland aangepast, evenals het Onderzoeksprotocol van de Rkc.

Op 22 april 2014 heeft de Algemene Vergadering, op voordracht van de selectiecommissie, de volgende kandidaten benoemd:

- mevrouw M. Buitenkamp (voorzitter);
- de heer M.Th.J.M. van Lith;
- de heer R.A. van der Putte.

Na de beëdiging van de externe leden, tijdens de AV-vergadering van 27 mei 2014, was de Rkc weer op volle sterkte.

In de thematische AV van 9 september 2014 zijn in totaal 13 onderzoeksonderwerpen bediscussieerd. Afgesproken is om drie van deze probleemstellingen nader uit te werken. Tijdens de AV-vergadering van 30 september 2014 heeft de AV besloten dat het onderwerp 'Grip op ICT' door de Rkc moet worden uitgewerkt tot onderzoeksvorstel. Op 25 november 2014 heeft de Algemene Vergadering dit onderzoeksvorstel vastgesteld. Het onderzoek 'Grip op ICT' is na de startbijeenkomst in december 2014 officieel van start gegaan.

Innovatie en maatschappelijk verantwoord ondernemen ¹

Waterschap Zuiderzeeland wil bewust innoveren om toekomstbestendig te blijven. Om de doelen op het gebied van duurzaam, klimaatbewust en maatschappelijk verantwoord ondernemen te realiseren is innovatie nodig, maar wel met oog voor een maatschappelijk verantwoord evenwicht tussen ambitie en lastenniveau.

Begin 2014 is het afwegingskader Maatschappelijke positionering door de Algemene Vergadering vastgesteld. Hierin staat aangegeven waar Waterschap Zuiderzeeland staat in het netwerk van burgers, bedrijven, medeoverheden en andere (gebieds)partners. Het geeft ruimte om in te spelen op actuele ontwikkelingen (bijvoorbeeld burgerparticipatie, energie- en grondstoffentransitie en klimaatverandering). Het laat zien wat de ruimte is om innovatief en ondernemend te kunnen zijn.

Na vaststelling van dit afwegingskader is in september 2014 het programma MVO en innovatie door de Algemene Vergadering vastgesteld. Hiermee is invulling gegeven aan de strategie om in 2014 het innovatiebeleid vorm te geven en instrumenten te ontwikkelen om innovatie te sturen. De wereld van innovatie en MVO is dynamisch en vraagt om flexibiliteit om kansen te benutten en samenwerkingsverbanden aan te gaan. Daarom stimuleert het programma de uitwerking van ideeën en netwerkvorming en etaleert het projecten voor de buitenwereld. Tegelijk is, om resultaten te boeken, een zekere mate van focus nodig. Het programma geeft daarom voor meerdere jaren richting en regisseert activiteiten, inzet en middelen.

Met het programma laat het waterschap zien op welke thema's zij zich de komende jaren zal richten en in welke activiteiten en projecten het waterschap investeert: 1. Energie en klimaat, 2. Circulair waterbeheer, 3. Toekomstbestendige organisatie en 4. Natuur en milieu.

Samenwerking en maatschappelijke positie ²

Samenwerken met de omgeving is een onlosmakelijk deel van onze werkwijze. Veel van onze doelen kunnen we niet alleen realiseren. Waterschap Zuiderzeeland werkt daarom samen met burgers, bedrijven, mede-overheden, gebiedspartners en kennisinstellingen. Een samenwerkende houding moet het waterschap in de genen zitten.

In 2014 is daar op veel manieren invulling aan gegeven. In innovaties in de afvalwaterketen wordt samengewerkt met bijvoorbeeld gemeente Zeewolde (project van Z naar Z), gemeente Urk (Riothermie) of andere waterschappen (Ephyra). In ruimtelijke projecten met bijvoorbeeld gemeente Almere (ontwikkeling Poort Kustzone) en provincie Flevoland (ontwikkeling Flevokust). In de verbetering van het waterbeheer voor de landbouw in het actieplan Bodem en Water (met bijvoorbeeld LTO) en op het gebied van Educatie met een groot aantal scholen in heel Flevoland. Samenwerken is zo langzamerhand een vanzelfsprekendheid voor Waterschap Zuiderzeeland.

Maatschappelijke positie van het waterschap

Als waterschap staat Waterschap Zuiderzeeland voor veiligheid, voldoende en schoon water. Dat is de kerntaak. Daarnaast krijgt Waterschap Zuiderzeeland regelmatig de vraag om te participeren in activiteiten die niet of maar gedeeltelijk aan die kerntaak raken. In 2014 heeft de Algemene Vergadering het Afwegingskader maatschappelijke positie vastgesteld. Hiermee kan antwoord worden gegeven op verzoeken om te participeren in activiteiten die niet tot de kerntaak behoren. Als de houding van Waterschap Zuiderzeeland wordt bepaald in maatschappelijke vragen, dan houdt het Waterschap daarbij telkens rekening met haar identiteit (het waterschap is een functionele democratie en verbindt op het gebied van water), met een unieke uitgangspositie (Waterschap Zuiderzeeland beheert een bijzonder gebied en objecten meters onder zeeniveau en bezit unieke polderkennis) en Waterschap Zuiderzeeland houdt rekening met maatschappelijke ontwikkelingen (ruimtelijk, klimatologisch en sociaal economisch). Zo zoekt het waterschap naar verbinding en maakt het duidelijk wat de omgeving van haar mag verwachten.

---

¹ Was Innovatie / duurzaamheid (berap 2014)

² Was Innovatie / duurzaamheid (berap 2014)

Waterkracht

De tweede ontwikkeling is Waterkracht. Waterkracht is de shared services samenwerking van de waterschappen Groot Salland, Reest & Wieden, Rijn&IJssel, Vechtstromen en Zuiderzeeland op het gebied van ICT, inkoop, personele zaken en zuiveren. De essentie van Waterkracht is dat deze vijf partijen op deze werkgebieden hun krachten bundelen om kosten en kwetsbaarheid te reduceren en de kwaliteit van de bedrijfsvoering te verhogen. In 2014 is Waterschap Zuiderzeeland gestart met werken in Waterkracht. In een bestuurlijke overeenkomst hebben deze vijf partijen zich gecommitteerd aan deze samenwerking. 2014 was een jaar waarin we al voor een groot deel hebben ontdekt hoe we in de praktijk ook daadwerkelijk goed kunnen samenwerken en de eerste bruikbare resultaten zijn al geboekt. Vanaf begin 2015 zal de Secretaris-Directeur van Waterschap Zuiderzeeland de voorzittersrol op zich nemen.

Internationale samenwerking

In het Buitenlandbeleid ligt het accent op EU beleidsbeïnvloeding, bestuursadvisering, subsidies en internationale samenwerkingsprojecten.

De EU heeft invloed op ons nationale en regionale beleid. EU beleidsbeïnvloeding vindt plaats via Bureau Brussel en de Unie van Waterschappen. Waterschap Zuiderzeeland vervult een actieve rol in de Commissie Internationaal van de Unie van Waterschappen en levert input ten behoeve van EU beleidsbeïnvloeding.

Waterschap Zuiderzeeland geeft actief invulling aan de krachtenbundeling met waterschappen en andere partijen in de watersector. Sinds 2014 voert het waterschap haar internationale activiteiten uit onder de naam 'Dutch Water Authorities' (de 1-loket gedachte en uniforme presentatie voor internationale samenwerking, conform UvW beleid).

Vanuit haar strategie neemt Waterschap Zuiderzeeland actief deel aan projecten in Ethiopië en Indonesië. Het sanitatie project in Indonesië was in 2014 in de afrondingsfase. Er is een start gemaakt met een oriëntatie op een mogelijk vervolgproject. In Ethiopië vinden de projecten plaats in één stroomgebied (de Awash River Basin). Voor al deze projecten is financiering uit Europese en nationale subsidies verkregen. De projecten zijn meerjarig. In 2014 is het project 'opzetten van een water governance programma' afgerond; dit programma is ondertekend en een samenwerkings-overeenkomst met het Ethiopische Ministerie van Water en de Awash Basin Authority is afgesloten. Zuiderzeeland heeft voor de implementatie van dit programma een financiering van het NWB Fonds verkregen. Veel waterschappen en organisaties uit de watersector dragen bij aan de implementatie van het programma. De andere projecten in de Awash Basin bevinden zich op het vlak van versterken samenwerking, innovatieve sanitatie, waterkwaliteit & emissiere-ductie, GIS, informatiebeheer en monitoring.

Ontwikkeling Almere 2.0

In lijn met de adaptieve aanpak uit de Rijksstructuurvisie Amsterdam – Almere – Markermeer (RRAAM, 2013) volgt de nieuwbouw van woningen in Almere de marktvrage. De groei van Almere in 2014 was daarom beperkt. Ontwikkelingen in en rondom Almere waar Waterschap Zuiderzeeland nauw bij betrokken is zijn de verbreding van de A6, Poort Kustzone, Oosterwold en de Floriade.

Verbreden A6

De verbreding van de A6 krijgt inmiddels duidelijk vorm in tranches. Het eerste deel (Hollandse Brug – Havendreef) is volop in realisatie. Waterschap Zuiderzeeland ziet toe op de uitvoering conform de afgegeven watervergunningen. Belangrijk aandachtspunt hierbij is de herinrichting van het Kromslootpark. Voor de tranche Havendreef – Almere Buiten-Oost zijn afspraken gemaakt over de watercompensatie en is het waterhuishoudkundig plan opgesteld.

Poort kustzone

In Poort Kustzone is in het kader van Almere Duin de reconstructie van een deel van de Oostvaardersdijk gestart. De dijk wordt hier ten behoeve van Plan Duin aangepast. Een en ander volgt op de bestuursovereenkomst die Waterschap Zuiderzeeland en Almere eerder sloten. Waterschap Zuiderzeeland ziet er op toe dat de werkzaamheden plaats vinden conform de gemaakte afspraken.

Oosterwold

Medio 2013 is door de de gemeenteraden van Almere en Zeewolde de Intergemeentelijke structuurvisie Oosterwold vastgesteld. Sindsdien hebben zich in Oosterwold ruim 80 initiatiefnemers gemeld. In juni 2014 zijn met de eerste intentieovereenkomsten tussen de initiatiefnemers en de beide gemeenten getekend. Waterschap Zuiderzeeland is nauw bij deze ontwikkeling betrokken. In aanloop naar de watervergunningen adviseert Waterschap Zuiderzeeland initiatiefnemers aangaande de waterhuishoudkundige inrichting van hun kavels. Met beide gemeenten, het rijk en de provincie werken wij mee aan het Omgevingsplan Oosterwold. In 2014 is de Samenwerkingsovereenkomst Oosterwold voorbereid. Deze overeenkomst regelt de samenwerking tussen het waterschap en de beide gemeenten in de eerste fase van project Oosterwold.

Floriade

In 2012 is de Floriade 2022 door de Nationale Tuinbouwraad aan Almere toegekend. Daarop is oud-minister Cees Veerman door het college van Almere verzocht advies uit te brengen aangaande de condities waaronder de Floriade 2022 succesvol kan worden georganiseerd. In afwachting van dit advies en de daarop volgende besluitvorming in de raad van Almere heeft Waterschap Zuiderzeeland het traject aangaande de eigen positionering in de Floriade aangehouden. Eind 2014 is met de Algemene Vergadering verkend wat de bandbreedte van te ontplooiën activiteiten in het kader van de Floriade is.

Communicatie

De activiteiten op het gebied van communicatie hebben in 2014 vooral in het teken gestaan van het vergroten van de naamsbekendheid van Zuiderzeeland en het onder de aandacht brengen van het feit dat we 24 uur per dag werkzaam zijn om wonen, werken en recreëren in Flevoland mogelijk te maken. Met het oog op de verkiezingen voor het waterschapsbestuur is ervoor gekozen om in 2014 een campagne te starten: 24/7. Deze campagne is ook mede ingegeven door de resultaten van het OESO-rapport, waaruit bleek dat de waterschappen bijzonder goed worden gewaardeerd, maar dat ze beter hun best moeten doen te laten zien aan de belastingbetaler wat ze doen. Voor de 24/7 campagne is er bewust voor gekozen om in de beelden niet te werken met modellen maar met collega's. Zes enthousiaste collega's, uit de volle breedte van onze organisatie sieren al onze uitingen in het kader van 24/7. Voorafgaand aan de start van de campagne is een imago-onderzoek uitgevoerd. Hierdoor zijn media 2015 de effecten van de campagne te meten.

Deze lijn is doorgetrokken in de opkomstbevorderende campagne voor de waterschapsverkiezingen van maart jl. Hiermee werd bereikt dat het voor de inwoners een bekend beeld was dat steeds terugkwam. De toevoeging voor de verkiezingscampagne was: 'er valt wat te kiezen'. Na de verkiezingen wordt de campagne 24/7 weer opgepakt.

Middelen

Informatiebeleid

2014 is het eerste jaar waarin het nieuwe informatiebeleidsplan (2014-2017) van kracht is. Het uitvoeringsplan 2014 bevatte in totaal 24 (investerings- en exploitatie)projecten: vijftien projecten binnen de vier actielijnen en negen projecten ter vervanging van systemen waarvan de technische of economische levensduur is verstreken. Hiervan zijn 14 projecten in 2014 afgerond, zullen er negen nog doorlopen in 2015 en één project is verschoven naar een later tijdstip in verband met herprioritering van werkzaamheden.

In de actielijn *Informatiebeheer op orde* is na een gezamenlijke aanbesteding in Waterkracht verband een gegevensmagazijn voor de basisregistraties geïmplementeerd. De definitie en afbakening van de vijf kernregistraties voor water is grotendeels afgerond. Daarmee is de basis gelegd voor een actueel, betrouwbaar en complete gegevensregistratie.

Binnen de actielijn *Samenwerking* is samen met de andere Waterkracht waterschappen een aantal resultaten bereikt, zoals: OwnCloud (veilig Dropbox alternatief), Geonis Blaeu (vervanger IRIS), Plusomgeving, Onderzoek vervanging IRIS Ergo en een eerste aanzet voor gezamenlijk informatie-beleid. Het project Basisregistraties is hierboven al genoemd. Daarnaast participeert Waterschap Zuiderzeeland – samen met andere waterschappen – op gebied van ICT in de gemeenschappelijke regeling Het Waterschapshuis. Deze samenwerking wordt hieronder apart beschreven.

In het kader van verdergaand digitaal werken zijn voor de actielijn *De Digitale Werkplek* tabletcomputers voor de afdelingsmanagers ingevoerd, is een app voor het ondersteunen voor het schouwproces ontwikkeld (project Mobiel werken in het veld), zijn verbeteringen doorgevoerd aan ons huidige DMS Verseon en is een vervolgstrategie voor digitalisering / DMS uitgewerkt. Deze actielijn valt voor een deel samen met het Samen Beter Werken project; hiervoor zijn voorbereidende werkzaamheden uitgevoerd, zoals het opstellen van beleid voor de werkplekapparatuur (smartphones, tablets en PC's).

Binnen de actielijn *Informatiebeveiliging* heeft het college van DenH in 2014 het beleid voor informatie-beveiliging vastgesteld, waarmee de organisatie en rolverdeling voor informatiebeveiliging is vastgesteld. Regionaal is binnen Waterkracht kennisdeling opgestart en is een gezamenlijke lijst van geprioriteerde maatregelen opgeleverd. Landelijk is veelvuldig met de andere waterschappen samen-gewerkt om aan de eerste fase van de Verplichtende Zelfregulering Informatieveiligheid te voldoen, zoals is gesteld door het Ministerie van BZK. Ons waterschap voldoet met dit alles aan de landelijke afspraken die gemaakt zijn over informatiebeveiliging.

In de categorie vervangingsprojecten is een oplossing voor meerjarenonderhoudsplanning gerealiseerd, zijn de systemen voor toegangsbeheer in het waterschapshuis vervangen en is er een contractenbeheermodule geïmplementeerd.

Het Waterschapshuis (verbonden partij)

In de gemeenschappelijke regeling Het Waterschapshuis (HWH) werken de waterschappen samen op het gebied van ICT. Naar aanleiding van het mislukte TAX-i project is een ontwerp gemaakt voor "HWH 2.0", waar de waterschappen in 2014 mee hebben ingestemd. Kern van dit nieuwe dienstverlenings-construct is dat de diverse programma's juridisch en financieel zodanig van elkaar gescheiden worden, dat voorkomen wordt dat waterschappen die niet aan een programma deelnemen daar toch de risico's voor dragen. Ook wordt een strikter onderscheid gemaakt in de rollen van eigenaar, opdrachtgever en opdrachtnemer.

Organisatie en personeel

HRM-beleid

Vanuit het Water Werkt traject is het HRM-beleid zich in 2014 zich steeds meer gaan richten op duurzame inzetbaarheid. Dit vanuit het uitgangspunt dat de HRM-functie zowel partner is van de organisatie om de organisatiedoelstellingen te behalen als van de individuele medewerker. Duurzame inzetbaarheid is gericht op de vraag hoe we ervoor kunnen zorgen dat de personele factor zo productief en gezond mogelijk in alle levensfasen inzetbaar is voor de organisatie. Interactief en in samenwerking met medewerkers en management zijn speerpunten voor dit beleid opgesteld. Daarnaast is er een start gemaakt met onder andere een kwalitatieve analyse van het personeelsbestand en een nieuwe invulling van de HRM-adviesfunctie.

In 2014 is ook gewerkt aan de ontwikkeling van de plannings-, voortgangs- en beoordelingscyclus.

Deze is verder afgestemd op de doelen en kaders uit het Water Werkt traject, die zijn gericht op de ontwikkeling van de organisatie. Verder is een start gemaakt met de herziening van het functiehuis., zodat deze beter aansluit bij de eisen en wensen van deze tijd.

ZZL-Academie

Naar aanleiding van het traject Water Werkt en de kerngroep CLM (Cultuur-, Leiderschap-, en Medewerkerontwikkeling) is een intern leer- en ontwikkelcentrum opgericht: de ZZL Academie. In 2014 is vanuit de ZZL-academie bewust gestuurd op de ontwikkeling van vaardigheden en competenties van medewerkers in de vorm van maatwerk. Coaching, trainingen, voorlichtingen en workshops zijn ontworpen en gericht op de behoeftes die er zijn binnen Zuiderzeeland. Voor het management en de projectleiding binnen Zuiderzeeland is daarnaast een management ontwikkeltraject opgezet ('t MOT).

De ZZL Academie heeft een succesvolle start gehad, hetgeen valt af te leiden uit ondermeer het feit dat nagenoeg iedereen één of meerdere van de cursussen heeft gevolgd. Daarnaast wordt nog steeds geïnvesteerd in de noodzakelijke vakopleidingen voor medewerkers in nieuwe en bestaande functies om de kennis op niveau te houden en te blijven voldoen aan wettelijke eisen.

Overige ontwikkelingen

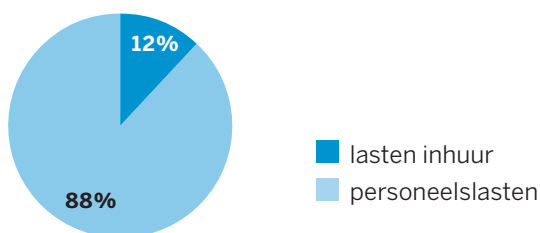
Vanaf 2015 is iedere organisatie verplicht om de werkkostenregeling in te voeren. Hiervoor zijn in 2014 de voorbereidingen getroffen. In 2015 wordt bekeken in hoeverre het wenselijk / mogelijk is om arbeidsvoorwaardelijke regelingen te wijzigen.

Personeel in cijfers

De formatie voor het jaar 2014 van Waterschap Zuiderzeeland bedroeg in de begroting 258,4 fte. Hiervan was 256,4 fte vast en 2 fte tijdelijk (een medewerker digitale informatievoorziening en een medewerker MV). Op de formatie voor het jaar 2014 hebben zich gedurende het jaar geen mutaties voorgedaan.

De werkzaamheden binnen Waterschap Zuiderzeeland worden grotendeels door eigen personeel uitgevoerd, maar voor een deel wordt ook personeel van derden ingehuurd. Deze inhuur vindt plaats vanwege openstaande vacatures, ziekte / zwangerschapsverlof en tijdelijk benodigde extra capaciteit (piekbelasting) of deskundigheid. In 2014 is voor totaalbedrag van € 2,7 miljoen besteed aan inhuur. Onderstaand is de verhouding weergegeven tussen kosten van personeel en inhuur.

Figuur: inhuurlasten / personeelslasten

Het aandeel inhuur in de totale lasten lag in 2014 lager dan in 2013 (toen: 18%). Na het vervallen van de vacaturestop in het najaar van 2013 is een groot aantal vacatures ingevuld wat heeft geleid tot minder inhuur.

Mobiliteit, leeftijdsopbouw en verdeling man / vrouw

In onderstaande tabellen zijn gegevens opgenomen over de leeftijdsopbouw, de verdeling man / vrouw en mobiliteit weergegeven.

Tabel 4.1 Leeftijdsopbouw

LEEFTIJDOPBOUW	2014	2013	2012
Tot 25 jaar	1%	1%	1%
25 tot 35 jaar	14%	17%	16%
35 tot 45 jaar	29%	28%	29%
45 tot 55 jaar	33%	35%	34%
55 jaar en ouder	23%	19%	20%
Totaal	100%	100%	100%

Tabel 4.2 Verdeling Man / Vrouw

MOBILITEIT	2014	2013	2012
Man	73%	72%	73%
Vrouw	27%	28%	27%

Tabel 4.3 Mobiliteit

MOBILITEIT	2014	2013	2012
Instroom (percentage)	7,6	3,59	2,34
Instroom (aantal)	20	9	6
Uitstroom (percentage)	3,44	3,19	3,13
Uitstroom (aantal)	9	8	8

De leeftijdsopbouw en de verdeling man / vrouw laat over de afgelopen jaren een redelijk stabiel beeld zien. Voor wat betreft mobiliteit laat 2014 wel een ander beeld zien dan eerdere jaren. De herziening van de volledige formatie in het traject Water Werkt en het opheffen van de vacaturestop heeft ertoe geleid dat de organisatie in 2014 een behoorlijk aantal nieuwe medewerkers heeft gekregen.

Ziekteverzuim

Onderstaande tabel geeft inzicht in de stand van zaken met betrekking tot het ziekteverzuim bij Zuiderzeeland. In de weergegeven cijfers is het zwangerschaps- en bevallingsverlof niet meegenomen, maar ziekte als gevolg hiervan wel.

Tabel 4.4 Ziekteverzuim

ZIEKTEVERZUIM	2014	2013	2012
Ziekteverzuim (%)	4,44	5,82	7,05

Opvallend is het feit dat het ziekteverzuimpercentage in 2014 aanzienlijk lager ligt dan de jaren daarvoor. Een verklaring hiervoor is te vinden in het feit de bestrijding van het ziekteverzuim zich steeds meer richt op preventie en dat de aanpak meer individueel gericht is. Het management investeert, gefaciliteerd door het team HRM&O, zowel qua tijd als inzet van gerichte hulpverlening in deze doelgroep.

In 2014 is innovatiebeleid vormgegeven en zijn instrumenten ontwikkeld om innovatie te sturen.

Voortgang op de strategieën 2014

Regelgeving, Vergunningverlening en Handhaving

- ✓ In 2014 wordt de vergunningverlening van en het watertoezicht op complexe zaken vanuit risico-beheersing aangestuurd.

Innovatie en Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen

- ✓ In 2014 is innovatiebeleid vormgegeven en zijn instrumenten ontwikkeld om innovatie te sturen.

Communicatie

- ✓ In 2014 blijft Waterschap Zuiderzeeland investeren in de contacten met de gemeentelijke afdelingen communicatie.
- ✓ In 2014 worden de eerste stappen gezet om contacten te leggen met MBO en HBO.

HRM & Organisatie

- ✓ In 2014 is de sturing van de organisatie ingericht op een verdere professionalisering van de organisatie.

5.

VERPLICHTE PARAGRAFEN

5. VERPLICHTE PARAGRAFEN

5.1. ALGEMEEN

Het Waterschapsbesluit bepaalt dat in de jaarstukken paragrafen worden opgenomen, waarin op de beleidslijnen wordt verantwoord zoals vastgelegd in de programmabegroting. Tevens worden de opbrengsten van de waterschapsbelastingen verantwoord. Doel van de paragrafen is dat onderwerpen die versnipperd in de jaarstukken staan worden gebundeld in een kort overzicht, waardoor de Algemene Vergadering voldoende inzicht krijgt.

De paragrafen geven een dwarsdoorsnede van de jaarstukken. Met de genoemde onderwerpen is vrijwel altijd een groot financieel belang gediend. De paragrafen geven daardoor extra informatie voor de beoordeling van de financiële positie op de korte en langere termijn.

Het Waterschapsbesluit schrijft de volgende paragrafen voor:

- Bedrijfsvoering
- Ontwikkelingen sinds het vorige begrotingsjaar
- Incidentele baten en lasten
- Onttrekkingen aan bestemmingsreserves en voorzieningen
- Waterschapsbelastingen
- Weerstandsvermogen
- Financiering
- Verbonden partijen
- EMU-saldo
- Topinkomens

In het verleden heeft de Algemene Vergadering besloten om de paragraaf Bedrijfsvoering in de begroting, tussentijdse rapportages en jaarstukken te gebruiken om het overzicht van alle thema's gezamenlijk te geven van de bedrijfsvoeringaspecten. Deze paragraaf is daarom opgenomen in hoofdstuk 4.

5.2. ONTWIKKELINGEN SINDS HET VORIGE BEGROTINGSJAAR

In de paragraaf betreffende de ontwikkelingen sinds het vorige begrotingsjaar kan worden ingegaan op externe en interne ontwikkelingen die zich sinds het vaststellen van de vorige begroting en de behandeling van de meerjarenraming hebben voorgedaan. Bovendien kunnen afwijkingen van de uitgangspunten en grondslagen, zoals deze voor de vorige begroting en de meerjarenraming zijn gehanteerd, en belangrijke afwijkingen in de cijfers van de meerjarenraming in deze paragraaf nader worden toegelicht.

Bij Waterschap Zuiderzeeland is ervoor gekozen om de algemene ontwikkelingen van het afgelopen jaar in de inleiding van het jaarverslag op te nemen en de programmaspecifieke ontwikkelingen mee te nemen in de programmaverantwoording.

5.3. INCIDENTELE BATEN EN LASTEN

De paragraaf betreffende de incidentele baten en lasten bevat een overzicht van de baten en lasten die als eenmalig ten opzichte van voorgaande en komende begrotingsjaren moeten worden beschouwd. De jaarrekening 2014 bevat baten en lasten die zich gedurende maximaal drie jaar voordoen en derhalve als incidenteel kunnen worden bestempeld. De volgende baten bedragen meer dan een procent van het begrotingstotaal en kunnen derhalve relevant zijn voor het beoordelen van de financiële positie:

- Synergiegelden: over het jaar 2014 ontvangt het waterschap € 0,5 miljoen subsidie voor de aanleg van duurzame oevers. Dit is verwerkt in de exploitatierekening onder de post bijdragen van derden onder het programma Voldoende water.
- POP2-gelden: over het jaar 2014 ontvangt het waterschap € 0,9 miljoen subsidie voor de aanleg van duurzame oevers. Dit is verwerkt in de exploitatierekening onder de post bijdragen van derden onder het programma Voldoende water.

5.4. ONTTREKKINGEN AAN VOORZIENINGEN EN BESTEMMINGSRESERVES

In de paragraaf betreffende de onttrekkingen aan voorzieningen en bestemmingsreserves wordt ingegaan op de bedragen die rechtstreeks uit voorzieningen worden onttrokken, alsmede op het beroep dat op de bestemmingsreserves is gedaan.

Conform het vastgestelde beleid zullen, voordat gelden kunnen worden onttrokken uit bestemmingsreserves, voorstellen daartoe worden gedaan aan de Algemene Vergadering. Pas na vaststelling van deze voorstellen kunnen gelden uit de bestemmingsreserves worden onttrokken.

Een overzicht met de onttrekkingen uit voorzieningen en bestemmingsreserves is opgenomen in de toelichting op de balans en in de bijlagen. Om doublures te voorkomen wordt daarom verwezen naar paragraaf 8.2.3.

5.5. WATERSCHAPBELASTINGEN

Anders dan gemeenten en provincies ontvangen waterschappen geen bijdrage van het Rijk voor de bekostiging van hun taken. Waterschappen bekostigen hun taken door het heffen van belastingen, de watersysteemheffing en de zuiveringsheffing.

In de onderstaande tabellen worden de geprognosticeerde en gerealiseerde belastingopbrengsten weergegeven. Omdat de begroting wat betreft de belastingopbrengsten niet is gewijzigd in het jaar 2013, wordt er slechts één kolom begroting weergegeven.

De aanslagoplegging en invordering van de waterschapsbelastingen geschiedt door het Gemeenschappelijk Belastingkantoor Lococensus Tricijn (GBLT). De gerealiseerde belastingopbrengsten zijn ontleend aan het jaaroverzicht belastingopbrengsten 2013, die is opgesteld door GBLT. De controle op de volledigheid van de belastingopbrengsten maakt onderdeel uit van het controleprogramma van de accountant van GBLT.

Overzicht belastingen, per kostendrager (bedragen x € 1.000.000)

	BEGROTING 2014	REALISATIE 2014	REALISATIE 2013
Watersysteemtaak	40,9	42,0	41,5
Zuiveringstaak	27,3	27,8	27,1
Totaal	68,2	69,8	68,6

Overzicht belastingen, onderdeel watersysteemheffing (bedragen x € 1.000.000)

	BEGROTING 2014	REALISATIE 2014	REALISATIE 2013
<i>Watersysteemheffing</i>			
Watersysteemheffing ingezetenen	10,6	10,6	10,4
Watersysteemheffing gebouwd	20,6	21,5	20,7
Watersysteemheffing ongebouwd	8,5	8,6	8,2
Watersysteemheffing natuur	0,9	0,9	0,9
Verontreinigingsheffing	0,9	0,9	0,9
Watersysteemheffing voorgaande jaren	-	0,1	1,0
Subtotaal watersysteemheffing	41,5	42,6	42,1

De gerealiseerde watersysteemheffing gebouwd is € 0,9 miljoen hoger dan oorspronkelijk geraamd. Door turbulente marktontwikkelingen is de inschatting van de WOZ waarde in het beheergebied, de grondslag van de aanslagoplegging watersysteemheffing gebouwd, lastig in te schatten. Bij de het opstellen van de begroting 2014 was rekening gehouden met een waardedaling van gebouwde eigendommen van 7%, in de praktijk was de waardedaling nog geen 5%.

De gerealiseerde watersysteemheffing ingezetenen, ongebouwd, natuur en de verontreinigingsheffing zijn vrijwel gelijk aan de begroting en geeft aan dat GBLT steeds meer 'in control' is. De gerealiseerde watersysteemheffing over voorgaande jaren laat een positief resultaat zien van € 0,1 miljoen. In zijn totaliteit is de realisatie van de watersysteemheffing € 1,1 miljoen boven de begroting.

Overzicht belastingen, onderdeel zuiveringsheffing (bedragen x € 1.000.000)

	BEGROTING 2014	REALISATIE 2014	REALISATIE 2013
<i>Zuiveringsheffing</i>			
Zuiveringsheffing huishoudens	21,5	21,7	21,5
Zuiveringsheffing bedrijven	6,9	6,8	6,8
Zuiveringsheffing voorgaande jaren	-	0,3	- 0,2
Subtotaal zuiveringsheffing	28,4	28,8	28,1

Er is bij de zuiveringsheffing woningen sprake van een licht hogere realisatie dan begroot en bij de zuiveringsheffing bedrijven sprake van een licht lagere realisatie dan begroot. De gerealiseerde zuiveringsheffing over voorgaande jaren laat een positief resultaat zien van bijna € 0,3 miljoen. Dit komt vooral omdat de definitieve aanslagen zuiveringsheffing bedrijven 2012 en 2013 hoger lagen dan de voorlopige aanslagen. In zijn totaliteit is de realisatie van de zuiveringsheffing € 0,4 miljoen boven de begroting.

Overzicht belastingen, onderdeel overig (bedragen x € 1.000.000)

	BEGROTING 2014	REALISATIE 2014	REALISATIE 2013
<i>Overig</i>			
Kwijtschelding watersysteemheffing	- 0,6	- 0,6	- 0,6
Kwijtschelding zuiveringsheffing	- 1,1	- 1,0	- 1,0
Subtotaal overig	- 1,7	- 1,6	- 1,6

De gerealiseerde kwijtschelding wijkt slechts € 0,1 miljoen positief af van de begrote kwijtschelding.

Overzicht belastingen, totalen (bedragen x € 1.000.000)

	BEGROTING 2014	REALISATIE 2014	REALISATIE 2013
Watersysteemheffing	41,5	42,6	42,1
Zuiveringsheffing	28,4	28,8	28,1
Overig	-1,7	-1,6	-1,6
Totaal belastingen	68,2	69,8	68,6

In de onderstaande tabellen worden de begrote en gerealiseerde belastingeenheden weergegeven, exclusief de in het jaar 2014 gerealiseerde eenheden over voorgaande jaren.

Eenheden watersysteemheffing (x 1.000)

	BEGROTING 2014	REALISATIE 2014	REALISATIE 2013
Watersysteemheffing ingezetenen	154	154	153
Watersysteemheffing gebouwd	36,6	38,3	39,8
Watersysteemheffing ongebouwd	107	107	109
Watersysteemheffing natuur	119	119	119
Verontreinigingsheffing	15	15	15

Eenheden zuiveringsheffing (x 1.000)

	BEGROTING 2014	REALISATIE 2014	REALISATIE 2013
Zuiveringsheffing huishoudens	371	375	372
Zuiveringsheffing bedrijven	119	118	117
Totaal	490	493	489

5.6. WEERSTANDSVERMOGEN

Inleiding

Het weerstandsvermogen zegt iets over de middelen en mogelijkheden waarover het waterschap beschikt om bedrijfsrisico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen op te kunnen vangen.

Het weerstandsvermogen is als volgt te berekenen:

$$\text{WEERSTANDSVERMOGEN} = \frac{\text{BESCHIKBARE WEERSTANDSCAPACITEIT}}{\text{BENODIGDE WEERSTANDSCAPACITEIT}}$$

Door lokale overheden wordt veelal beleid ontwikkeld over de hoogte van het weerstandsvermogen. Hierbij wordt veelal aangegeven dat een weerstandvermogen van lager dan één onvoldoende is, tussen één en twee voldoende en boven de twee als uitstekend kan worden gekwalificeerd. Het merendeel van de lokale overheden kiest daarbij voor een gewenst weerstandsvermogen dat ligt tussen 1,0 en 1,4.

Waterschap Zuiderzeeland vindt dat niet alleen moet worden gekeken naar de onverzekerde bedrijfsrisico's die het waterschap loopt, maar vooral ook naar de schuldenpositie. Doordat de beleidskeuzes rondom de schuldenpositie een omvangrijkere reserve vereisen dan de eisen vanuit het weerstandsvermogen, zijn deze laatste eisen minder bepalend geworden. Het waterschap heeft daarom geen specifiek beleid voor de hoogte van het weerstandsvermogen.

Benodigde weerstandscapaciteit

De benodigde weerstandscapaciteit wordt bepaald op basis van een risicoanalyse. Bij de laatste risicoanalyse bedroegen de bedrijfsrisico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen in totaal € 9,9 miljoen.

Beschikbare weerstandscapaciteit

De beschikbare weerstandscapaciteit kan worden onderverdeeld in structurele weerstandscapaciteit en incidentele weerstandscapaciteit.

De structurele weerstandscapaciteit bestaat uit structurele middelen in de begroting waarmee optredende risico's kunnen worden opgevangen. De incidentele weerstandscapaciteit bestaat uit vrij besteedbare middelen die eenmalig kunnen worden aangewend.

De structurele weerstandscapaciteit bestaat uit:

- onbenutte belastingcapaciteit;
- geraamde begrotingsoverschotten;
- de 'post' onvoorzien.

De incidentele weerstandscapaciteit van het waterschap is opgebouwd uit de volgende componenten:

- algemeen vrij aanwendbare reserves;
- dotaties en onttrekkingen aan algemene reserves in het begrotingsjaar;
- stille en aanwendbare reserves in vaste activa.

In het vastgestelde Reservebeleid is aangegeven dat het waterschap geen onbenutte belastingcapaciteit heeft. Ook beschikt het waterschap niet over stille aanwendbare reserves. Daarnaast is bepaald dat bestemmingsreserves niet tot de beschikbare weerstandscapaciteit moeten worden gerekend.

Berekening beschikbare weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit van het waterschap is opgebouwd uit de volgende componenten:

- de 'post' onvoorzien;
- de risicoreserves per taak;
- de algemene reserve per taak;
- de voorgestelde dotaties en onttrekkingen aan de algemene reserve per taak.

Tabel: Weerstandscapaciteit ultimo 2014 voor resultaatbestemming (bedragen x € 1.000.000)

WEERSTANDSCAPACITEIT	
Risico reserves	9,9
Algemene reserve	6,7
Weerstandscapaciteit	16,6

Risico's

Op 25 september 2012 zijn in de Algemene Vergadering de uitkomsten van de in 2012 uitgevoerde risicoanalyse besproken. Op basis van de uitgevoerde risicoanalyse bedraagt de omvang van de risico's (benodigde weerstandscapaciteit) € 9,9 miljoen met een zekerheid van 99%.

In de paragraaf weerstandsvermogen in de begroting, het jaarverslag en de Bestuursrapportage wordt gerapporteerd over significante wijzigingen die zich hebben voorgedaan sinds de meest recente organisatiebrede risicoanalyse. Hierbij wordt gerapporteerd over bestuurlijk relevante risico's, welke het beleid van het waterschap kunnen raken.

In de Bestuursrapportage zijn de volgende risico's, nog actuele opgenomen:

Schadeclaims

In de jaarrekening is opgenomen dat de omvang van het financiële risico van de schadedossiers € 1,3 miljoen bedraagt. Tussen het opstellen van de jaarrekening en de bestuursrapportage zijn hierin geen significante wijzigingen opgetreden.

Bodemverontreiniging Blocq van Kuffeler

Bij gemaal de Blocq van Kuffeler staan nog twee silo's die gebruikt werden als opslag voor brandstof. Na de elektrificatie van gemaal de Blocq van Kuffeler zijn deze silo's niet meer in gebruik en dienen ze gesloopt te worden. Hierbij is de kans aanwezig dat de grond onder deze silo's verontreinigd is en gesaneerd moet worden. In het najaar van 2014 wordt een plan van aanpak opgesteld waarin wordt ingegaan op de verwijdering van de silo's en de eventuele bodemverontreiniging. In de loop van 2015 zal dan meer duidelijkheid komen of er sprake is van verontreiniging en zo ja, welke kosten hiermee gemoeid zijn. Dit zou kunnen leiden tot extra lasten voor het waterschap.

Daarnaast wordt nu het nog niet eerder genoemde risico genoemd.

Natuurbezwaren

Met ingang van 2009 is een definitie voor natuurterreinen in de Waterschapswet opgenomen. Sindsdien bestaat er discussie tussen de grondeigenaren en de waterschappen over de vraag welke percelen als natuurterrein zijn aan te merken (het betreft met name graspercelen). Om duidelijkheid te krijgen zijn er in totaal zes voorbeeldprocedures gevoerd waar GBLT een actieve rol in heeft gehad (bezwaren tegen aanslagen in het gebied van waterschap Rijn en IJssel en waterschap Vechtstromen). De Hoge Raad heeft op vrijdag 7 november 2014 een uitspraak gedaan in een van de voorbeeldzaken inzake de watersysteemheffing van mogelijke natuurterreinen (procedure gebied waterschap Vechtstromen). De vraag die in die voorbeeldprocedures voorlag, was of ongebouwde percelen (in de voorbeeldzaken graslandtypen) waarop naast het realiseren van natuurdoelen ook sprake was van agrarisch gebruik (en de realisatie van agrarische opbrengsten), als natuurterreinen in de zin van de Waterschapswet moeten worden aangemerkt. De Hoge Raad heeft deze vraag bevestigend beantwoord en daarmee het standpunt van de terreinbeheerders gevolgd. Activiteiten die zijn afgestemd op het behoud of de ontwikkeling van natuur moeten tot natuur worden gerekend, óók als die tot agrarische opbrengsten leiden. Op dit moment wordt bekeken welke financiële consequenties de uitspraak heeft voor waterschap Zuiderzeeland. Met de huidige gegevens zijn deze op dit moment nog niet goed in te schatten. Samen met GBLT en Tauw wordt in 2015 gewerkt om een en ander helder te krijgen en de bezwaren af te handelen. Met eventuele financiële gevolgen is om die reden in deze jaarrekening nog geen rekening gehouden.

5.7. FINANCIERING

Inleiding

Waterschap Zuiderzeeland verkeert, net als de meeste andere lagere overheden, in een situatie van financieringsbehoefte. Dit houdt verband met het stelsel van baten en lasten. Hierbij worden investeringsuitgaven geactiveerd en worden de kapitaallasten gespreid over de levensduur van de investering ten laste gebracht van de exploitatie. Investeringsuitgaven moeten voorgefinancierd worden omdat de inkomsten en uitgaven niet synchroon lopen. Voor het financieren van de uitgaven heeft het waterschap interne en externe financieringsmiddelen ter beschikking. De interne financieringsmiddelen bestaan uit de reserves. Onder de externe financiering vallen de kortlopende en langlopende leningen. Door de omvangrijke investeringen moet relatief veel worden geleend. Treasury heeft hierbij als doel

om een optimaal resultaat te bereiken tussen rentelasten en risico. De uitvoering van treasury wordt wettelijk geregeld in de Wet financiering decentrale overheden (Wet Fido) en de Regeling uitzettingen en derivaten decentrale overheden (Ruddo). Deze wetgeving regelt dat de uitvoering van de treasuryfunctie binnen het waterschap uitsluitend de publieke taak dient en geschiedt binnen de financiële kaders van de kasgeldlimiet en de renterisiconorm. Prudent beheer is hierbij de basisregel. Voor de uitvoering van de treasuryfunctie binnen het waterschap heeft het bestuur het financieringsstatuut vastgesteld.

Rentevisie

De rentevisie is altijd gebaseerd op de dan geldende marktgegevens. Hoe de ontwikkeling van de rente van nieuw af te sluiten langlopende geldleningen zou zijn, kan moeilijk worden ingeschat. Het rentepercentage van nieuw af te sluiten een langlopende geldlening van vijftien jaar zonder aflossingen was begroot op 3,5% over het jaar 2014. In de realisatie bleek de rente onder dit percentage te liggen. Er zijn begin 2014 twee geldleningen van elk € 8 miljoen afgesloten met een looptijd van 15,5 en 12,5 jaar. Bij beide geldleningen zat het rentepercentage onder de 3%. Het rentepercentage voor rekening-courant was een groot deel van het jaar 0,1%. Omdat in de begroting rekening was gehouden met een percentage van 0,5% is ook hierop een rentevoordeel gehaald.

Risicobeheer

Het beleid omtrent het risicobeheer van het waterschap is deels vastgelegd in de Verordening beleids- en verantwoordingsfunctie Waterschap Zuiderzeeland en deels vastgelegd in de nota Risicobeleid. Bij het risicobeheer gelden de hieronder genoemde uitgangspunten:

• Algemeen

In de beleidsuitgangspunten is aansluiting gezocht bij de richtlijnen van de Unie van Waterschappen en de Waterschapsbank. Het waterschap zal geen beleggingsfunctie gaan invullen.

• Beleggingen

Het waterschap zal overtollige gelden alleen uitzetten voor de uitoefening van de publieke taken. Uitzettingen in de vorm van private aandelen (ondernemingen) zullen niet plaatsvinden, gezien het grote risico dat hiermee wordt gelopen, hoewel de Wet Fido en de Ruddo het beleggen in aandelen van ondernemingen in de publieke sfeer toestaat. Uitzondering hierop is dat op dit moment het waterschap beschikt over een pakket aandelen in de Nederlandse Waterschapsbank voor een bedrag van € 9.870.

• Liquiditeiten

Eventuele tijdelijke liquiditeitsoverschotten zullen tegen rente worden uitgezet bij een voldoende kredietwaardige instelling. De tegenpartij (financiële instelling) moet gevestigd zijn in een lidstaat die ten minste beschikt over een AA-rating afgegeven door ten minste twee ratingbureaus. In de praktijk komen tijdelijke liquiditeitsoverschotten niet voor.

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet wordt berekend als een percentage van het begrotingstotaal. Het begrotingstotaal houdt in het totaal van de brutolasten (de som van de kostensoorten) volgens de begroting per 1 januari van het desbetreffende jaar. Over de renterisico's van de vlottende schulden is in de Wet Fido bepaald dat in een kwartaal de gemiddelde netto vlottende schuld per kwartaal van een waterschap de kasgeldlimiet niet mag overschrijden. Het percentage van de kasgeldlimiet is in de Wet Fido voor de waterschappen vastgesteld op 23% van het begrotingstotaal. Bij een bruto begrotingstotaal van ruim € 74 miljoen bedraagt de kasgeldlimiet € 17,1 miljoen. In de volgende tabel wordt de ontwikkeling van de

kasgeldlimiet over het jaar 2013 weergegeven. Uit de tabel kan worden afgelezen dat de kasgeldlimiet in het jaar 2014 niet is overschreden. De rente voor kortlopende leningen heeft zich in 2014 op een laag niveau gemanifesteerd, hetgeen ook van invloed is op de rente die Waterschap Zuiderzeeland ontvangt c.q. moet betalen op de rekeningcourant bij de NWB. De ruimte in de kasgeldlimiet bedroeg op 31 december 2014 € 16,7 miljoen.

Kasgeldlimiet 2014 (bedragen x € 1.000.000)

	OMSCHRIJVING	1E KWARTAAL	2E KWARTAAL	3E KWARTAAL	4E KWARTAAL
4.	Vlottende schuld minus vlottende middelen	16,1	14,9	10,4	0,4
5.	Kasgeldlimiet	17,1	17,1	17,1	17,1
6.	Ruimte onder de kasgeldlimiet	1,0	2,2	6,3	16,7
	<i>Berekening kasgeldlimiet</i>				
7.	Begrotingstotaal	74,2	74,2	74,2	74,2
8.	Percentage regeling	23%	23%	23%	23%
5.	Kasgeldlimiet (7 x 8)	17,1	17,1	17,1	17,1

Uit bovenstaande tabel blijkt dat in het verslagjaar is voldaan aan de kasgeldlimiet.

Renterisiconorm

In de vaste financiering stelt de Wet Fido een norm waaraan het renterisico van de portefeuille van geldleningen als geheel moet voldoen. Deze norm wordt aangeduid als de renterisiconorm en bedraagt 30% van de omvang van het begrotingstotaal.

Renterisiconorm 2014 (bedragen x € 1.000.000)

	OMSCHRIJVING	
1	Renteherzieningen	-
2	Aflossingen	8,8
3	Renterisico (1 + 2)	8,8
4	Renterisiconorm	22,2
5	Ruimte onder renterisiconorm	13,4
	<i>Berekening renterisiconorm</i>	
4a	Bruto begrotingstotaal	74,2
4b	Het bij ministeriële regeling vastgestelde percentage	30%
4	Renterisiconorm (4a x 4b)	22,2

In de voorgaande tabel wordt een overzicht gegeven van de renterisiconorm 2014. Het renterisico bij aanvang van het jaar 2015, alsmede het renterisico op de vaste schuld voor de jaren 2015 tot en met 2018 is overeenkomstig hetgeen is opgenomen in de Meerjarenbegroting 2015-2018.

Financieringsbehoefte

Zoals ook blijkt uit de staat van vaste schulden, opgenomen in de bijlagen, zijn er in februari 2014 twee leningen elk met een hoofdsom van € 8,0 miljoen afgesloten. De een met een looptijd van 15,5 jaar, de ander met een looptijd van 12,5 jaar en beide zonder jaarlijkse aflossingen. Het rentepercentage is 2,986% respectievelijk 2,858%. In de begroting was uitgegaan van een totaalbedrag aan nieuwe geldleningen van ruim € 16 miljoen. Door het inzetten van de positieve resultaten van de afgelopen jaren als financieringsinstrument en het naar achteren schuiven van enkele grote investeringsuitgaven vallen de daadwerkelijk aangetrokken leningen lager uit.

De inkomende en de uitgaande geldstroom van het waterschap lopen niet synchroon. De uitgaven zijn min of meer gelijkelijk over het jaar verdeeld, terwijl de opbrengsten meer in piekvorm worden ontvangen. Het treasurybeleid, vastgelegd in de Verordening beleids- en verantwoordingsfunctie en het financieringstatuut, is erop gericht om een zo gunstig mogelijk renteresultaat te behalen. Aan de hand van de actuele en de verwachte liquiditeitspositie wordt bepaald of geld voor de korte termijn (korter dan één jaar) moet worden aangetrokken.

Informatievoorziening

In het jaar 2009 is wetgeving van kracht geworden waarin staat dat de informatie over de kasgeldlimiet en de renterisiconorm uitsluitend zal worden opgenomen in de financieringsparagraaf van de jaarrekening en niet meer periodiek aan de toezichthouder zal worden verstrekt. In de reguliere situatie is dit dan de enige informatie die de toezichthouder nog krijgt. Vooral voor de kasgeldlimiet betekent dit een beduidende afname van de informatiestroom. De toezichthouder kijkt nog wel afzonderlijk of de normen zijn nageleefd en behoudt het recht om zo nodig een aanwijzing te geven, of bij hardnekkige overtreding een toestemmingsvereiste voor het aangaan van nieuwe leningen op te leggen.

Voor de kasgeldlimiet heeft het waterschap een meldplicht. Indien het waterschap voor het derde kwartaal achtereen de kasgeldlimiet gaat overschrijden, dient het waterschap dit zelf aan de toezichthouder te melden. Daarnaast wordt eveneens per kwartaal aan het Centraal Bureau voor de Statistiek een rapportage gedaan over het EMU-saldo.

5.8. VERBONDEN PARTIJEN

De paragraaf verbonden partijen geeft inzicht in de door Waterschap Zuiderzeeland aangegane bestuurlijke participaties. Verbonden partijen zijn een manier om beleidsvoornemens uit de programma's uit te voeren. Een verbonden partij is een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin het waterschap een bestuurlijk en financieel belang heeft.

Een bestuurlijk belang heeft een waterschap wanneer het een zetel heeft in het bestuur van een derde rechtspersoon of als het stemrecht heeft. Hieronder wordt verstaan dat namens het waterschap de dijkgraaf, heemraad, algemeen bestuurslid of ambtenaar de volgende functie(s) vervult bij een derde rechtspersoon: lid van het algemeen of dagelijks bestuur, voorzitter, secretaris of penningmeester.

Een financieel belang heeft een waterschap indien de middelen die deze ter beschikking stelt verloren gaan in geval van faillissement van de verbonden partij (een derde rechtspersoon) en/of als financiële problemen bij de verbonden partij verhaald kunnen worden op het waterschap.

Waterschap Zuiderzeeland heeft bestuurlijke en financiële belangen in verschillende verbonden partijen waaronder gemeenschappelijke regelingen en deelnemingen.

De verbonden partij voert beleid voor het waterschap uit dat het waterschap ook zelf zou kunnen uitvoeren. Om deze reden is het van belang de ontwikkelingen weer te geven in deze paragraaf verbonden partijen. Uiteraard blijft Waterschap Zuiderzeeland beleidsmatige en financiële verantwoordelijkheden houden ten aanzien van deze partijen. De paragraaf richt zich op belangrijkste wijzigingen die zich hebben voorgedaan in het jaar 2014.

De bestaande participaties van Waterschap Zuiderzeeland zijn zowel van publiekrechtelijke als van privaatrechtelijke aard. Deze participaties zijn de afgelopen decennia aangegaan. In verschillende beleidssectoren van het waterschap, met verschillende motieven, komend vanuit verschillende uitgangsposities, werd de afweging voor het aangaan van een bestuurlijke participatie gemaakt en werd gekozen voor de ene of de andere constructie.

Per participatie wordt hieronder aangegeven:

- welk beleid de verbonden partij uitvoert
- wat de uitvoering van het beleid door de verbonden partij oplevert
- wat de belangrijke ontwikkelingen in 2014 bij de verbonden partij zijn geweest

Nederlandse Waterschapsbank (NWB)

Met gespecialiseerde financiële dienstverlening draagt de NWB bij aan zo laag mogelijke kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger. Daarmee is de bank essentieel voor de publieke taak. De NWB heeft besloten om vanaf het jaar 2011 geen dividend meer uit te keren als gevolg van de toekomstige strengere Basel III-richtlijnen, maar alle winsten te reserveren. Eind mei 2014 heeft Moody's de Aaa-rating van de NWB Bank bevestigd en het vooruitzicht gewijzigd van 'stabiel' naar 'negatief'. De wijziging van het vooruitzicht maakt deel uit van Moody's' rating actie tot wijziging van het vooruitzicht van de lange termijn ratings van 82 Europese banken naar 'negatief'. De NWB Bank wordt als bank voor de Nederlandse publieke sector door Moody's aangemerkt als een aan de overheid gerelateerde bank, waarbij (indien noodzakelijk) er met een zeer hoge waarschijnlijkheid een buitengewone ondersteuning door de Nederlandse Staat wordt verwacht. De NWB Bank is vanaf november 2014 onder direct toezicht van de Europese Centrale Bank (ECB) gekomen. Met de overgang naar ECB toezicht, zullen ook de toezichtkosten voor banken in de jaren na 2014 op een structureel hoger niveau komen.

Waterkracht

In 2012 en 2013 zijn de mogelijkheden voor samenwerking met de waterschappen in het Rijn-Oost gebied onderzocht. In 2012 / 2013 zijn businesscases en- plannen opgesteld voor werken in shared service op de gebieden ICT, Inkoop, Personele Zaken en Zuiveren. Uit de businessplannen blijkt dat samenwerken op deze vier werkgebieden perspectiefrijk is en kan leiden tot vermindering van kwetsbaarheid, verbetering van de kwaliteit en vanaf 2015 tot vermindering van kosten. In december 2013 heeft de Algemene Vergadering ingestemd met de Waterkracht samenwerking op alle vier de onderdelen. De coördinatie van de vier werkgebieden is verdeeld over de vijf betrokken waterschappen. Waterschap Zuiderzeeland coördineert het werkgebied Inkoop. 2014 was een jaar waarin we de eerste bruikbare resultaten hebben geboekt. Vanaf begin 2015 zal de secretaris-directeur van Waterschap Zuiderzeeland de voorzittersrol van Waterkracht op zich nemen.

Gemeenschappelijk Belastingkantoor Lococensus Tricijn (GBLT)

De heffing en inning van de waterschapsbelastingen liggen in handen van GBLT. Door op het gebied van de inning van belastingen samen te werken met anderen, worden de maatschappelijke kosten zo laag mogelijk gehouden. Met ingang van 2013 zijn drie gemeenten toegetreden tot de gemeenschappelijke regeling (gemeenten Dronten, Nijkerk en Leusden) en vanaf 1 januari 2014 de gemeente Zwolle. Heemraad C.A.A.A. Maenhout is namens het waterschap lid van het algemeen bestuur van GBLT. Eind 2014 heeft de directeur van GBLT, de heer B.S.C. Groeneveld, aangegeven begin 2015 met vervroegd pensioen te gaan. Begin februari 2015 is er een nieuwe directeur benoemd.

Gemeenschappelijke Regeling Aqualysis

Door chemisch, bacteriologisch en biologisch onderzoek te verrichten is controle op naleving van vergunningen mogelijk, het beheersen en het beoordelen van de kwaliteit van het oppervlaktewater en de controle op het zuiveren van afvalwater. Op 1 januari 2014 is het nieuwe fusielaboratorium onder de naam Aqualysis van start gegaan. In deze nieuwe gemeenschappelijke regeling (GR) nemen zes

waterschappen deel (Zuiderzeeland, Groot Salland, Vechtstromen, Reest en Wieden, Vallei en Veluwe, Rijn en IJssel), zij zijn tevens voor een gelijk deel eigenaar. Aqualysis verricht als waterlaboratorium het hydrobiologisch, bacteriologisch en chemisch onderzoekswerk voor deze zes waterschappen. De nieuwe samenwerking rond het laboratorium Aqualysis borgt voor de langere termijn kwaliteit, continuïteit en kosteneffectiviteit in het laboratoriumonderzoek. Heemraad A.J.M. Schelwald – van der Kley is namens het waterschap voorzitter van de GR Aqualysis.

Regeling Nieuwland Erfgoedcentrum

Een gedeelte van het archief is ondergebracht bij Erfgoedcentrum Nieuw Land. Het Erfgoedcentrum beheert archieven van verschillende gemeenten, de provincie Flevoland, twee stichtingen, het rijksarchief in de provincie Flevoland en Waterschap Zuiderzeeland. Hierdoor wordt zowel een kosten- als ruimtebesparing gerealiseerd. Het waterschap voldoet met deze samenwerking aan de archiefverplichting voor overheidsorganisaties. Heemraad C.A.A.A. Maenhout is namens het waterschap en de deelnemende gemeenten bestuurslid in het bestuur van Nieuw Land.

In 2014 is de stichting Batavialand opgericht. Hierin zullen de museale taken van het Erfgoedcentrum worden ondergebracht, samen met De Bataviawerf en het in Lelystad gevestigde onderdeel scheepsarcheologie van de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed. In 2014 is tevens gewerkt aan het omvormen van de huidige GR Erfgoedcentrum Nieuw Land naar een Gemeenschappelijke Regeling Historisch Archief Flevoland. Hierin zullen de archiefwettelijke taken van het Erfgoedcentrum worden ondergebracht. Het was aanvankelijk de bedoeling dat deze omvorming in 2015 van start zou gaan. Besluitvorming moet echter nog plaatsvinden. Gestreefd wordt nu naar inwerkingtreding van de gewijzigde Regeling per 1 januari 2016. In deze regeling zullen naar verwachting het rijksarchief in de provincie Flevoland, de provincie Flevoland, de gemeenten Lelystad, Dronten, Zeewolde, Noord-oostpolder en Urk en het waterschap participeren. Gezien de te verwachten afronding van dit proces is met andere deelnemers afgestemd dat de heer C.A.A.A. Maenhout lid blijft van het bestuur totdat de Regeling is aangepast.

Gemeenschappelijke Regeling Het Waterschapshuis

In de gemeenschappelijke regeling Het Waterschapshuis (HWH) werken de waterschappen samen op het gebied van ICT. Naar aanleiding van een heroverweging van ambitie, taken en rollen in 2013 is er een ontwerp gemaakt voor "HWH 2.0", waarover eind 2014 definitieve besluitvorming heeft plaatsgevonden. Daarin is een strikter onderscheid gemaakt in:

- Eigenaarschap: bestuur Gr HWH, gevormd door bestuursleden van de waterschappen;
- Opdrachtgeverschap (voor de programma's): vertegenwoordigers van de waterschappen aan de opdrachtgeverstafel;
- Opdrachtnemerschap: de HWH-organisatie, die wordt vertegenwoordigd door de secretaris-directeur van HWH.

De uitvoeringsprogramma's van Het Waterschapshuis zullen voorts juridisch en financieel van elkaar worden gescheiden, zodat voorkomen wordt dat een waterschap dat niet aan een programma deelneemt daar toch risico's voor draagt. De tekst van de gemeenschappelijke regeling zal daarvoor worden aangepast. Ook zal de begroting van Het Waterschapshuis conform HWH 2.0 worden omgebouwd.

Het HWH programma IRIS (gezamenlijk geo-informatiesysteem) is beëindigd. Waterschap Zuiderzeeland neemt deel aan een gezamenlijk project met de Rijn-Oost waterschappen om deze functionaliteit te vervangen.

Stichting GBKN Flevoland

Stichting GBKN Flevoland heeft als doel het in stand houden, bijhouden en exploiteren van de Grootchalige Basiskaart Nederland voor Flevoland, het bevorderen van overleg tussen de samenwerkende partners en het voeren van overleg met publiek- en privaatrechtelijke instellingen ter uitvoering van de samenwerkingsovereenkomst. De GBKN is voor Waterschap Zuiderzeeland van groot belang bij de uitoefening van zijn taken. Samenwerking in Stichting GBKN Flevoland waarborgt

dat de GBKN Flevoland wordt bijgehouden en de basiskaart op een juiste en verantwoorde wijze wordt geëxploiteerd. Een meerjarige ontwikkeling binnen de Stichting GBKN Flevoland is het meewerken om de opvolger van de GBKN, de BGT (Basisregistratie Grootchalige Topografie), toe te voegen aan het stelsel van basisregistraties. Hiermee wordt deze BGT de standaard en basis voor topografische bestanden in Nederland. Voor de assemblage van alle bronhouders van de BGT is al een nieuwe samenwerkingsvorm opgericht, het samenwerkingsverband BGT (SVB-BGT). Zolang er geen BGT van een gebied bestaat blijft de GBKN daar bijgehouden worden. De planning van algehele afronding en opheffing van de GBKN ligt rond december 2015.

Beheercollectief BGT Flevoland (in oprichting)

De BGT bestaat uit objecten van de verschillende bronhouders. Het waterschap, de provincie en de gemeenten zijn daar enkele van. Deze drie gaan een samenwerking aan waarbij de gemeenten de mutaties in de beheerfase gaan uitvoeren. Het waterschap levert, in haar hoedanigheid als bronhouder, de mutaties van haar objecten aan bij de zes Flevolandse gemeenten. De rol van het SVB-BGT is het assembleren met de andere bronhouders tot een landelijk bestand. Het beheercollectief start op 01-01-2015 omdat dat de geplande datum is waarop de transitie door alle gemeenten afgerond zal zijn. De kosten worden geschat op eenzelfde bedrag als de bijhouding van de GBKN kost(te). Er zal wel eenmalig rekening gehouden moeten worden met specifieke BGT-ZZL-wensen. Deze komen voort uit de nieuwe mogelijkheden die zich met de komst van de BGT hebben aangediend. Een convenant over de afspraken van genoemde drie bronhouders moet nog opgesteld worden. Naar het zich laat aanzien zal het beheercollectief zo jaren vooruit willen en kunnen.

Stichting Toegepast Onderzoek Waterbeheer

De Stichting Toegepast Onderzoek Waterbeheer (STOWA) is het kenniscentrum van regionale waterbeheerders in Nederland. De kennis kan liggen op toegepast technisch, natuurwetenschappelijk, bestuurlijk-juridisch en sociaalwetenschappelijk gebied. Het STOWA draagt bij aan kennisvergroting van het waterschap over het waterbeheer. Daarnaast ondersteunt STOWA in een aantal gevallen intern onderzoek door ons waterschap. Heemraad A.J.M. Schelwald - Van der Kley is bestuurslid in het bestuur van de stichting.

5.9. EMU-SALDO

Inleiding

Het EMU-saldo is het saldo van de inkomsten en uitgaven van de overheid. Hierbij zitten ook inkomsten en uitgaven met een kapitaalkarakter, zoals aan- en verkopen grond, investeringen en investeringsbijdragen. Financiële transacties als de verkoop van deelnemingen worden niet als inkomsten of uitgaven gezien.

De landen die meedoen aan de Economische en Monetaire Unie (EMU), hebben de euro als officiële munt. Zij hebben in het stabiliteits- en groeipact afspraken gemaakt over het op orde houden van de overheidsfinanciën. Een van deze afspraken heeft betrekking op het begrotingstekort van landen, oftewel het EMU-tekort. Als het EMU-tekort van een van de lidstaten boven de 3% BBP uitkomt, krijgt het land een officiële waarschuwing. In het uiterste geval kan de Europese Raad van Ministers ook boetes opleggen.

Het EMU-saldo betreft de totale overheid en dus ook waterschappen beïnvloeden of Nederland zich aan de Europese afspraken houdt. Om het EMU-saldo te kunnen beheersen maakten het kabinet en de decentrale overheden in september 2013 nieuwe afspraken. Voor de waterschappen komen deze afspraken er onder andere op neer dat, als hun totale bijdrage aan het EMU-tekort meer bedraagt dan 0,07% van het bruto Binnenlands Product (in het jaar 2014 is het BBP geraamd op € 653 miljard), zij meer dan evenredig aan het Nederlandse EMU-tekort bijdragen.

Berekening

Hieronder treft u de tabel aan waarin de berekening van het EMU-saldo voor Waterschap Zuiderzeeland is weergegeven.

EMU saldo (bedragen x € 1.000.000)

0	Te verdelen resultaat	+ 2,1
	- betalingen uit reserves	- 1,3
1	EMU exploitatiesaldo	+ 0,8
2	Invloed investeringen	
	- netto investeringsuitgaven	- 8,1
	+ afschrijvingen en desinvesteringen	+ 9,2
3	Invloed voorzieningen	
	+ toevoeging aan voorziening t.i.v. exploitatie	+ 1,4
	- betalingen rechtstreeks uit voorzieningen	- 1,5
	EMU saldo	+ 1,8

De referentiewaarde voor het EMU saldo voor Waterschap Zuiderzeeland voor het jaar 2014 was € 11,9 miljoen negatief, het gerealiseerde EMU saldo bedroeg € 1,8 miljoen positief. De referentiewaarde is het maximale toegestane EMU-saldo van ieder individueel waterschap, omgerekend naar de grootte van het waterschap. De individuele EMU referentiewaarden zijn vooral bedoeld als richtsnoer voor het toegestane tekort op het niveau van individuele overheden. Een individueel waterschap moet wel kijken naar zijn referentiewaarde, maar deze niet als absolute sturingsvariabele hanteren en dus ook niet 'op de euro nauwkeurig' gaan zorgen dat de eigen EMU-saldi in de verschillende jaren in overeenstemming worden gebracht met de referentiewaarden.

5.10. TOPINKOMENS

Op 1 januari 2013 is de nieuwe Wet Normering Topinkomens (WNT) ingegaan en is de Wet Openbaarmaking Uit Publieke middelen gefinancierde Topinkomens (WOPT) vervallen. Vanaf het rapportagejaar 2013 moet er volgens de WNT gerapporteerd.

In de WNT is onder andere de onderstaande regelgeving opgenomen:

- Topfunctionarissen mogen niet meer verdienen dan het wettelijke maximum: de WNT-norm. Jaarlijks wordt dit bedrag vastgesteld in een ministeriële regeling. De WNT-norm voor 2014 is € 230.474.
- Bij waterschappen is de functie van secretaris aangewezen als topfunctionaris.
- Topfunctionarissen moeten altijd openbaar maken wat zij verdienen, of dit nu meer of minder is dan de norm.
- Een ontslagvergoeding is maximaal € 75.000.
- Bonussen, winstdelingen en andere vormen van variabele beloning zijn niet toegestaan.
- De wet WNT geldt onder andere voor bestuurders van publieke instellingen.

Voor de rapportage in het kader van de WNT verwijzen wij u naar paragraaf 9.5.

BEGROTING, RESULTAAT EN RESULTAAT- BESTEMMING

6. ANALYSE BEGROTING EN RESULTAAT

6. ANALYSE BEGROTING EN RESULTAAT

6.1. BEGROTING EN PROGNOSE FINANCIËEL JAARRESULTAAT

De presentatie van de begroting en de verantwoording hierover vindt volgens de Waterschapswet plaats op basis van de primitieve begroting, inclusief alle daarop betrekking hebbende begrotingswijzigingen en prognoses. In het onderstaande overzicht wordt zichtbaar gemaakt hoe de primitieve begroting, inclusief alle daarop betrekking hebbende begrotingswijzigingen en prognoses tot stand is gekomen.

Begrotingswijzigingen

In tegenstelling tot voorgaande jaren is door de Algemene Vergadering besloten om begrotingswijzigingen niet meer op te sparen tot bij de Bestuursrapportage, maar deze, zodra zij zich voordoen, aan de Algemene Vergadering ter vaststelling voor te leggen. Alle in het jaar 2014 voorgestelde begrotingswijzigingen zijn overgenomen.

De begrotingswijzigingen waren:

Begrotingswijzigingen 2014 (bedragen x € 1.000.000)

OMSCHRIJVING	
Communicatiecampagne 24/7	- 0,1
Duurzame oevers, stand van zaken	0,4
Verkoop basalt	0,3
Sociale lasten	- 0,6
Medegebruik watersystemen	- 0,0
Baggeren	0,4
Berap 2014	0,1
Totaal begrotingswijzigingen 2014	0,5

Prognose financieel jaarresultaat

In het jaar 2010 heeft een bestuurlijke stuurgroep een voorstel gedaan hoe om te gaan met begrotingswijzigingen en prognoses van het jaarresultaat in de tussentijdse rapportages. Het voorstel van deze stuurgroep is vastgesteld in de Algemene Vergadering van 23 september 2010. Het voorstel houdt in dat in de Bestuursrapportage een onderscheid wordt gemaakt tussen meldingen en begrotingswijzigingen. De begrotingswijzigingen zijn af- en bijramingen waarvan zekerheid is omtrent de budgetten en waarop de Algemene Vergadering ook invloed kan uitoefenen. Meldingen geven onzekerheden weer en verwachtingen rondom budgetten waarop de Algemene Vergadering geen invloed heeft (bijvoorbeeld de belastingopbrengsten). In de Bestuursrapportage wordt op basis van de begrotingswijzigingen en de meldingen een verwachting van het jaarresultaat gegeven zodat de Algemene Vergadering daarvan kennis kan nemen, de voortgang kan monitoren en de consequenties daarvan in het begrotingsproces voor het komende jaar mee kan nemen. Daarnaast kunnen aframingen uit de Bestuursrapportage gebruikt worden voor het herbestemmen van middelen.

In 2014 is driemaal een prognose gegeven van het verwachte jaarresultaat. Hierbij zijn de baten en lasten verdeeld in de categorieën afdelingsbudgetten, centrale budgetten, kapitaallasten en belastingen.

In het onderstaande schema zijn de prognoses weergegeven. De primitieve begroting gaat uit van een negatief saldo van baten en lasten van € 0,9 miljoen. Door de inzet van middelen van de tarief egalisatie reserve bedraagt het totaalresultaat nihil. Bij de afgegeven prognoses in het jaar 2013 is de inzet van de tarief egalisatie buiten beschouwing gehouden.

In april 2014 lag de prognose van het financieel jaarresultaat tussen de € 2,8 negatief tot € 2,4 miljoen positief, bij de vaststelling van de Bestuursrapportage ligt dit bedrag tussen de € 0,1 miljoen tot € 3,2 miljoen positief. Bij de behandeling van de MJB 2015-2018 is een prognose afgegeven van tussen de € 1,9 en € 3,9 miljoen positief, waarbij de verwachting is uitgesproken dat het uiteindelijke jaarresultaat zich naar alle waarschijnlijkheid in het bovenste deel van de bandbreedte zou bevinden.

Prognose jaarresultaat 2014 (bedragen x € 1.000.000)

PROGNOSE JAARRESULTAAT 2014	IN BEELD IN APRIL 2014	IN BEELD BIJ BESTUURS-RAPPORTAGE 2014	IN BEELD BIJ MJB 2015-2018
<i>Lasten</i>			
Afdelingsbudgetten	- 2,2 tot 2,1	0,2 tot 2,2	1,1 tot 2,7
Centrale budgetten	- 0,1 tot 0,4	0,0 tot 0,4	0,1 tot 0,4
Kapitaallasten	- 0,5 tot - 0,1	- 0,4 tot - 0,2	- 0,2 tot - 0,1
Subtotaal lasten	- 2,8 tot 2,4	- 0,2 tot 2,4	1,0 tot 3,0
Belastingen	PM	0,3 tot 0,8	0,9
Prognose normaal jaarresultaat		0,1 tot 3,2	1,9 to 3,9

6.2. ANALYSE GEREALISEERD RESULTAAT

In hoofdstuk 9 van deze verantwoordingsrapportage is een aantal dwarsdoorsneden te vinden van het gerealiseerde resultaat ten opzichte van het begrote resultaat. Iedere dwarsdoorsnede geeft inzicht in de gerealiseerde afwijkingen. In de onderstaande tabel wordt een opstelling gegeven van de afwijkingen van het jaarresultaat ten opzichte van de primitieve begroting. De insteek hierbij is de oorzaken van het gerealiseerde resultaat zo goed mogelijk weer te geven, waarbij het beste inzicht van alle dwarsdoorsneden samen gebruikt wordt.

Gerealiseerd resultaat (op afwijkingen, bedragen x € 1.000.000)

ONDERBESTEDINGEN	LAATSTE PROGNOSE	JAARRESULTAAT 2014
<i>Lasten</i>		
Afdelingsbudgetten	1,1 tot 2,7	2,1
Centrale budgetten	0,1 tot 0,4	0,1
Kapitaallasten	- 0,2 tot - 0,1	- 0,2
Subtotaal lasten	1,0 tot 3,0	2,0
Belastingen	0,9	1,4
Normaal jaarresultaat	1,9 to 3,9	3,4
Lasten gedekt uit bestemmingsreserves		- 1,3
Exploitatieresultaat		2,1
Inzet bestemmingsreserves		1,3
Saldo van baten en lasten		3,4
Niet benodigde tarief egalisatie reserve		- 1,3
Gerealiseerd resultaat		2,1

Algemeen

Het positieve jaarresultaat 2014 is het gevolg van lagere bestedingen van afdelingsbudgetten en hogere belastingopbrengsten.

De Algemene Vergadering is in 2014 een aantal malen geïnformeerd over de verwachting van het jaarresultaat en (het resultaat van) bestemmingsreserves. In de laatste verwachting is een bandbreedte aangegeven van het verwachte financieel jaarresultaat op de lasten van € 1,9 tot € 3,9 miljoen positief, waarbij de verwachting is uitgesproken dat het uiteindelijke jaarresultaat zich naar alle waarschijnlijkheid in het bovenste deel van de bandbreedte zou bevinden. Geconstateerd kan worden dat de afgegeven prognose realistisch was.

Afdelingsbudgetten

Het resultaat op de afdelingsbudgetten is € 2,1 miljoen positief. Hiermee zit het gerealiseerde resultaat binnen de bandbreedte van het geprognosticeerde resultaat. Het positieve resultaat kent een aantal oorzaken.

In de Bestuursrapportage is een aantal verwachte budgetonderschrijdingen gemeld en de begroting is hierop aangepast. De meest in het oog springende budgetonderschrijdingen waren de baten door de verkoop van basalt en opbrengsten van zandoverslag, het doorschuiven van de aanleg van een aantal duurzame oevers van het jaar 2014 naar het jaar 2015, de lagere energielasten en de financiële gevolgen van de herstructurering van het Waterschapshuis. In de Bestuursrapportage werd ook melding gedaan van een aantal verschuivingen van budgetten van de out-of-pocket naar de personeelslasten en er heeft een begrotingswijziging plaatsgevonden van de sociale lasten.

Naast de hierboven genoemde financiële meevallers blijkt uit het bestedingenoverzicht van het jaar 2014 ook dat het totale budget van € 0,2 miljoen voor de bestuurlijke fondsen (innovatiefonds en medegebruik watersystemen) voor een deel is benut. Een andere financiële meevaller kwam door het feit dat de vernieuwde rekenkamercommissie later dan gepland begon met haar werkzaamheden, waardoor er € 0,1 miljoen van het budget 2014 niet besteed is.

Centrale budgetten

Het resultaat op de centrale budgetten is € 0,1 miljoen positief. Hiermee zit het gerealiseerde resultaat binnen de bandbreedte van het geprognosticeerde resultaat. Het positieve resultaat kent een aantal oorzaken. De in de begroting opgenomen inflatieruimte is deels benut. Van de in de begroting opgenomen ruimte van € 0,5 miljoen is maar ruim € 0,1 miljoen ingezet. De centrale post onvoorzien van € 0,1 miljoen is voor de helft benut. Door het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd van twee bestuurders viel de dotatie aan de pensioenvoorziening ten opzichte van voorgaande jaren lager uit. De geactiveerde lasten waren lager dan begroot, wat heeft geleid tot een nadeel van € 0,3 miljoen. Dit valt overigens wel binnen de bandbreedte van de laatste prognose.

Kapitaallasten

Het resultaat op de kapitaallasten is ruim € 0,2 miljoen negatief. Hiermee zit het gerealiseerde resultaat binnen de bandbreedte van het geprognosticeerde resultaat. De lage rente als gevolg van de kredietcrisis, lagere investeringsuitgaven en de inzet van het resultaat uit voorgaande jaren als financieringsmiddel leveren een rentevoordeel op van ruim € 0,3 miljoen. Door de eerder dan geplande ingebruikname van AWZI Dronten is een jaar eerder begonnen met afschrijven dan gepland, waardoor de afschrijvingslasten € 0,5 miljoen hoger lagen dan begroot.

Belastingen

De aanslagoplegging en invordering van de waterschapsbelastingen geschiedt door het Gemeenschappelijk Belastingkantoor Lococensus Tricijn (GBLT). De gerealiseerde belastingopbrengsten zijn ontleend aan het jaaroverzicht belastingopbrengsten 2014, dat is opgesteld door GBLT. Het resultaat op de belastingopbrengsten is ruim € 1,4 miljoen positief en zit hiermee boven de

laatst afgegeven prognose. Het overgrote deel van de overschrijding van de prognose komt door een hogere Watersysteemheffing gebouwd dan begroot. In de Begroting 2014 was rekening gehouden met een sterkere waardedaling van de WOZ dan die zich daadwerkelijk heeft geopenbaard. Daarnaast kon over voorgaande jaren nog voor € 0,4 miljoen aan Zuiveringsheffing / verontreinigingsheffing bedrijven worden opgelegd. De gerealiseerde kwijtschelding wijkt € 0,1 miljoen positief af van de begrote kwijtschelding. Hier tegenover staat een € 0,2 miljoen hogere dotatie aan de voorziening dubieuze belastingdebiteuren.

Lasten te dekken uit bestemmingsreserves

De Algemene Vergadering heeft besloten om een aantal bijzondere lasten te dekken uit de bestemmingsreserves. Zij heeft de onttrekking van een viertal bestemmingsreserves voor een vooraf vastgesteld doel en voor een vooraf maximum bedrag goedgekeurd.

In het jaar 2014 zijn er uitgaven gedaan voor het achterstallig baggeren in de Gemeente Almere, de aanleg van achterstallige duurzame oevers, het maatregelenprogramma duurzame oevers en de toezicht op het windpark NOP voor een totaalbedrag van € 1.320.365.

Inzet bestemmingsreserves

De inzet van de bestemmingsreserves is gelijk aan de hiervoor genoemde lasten te dekken uit bestemmingsreserves.

7. RESULTAATBESTEMMING

Aan de Algemene Vergadering wordt voorgesteld het jaarresultaat 2014 te bestemmen conform de onderstaande tabel.

Resultaatbestemming (bedragen x € 1.000)

	WATERSYSTEEMTAAK	ZUIVERINGSTAAK	TOTAAL
<i>Nog te besluiten</i>			
Algemene reserve	650	1.450	2.100
Gerealiseerd resultaat	650	1.450	2.100

Gedurende het jaar 2014 zijn geen bestuursvoorstellen aan de Algemene Vergadering voorgelegd om nieuwe bestemmingsreserves in te stellen dan wel te doteren aan bestaande bestemmingsreserves. Daarom resteert het totale gerealiseerd resultaat om te bestemmen.

Het college stelt voor om het voordelig resultaat te bestemmen in de algemene reserve per taak. Hier liggen de volgende overwegingen aan ten grondslag (o.a. gebaseerd op het reservebeleid):

- De huidige reserves zijn voldoende van omvang en op dit moment bestaat geen noodzaak om nieuwe bestemmingsreserves te vormen.
- Bestemming in de algemene reserve draagt op langere termijn bij aan de borging van een reserve-omvang tussen de € 20 en € 30 miljoen.
- Het bestuursprogramma is op dit moment nog niet bekend. In het proces richting de meerjarenbegroting kan, afhankelijk van de inhoud van een bestuursprogramma, een heroverweging plaatsvinden van de bestemming.

Reserves na bestemming jaarresultaat

De reserves van Waterschap Zuiderzeeland zien er na de bestemming van het jaarresultaat 2014 als volgt uit:

Reserves na bestemming jaarresultaat (bedragen x € 1.000.000)

OMSCHRIJVING	
<i>Risico reserve per taak</i>	
Watersysteemtaak	5,9
Zuiveringstaak	4,0
Totaal risico reserve per taak	9,9
<i>Algemene reserve</i>	
Watersysteemtaak	3,9
Zuiveringstaak	4,9
Totaal algemene reserve per taak	8,8
<i>Tariefegalisatie reserve</i>	
Watersysteemtaak	9,6
Zuiveringstaak	1,5
Totaal tariefegalisatie reserve per taak	11,1
<i>Bestemmingsreserves</i>	
Bestemmingsreserve baggeren Almere	0,4
Bestemmingsreserve stedelijk water	0,9
Bestemmingsreserve duurzame oevers	0,6
Bestemmingsreserve buitendijks	0,5
Bestemmingsreserve windpark NOP	0,1
Bestemmingsreserve huisvesting, ICT en mobiele communicatie	0,8
Bestemmingsreserve waterschapsverkiezingen	0,6
Totaal bestemmingsreserves	3,9
Totaal reserves	33,7

JAARREKENING

8. BALANS

8. BALANS

8.1. BALANS PER 31 DECEMBER

(Bedragen x € 1.000)

DEBET	ULTIMO 2014	ULTIMO 2013	CREDIT	ULTIMO 2014	ULTIMO 2013
Vaste activa			Vaste passiva		
Immateriële vaste activa	679	761	<i>Eigen vermogen, bestaande uit</i>		
Materiële vaste activa	122.986	123.916	- Reserves	31.595	31.764
Financiële vaste activa	10	10	- Gerealiseerd resultaat	2.100	1.151
			Eigen vermogen	33.695	32.915
			Voorzieningen	3.747	3.873
			Vaste schulden	80.239	72.993
	123.675	124.687		117.681	109.781
Vlottende activa			Vlottende passiva		
Vorraden	435	492	Netto vlottende schulden	12.831	21.987
Kortlopende vorderingen	6.591	6.488	Overlopende passiva	4.097	3.362
Overlopende activa	3.907	3.463			
Liquide middelen	1	0			
	10.934	10.443		16.928	25.349
Balanstotaal	134.609	135.130		134.609	135.130

8.2. TOELICHTING OP DE BALANS

8.2.1. Waarderingsgrondslagen

Valuta en notatie

Alle bedragen worden weergegeven in duizenden euro's. In de toelichtende teksten worden de bedragen weergegeven in hele euro's.

Immateriële en materiële vaste activa

De immateriële en materiële vaste activa zijn gewaardeerd op basis van de historische kostprijs minus de lineaire afschrijvingen op basis van de verwachte levensduur.

De overige activa zijn opgenomen tegen nominale waarde.

De afschrijving wordt zo berekend dat bij ingebruikname van het kapitaalwerk:

- vóór 1 juli een volledig jaar afschrijving plaats vindt;
- ná 1 juli geen afschrijving plaats vindt.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben.

(IM)MATERIËLE VASTE ACTIVA		
<i>Algemeen</i>		
Grond		geen afschrijving
Bedrijfsmiddelen		5 - 10 jaar
Hardware / software		3 - 5 jaar
Kantoren en centrale werkplaatsen	civiel	40 jaar
	mechanisch / elektrisch	15 jaar
	inrichting	10 jaar
<i>Waterkeringen</i>		
Waterkeringen		30 jaar
<i>Gemalen, kunstwerken en watergangen</i>		
Watergangen		30 jaar
Gemalen	civiel	40 jaar
	mechanisch / elektrisch	20 jaar
Overige kunstwerken		20 - 40 jaar
<i>Zuiveringstechnische werken</i>		
Afvalwaterzuiveringsinstallaties	civiel	30 jaar
	mechanisch / elektrisch	15 jaar
Rioolgemalen	civiel	30 jaar
	mechanisch / elektrisch	15 jaar
Persleidingen		30 jaar
Verbeteringswerken		30 jaar

Financiële vaste activa

Voor de financiële vaste activa gelden de volgende waarderingsgrondslagen:

- de aandelen Nederlandse Waterschapsbank N.V. zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

Voorraden

De voorraad gasolie wordt gewaardeerd op grond van de historische kostprijs.

Debiteuren

Voor wat betreft debiteuren worden zo nodig individuele voorzieningen getroffen.

Algemene reserves

De algemene reserves fungeren als een algemeen weerstandsvermogen en hebben geen specifieke bestemming. Zij dienen dan ook vooral om eventuele toekomstige tegenvallers van algemene aard, meestal bijzondere omstandigheden, op te vangen.

Bestemmingsreserves

Deze reserves worden tegen de nominale waarde opgenomen. De dotaties aan de bestemmingsreserve vinden plaats bij de bepaling van het jaarresultaat. De onttrekkingen gebeuren, conform de besluitvorming van het bestuur, ten gunste van het resultaat.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gevormd wegens:

- Verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs te schatten;
- Op de balansdatum bestaande risico's ter zake van bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs is te schatten;
- Kosten die in een volgend begrotingsjaar zullen worden gemaakt, mits het maken van die kosten zijn oorsprong mede vindt in het begrotingsjaar of in een voorafgaand begrotingsjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal begrotingsjaren.

Personele voorzieningen

De personele voorzieningen, onderdeel pensioen- en wachtgeldverplichtingen, worden gewaardeerd op basis van de contante waarde. De overige personele voorzieningen worden gewaardeerd op nominale waarde.

Voorziening groot onderhoud voormalige objecten van de Waterlandstichting

De voorziening groot onderhoud van voormalige objecten van de Waterlandstichting wordt gewaardeerd tegen het bedrag waarop deze voorziening van de Waterlandstichting is overgenomen minus de daarop in mindering gebrachte nota's ten behoeve van groot onderhoud.

Overige voorzieningen

De overige voorzieningen worden gewaardeerd op basis van de nominale waarde.

Langlopende verplichtingen

De langlopende verplichtingen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

Overige activa en passiva

De overige activa en passiva zijn, voor zover niet anders vermeld, opgenomen tegen de nominale waarde.

Resultaatbepaling

Ten aanzien van de resultaatbepaling zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- de jaarrekening is opgesteld volgens het stelsel van lasten en baten;
- lasten zijn toegerekend aan de periode waarin ze thuishoren;
- baten zijn opgenomen voor zover ze zijn gerealiseerd;
- verliezen worden als last genomen op het moment dat ze voorzienbaar zijn.

8.2.2. Toelichting op de activa

Vaste activa

Voor de uitgebreide overzichten van de vaste activa verwijzen wij u naar de bijlage.

Immateriële vaste activa

Software is opgenomen onder de overige immateriële vaste activa. Het verloop van de immateriële vaste activa kan als volgt worden weergegeven:

Boekwaarde begin boekjaar	761
In gebruik genomen investeringen	293
Subtotaal	1.054
Af: afschrijvingen	- 375
Boekwaarde ultimo boekjaar	679

Materiële vaste activa

Het verloop van de materiële vaste activa kan als volgt worden weergegeven:

Openingsbalans begin boekjaar	123.916
Af: onderhanden werken	- 5.437
Boekwaarde begin boekjaar	118.479
In gebruik genomen investeringen	12.579
Subtotaal	131.058
Af: waardeverminderingen	-
Af: afschrijvingen	- 8.784
Boekwaarde ultimo boekjaar	122.274
Bij: onderhanden werken	712
Totaal activa ultimo boekjaar	122.986

In gebruik genomen investeringen

Waterkeringen	169
Gemalen	273
Waterlopen	254
Kunstwerken	1.173
Wateraanvoer	137
Afvalwaterzuiveringsinstallaties	10.196
IBA's	23
Rioolgemalen	206
Hardware	148
In gebruik genomen investeringen	12.579

De investeringskredieten worden in de separate investeringsrapportage nader geëvalueerd.

Nadere specificatie in gebruik zijnde materiële vaste activa

	BOEKWAARDE BEGIN BOEKJAAR	IN GEBRUIK GENOMEN	AFSCHRIJVINGEN ¹	BOEKWAARDE EINDE BOEKJAAR
Waterkeringen	4.415	169	180	4.404
Gemalen, kunstwerken en watergangen	30.905	1.701	1.971	30.635
Zuiveringstechnische werken	76.380	10.561	5.933	81.008
Bedrijfsgebouwen	5.970	-	382	5.588
Overige bedrijfsmiddelen	808	148	318	639
Totaal materiële vaste activa	118.479	12.579	8.784	122.274

¹ Inclusief waardeverminderingen

In bovenstaande nadere specificatie is voor € 4.260.853 aan grond opgenomen als onderdeel van de specificatie. Hierover wordt niet afgeschreven.

Omdat een specificatie van de materiële vaste activa in de voorgeschreven categorieën, conform artikel 4.42 lid 2 van het Waterschapsbesluit, niet eenduidig valt te maken, is gekozen voor bovenstaande specificatie. De in het Waterschapsbesluit opgenomen categorieën machines, apparaten, werktuigen, grond-, weg- en waterbouwkundige werken zijn opgenomen in de categorieën waterkeringen, gemalen, kunstwerken en watergangen en zuiveringstechnische werken.

Voor de uitgebreide overzichten van de materiële vaste activa verwijzen wij u naar bijlage 11.1.3.

Onderhanden werken ultimo boekjaar

Waterlopen	- 32
Gemalen	- 180
Kunstwerken	75
Wateraanvoer	15
Afvalwaterzuiveringsinstallaties	584
Rioolgemalen	155
Kantoren en centrale werkplaatsen	19
Hardware	76
Saldo onderhanden werken	712

De negatieve saldi in de bovenstaande tabel komen door vooruit ontvangen bijdragen. Een nadere specificatie van de onderhanden werken ultimo 2014 is te vinden in paragraaf 8.2.5.

Financiële vaste activa

De opgenomen financiële vaste activa vallen in de categorie kapitaalverstrekking aan bedrijven. Het betreft de aanschafwaarde van 42 aandelen A en 26 aandelen B van de NV Nederlandse Waterschapsbank te 's-Gravenhage (€ 9.870). De geschatte netto vermogenswaarde per 31 december 2014 bedraagt € 1.502.000.

Voorraden

De opgenomen voorraden vallen onder de categorie grond- en hulpstoffen voor eigen gebruik. Het betreft in totaal 352.367 liter dieselolie, welke gebruikt wordt in de gemalen, met een voorraadwaarde van € 434.896 (gewogen gemiddelde inkoopprijs).

Kortlopende vorderingen

Belastingdebiteuren GBLT	7.528
Af: voorziening dubieuze debiteuren	- 1.273
Subtotaal belastingdebiteuren	6.255
Overige vorderingen	336
Af: voorziening overige vorderingen	0
Subtotaal overige vorderingen	336
Kortlopende vorderingen ultimo boekjaar	6.591

De voorziening dubieuze (handels)debiteuren betreft een inschatting van de verwachte oninbaarheid van de vorderingen.

De voorziening dubieuze belastingdebiteuren bedroeg begin 2014 € 933.814. Op deze post is in het jaar 2014 voor € 370.836 aan dubieuze debiteuren onttrokken. Aan de hand van een inschatting van de openstaande posten ultimo 2014 is de voorziening dubieuze belastingdebiteuren bepaald op € 1.273.118. De benodigde dotatie aan de voorziening dubieuze debiteuren bedraagt € 710.140 en is hoger dan de primitief begrote dotatie van € 500.000. De dotatie is verantwoord onder de kostensoort toevoegingen aan voorzieningen.

Overlopende activa

Onder deze post worden de nog te ontvangen bedragen en nog te verrekenen bedragen opgenomen. Het saldo ultimo 2014 bedraagt € 5.115.000. De samenstelling is als volgt:

NOG TE ONTVANGEN SUBSIDIES EU, RIJK EN/OF PROVINCIE	STAND PRIMO	TE ONTVANGEN SUBSIDIES	ONTVANGEN SUBSIDIES	STAND ULTIMO
Duurzame oevers (synergie)	500	500	- 500	500
Duurzame oevers (POP2)	868	890	- 974	784
Akkerranden beheer	254	-	- 254	-
Saldo nog te ontvangen subsidies	1.622	1.284	- 1.622	1.284

Het saldo subsidie duurzame oevers (synergie) bedroeg aan het begin van het jaar € 0,5 miljoen dit bedrag is in 2014 ontvangen. De over het jaar 2014 te ontvangen subsidie van € 0,5 miljoen is nog niet ontvangen. Het saldo subsidie duurzame oevers (POP2) bedroeg aan het begin van het jaar € 0,9 miljoen dit bedrag is in 2014 ontvangen. De over het jaar 2014 te ontvangen subsidie duurzame oevers (POP2) bedraagt totaal € 0,9 miljoen hiervan is in het jaar 2014 € 0,1 miljoen in 2014 ontvangen. Het saldo nog te ontvangen subsidie duurzame oevers (POP2) ultimo 2014 bedraagt daarmee € 0,8 miljoen. Het saldo subsidie akkerranden beheer bedroeg aan het begin van het jaar € 0,3 miljoen dit bedrag is in 2014 ontvangen.

Overige nog te ontvangen bedragen

Nog op te leggen belastingaanslagen	1.764
Waterkracht	145
Zandoverslag	15
Project Z naar Z	61
Kustzone Almere-Poort	61
Baggeren en maaien	118
Regenwaterproject Almere	329
Vooruitbetalingen	56
Overig	75
Saldo overige nog te ontvangen bedragen	2.623

Liquide middelen

Het saldo van deze post bestaat uit:

Kas	1
Saldo liquide middelen	1

Het kassaldo ultimo 2014 bedraagt € 1.299.

Waterschap Zuiderzeeland heeft ultimo 2014 een negatieve rekeningcourant verhouding met de Nederlandse Waterschapsbank. Dit bedrag is opgenomen onder de kortlopende schulden.

8.2.3. Toelichting op de passiva

Voor de overzichten van de reserves en voorzieningen verwijzen wij u naar de bijlagen.

Eigen vermogen

Het eigen vermogen is in de loop van de jaren opgebouwd via de bestemming van (een deel van) het positieve resultaat. Zij dient als reserve voor het opvangen van onvoorziene kosten en als financieringsmiddel. De samenstelling van het eigen vermogen voor resultaatverdeling is als volgt:

	STAND PRIMO	MUTATIE	STAND ULTIMO
Risico reserve	9.900	-	9.900
Algemene reserve	6.661	-	6.661
Tariefegalisatie reserve	11.081	-	11.081
Bestemmingsreserves (overige)	5.273	- 1.320	3.953
Totaal reserves	32.915	- 1.320	31.595
Gerealiseerd resultaat	-	2.100	2.100
Totaal eigen vermogen	32.915	780	33.695

Risico reserve per taak

	STAND PRIMO	MUTATIE	STAND ULTIMO
Risico reserve watersysteemtaak	5.940	-	5.940
Risico reserve zuiveringstaak	3.960	-	3.960
Totaal risico reserves per taak	9.900	-	9.900

De risico reserves per taak dienen ter dekking van mogelijke risico's die zich voordoen bij de taak-uitoefening. Door de Algemene Vergadering is het beleid geformuleerd dat deze risicoreserve bedoeld is als buffer om onverwachte tegenvallers op te kunnen vangen. De hoogte van de risicoreserve is gebaseerd op de periodieke risicoanalyse, waarbij rekening wordt gehouden met het risicoprofiel van het waterschap. De laatst gehouden risicoanalyse gaf een totaal bedrag aan van € 9,9 miljoen. De verdeling over de taken geschiedt op basis van de taakomvang, zoals opgenomen in de laatst vastgestelde Meerjarenbegroting. Hierbij was de verhouding tussen de watersysteemtaak en de zuiveringstaak 60 / 40.

Algemene reserve

Deze reserve dient er voor om te zorgen dat het totaal van de reserves van een minimale omvang is. Een aanzienlijk deel van de algemene reserve is in het kader van het herziene reservebeleid toegewezen aan de risicoreserve en de tariefegalisatie reserve. De herkomst van de reserves, zijnde het resultaat van de watersysteemtaak dan wel de zuiveringstaak, blijft hierbij administratief volgbaar. Er vinden hierbij geen verschuivingen plaats tussen reserves die zijn opgebouwd door de watersysteemtaak en reserves die zijn opgebouwd door de zuiveringstaak. De samenstelling van de algemene reserve is als volgt:

	STAND PRIMO	MUTATIE	STAND ULTIMO
Algemene reserve watersysteemtaak	3.260	-	3.260
Algemene reserve zuiveringstaak	3.401	-	3.401
Totaal algemene reserves per taak	6.661	-	6.661

Tariefegalisatie reserve

De Algemene Vergadering heeft besloten om in de periode 2014 – 2017 een bedrag van € 6,10 miljoen te onttrekken aan deze reserve in de omvang van € 6,10 miljoen ten behoeve van de watersysteemtaak en € 0,00 miljoen aan de zuiveringstaak.

De samenstelling van de tariefegalisatie reserve is als volgt:

	STAND PRIMO	MUTATIE	STAND ULTIMO
<i>Tariefegalisatie reserve basis deel</i>			
Tariefegalisatie reserve watersysteemtaak	1.500	-	1.500
Tariefegalisatie reserve zuiveringstaak	1.000	-	1.000
<i>Tariefegalisatie reserve flexibel deel</i>			
Tariefegalisatie reserve watersysteemtaak	8.058	-	8.058
Tariefegalisatie reserve zuiveringstaak	523	-	523
Totaal tariefegalisatie reserves per taak	11.081	-	11.081

Bestemmingsreserves

	STAND PRIMO	MUTATIES	STAND ULTIMO
Bestemmingsreserve baggeren Almere	471	- 66	405
Bestemmingsreserve stedelijk water	1.736	- 819	918
Bestemmingsreserve duurzame oevers	1.021	- 398	622
Bestemmingsreserve buitendijks	500	-	500
Bestemmingsreserve windpark NOP	125	- 37	88
Bestemmingsreserve huisvesting, ICT en mobiele communicatie	850	-	850
Bestemmingsreserve waterschapsverkiezingen	570		570
Totaal bestemmingsreserves	5.273	- 1.320	3.953

In bijlage 11.1.4 is de staat van reserves opgenomen. In deze staat worden de stand aan het begin van het jaar 2014, de onttrekkingen aan de bestemmingsreserves in het jaar 2013 en de stand ultimo 2014 overzichtelijk weergegeven. De bestemmingsreserves zijn bestemd voor de volgende zaken:

Bestemmingsreserve baggeren Almere

Op 27 oktober 2009 is besloten om het achterstallig baggeronderhoud van de gemeente Almere over te nemen. Hiervoor is een bedrag van € 2,65 miljoen van de gemeente Almere ontvangen. Besloten is om dit bedrag op te nemen in een bestemmingreserve baggeren Almere. In 2010 is aan deze reserve een bedrag van € 302.603 onttrokken, in het jaar 2011 een bedrag van € 1.085.948, in het jaar 2012 een bedrag van € 446.176, in het jaar 2013 een bedrag van € 343.920 en in het jaar 2014 een bedrag van € 66.033. De Algemene Vergadering heeft hierover in haar vergaderingen van 8 juli 2010 en 7 juli 2011 toe besloten. Door de onttrekking in het jaar 2014 resteert nog een bestemmingsreserve baggeren Almere van € 0,4 miljoen.

Bestemmingsreserve stedelijk water

Deze bestemmingreserve is gevormd ter bekostiging van de uitvoering van stedelijk water (zoals besloten in de Algemene Vergadering van 26 mei 2009). Deze bestemmingsreserve is gevormd door de niet bestede budgetten stedelijk water in het verleden en bedroeg begin 2011 bijna € 3,2 miljoen. In 2011 is voor € 424.800 aan deze bestemmingsreserve onttrokken, in het jaar 2012 een bedrag van € 497.978, in het jaar 2013 een bedrag van € 527.681 en in het jaar 2014 een bedrag van € 818.953. Conform het besluit van de Algemene vergadering van 27 oktober 2009 worden deze maatregelen bekostigd uit deze bestemmingsreserve. Door de onttrekking in het jaar 2014 resteert nog een bestemmingsreserve stedelijk water van € 0,9 miljoen.

Bestemmingsreserve duurzame oevers

Deze bestemmingreserve is gevormd ter bekostiging van de aanleg van duurzame oevers (zoals besloten in de Algemene Vergadering van 25 november 2003 en 26 mei 2009). In het jaar 2014 is voor € 398.451 aan deze bestemmingsreserve onttrokken. Door de onttrekking in het jaar 2014 resteert nog een bestemmingsreserve duurzame oevers van € 0,6 miljoen.

Bestemmingsreserve buitendijks

Op 25 september 2012 heeft de Algemene vergadering het voornemen uitgesproken om bij een positief jaarresultaat 2012 op de watersysteemtaak een bestemmingsreserve buitendijks van € 500.000 te vormen om de benodigde maatregelen voor het op orde brengen van de buitendijkse gebieden uit te kunnen voeren. Bij de vaststelling van de jaarrekening 2012 in de Algemene Vergadering van 28 mei 2013 is definitief besloten tot instelling van deze bestemmingsreserve. In het jaar 2014 zijn geen gelden aan deze bestemmingsreserve onttrokken.

Bestemmingsreserve windpark NOP

Op 30 oktober 2012 heeft de Algemene vergadering het voornemen uitgesproken om bij een positief jaarresultaat 2012 op de watersysteemtaak een bestemmingsreserve in te stellen van € 150.000 ten behoeve van het toezicht op de realisatie van het windpark Noordoostpolder. Bij de vaststelling van de jaarrekening 2012 in de Algemene Vergadering van 28 mei 2013 is definitief besloten tot instelling van deze bestemmingsreserve. Op 26 november 2013 heeft de Algemene Vergadering ingestemd met een onttrekking van maximaal € 150.000 uit deze bestemmingsreserve. In 2013 is een bedrag van € 25.179 aan deze bestemmingsreserve onttrokken en in het jaar 2014 een bedrag van € 36.928. Door de onttrekking in het jaar 2014 resteert nog een bestemmingsreserve windpark NOP van € 0,1 miljoen.

Bestemmingsreserve huisvesting, ICT en mobiele communicatie

Op 28 mei 2013 is bij de vaststelling van de jaarrekening 2012 door de Algemene Vergadering besloten om vanuit het positieve jaarresultaat 2012 een bestemmingsreserve in te stellen van € 850.000 ten behoeve van maatregelen in huisvesting, ICT en mobiele communicatie. In het jaar 2014 zijn geen gelden aan deze bestemmingsreserve onttrokken.

Bestemmingsreserve waterschapsverkiezingen

Op 27 mei 2014 is bij de vaststelling van de jaarrekening 2013 door de Algemene Vergadering besloten om vanuit het positieve jaarresultaat 2013 een bestemmingsreserve in te stellen van € 570.000 ten behoeve van de in het jaar 2015 te houden waterschapsverkiezingen. In het jaar 2014 zijn geen gelden aan deze bestemmingsreserve onttrokken.

Voorzieningen

	STAND PRIMO	MUTATIES	STAND ULTIMO
<i>Arbeidsgerelateerde verplichtingen</i>			
Pensioenen voormalige bestuurders	1.437	16	1.453
Wachtgelden voormalige bestuurders	94	- 64	30
Personele reorganisatie	1.167	- 435	732
<i>Baggeren en saneren van waterlopen</i>			
Baggeren	582	357	939
<i>Overige onderhoudswerkzaamheden</i>			
Groot onderhoud	65	-	65
<i>Belastingen</i>			
Watersysteemheffing gebouwd	528	-	528
Totaal voorzieningen	3.873	- 126	3.747

In bijlage 11.1.5 is de staat van voorzieningen opgenomen. In deze staat worden de stand aan het begin van het jaar 2014, de onttrekkingen aan de voorzieningen in het jaar 2014 en de stand ultimo 2014 overzichtelijk weergegeven. De voorzieningen zijn bestemd voor de volgende zaken:

Pensioenen voormalige bestuurders

Deze voorziening heeft tot doel de pensioenverplichtingen van het waterschap naar bestuurders zichtbaar te maken. Aan het begin van 2014 was deze voorziening ruim € 1,4 miljoen groot. In 2014 is aan deze voorziening voor € 57.553 onttrokken ten behoeve van pensioenbetalingen. Op basis van een actuariële berekening van de toekomstige pensioen opgaven van de huidige en voormalig bestuurders is er in 2013 € 74.126 toegevoegd aan de voorziening, waardoor de voorziening ultimo boekjaar bijna € 1,5 miljoen bedraagt. Het Kabinet is voornemens de Wet APPA (Algemene Pensioenwet Politieke Ambt dragers) aan te passen en de pensioenen van de bestuurders onder te brengen bij het ABP. De in de voorziening opgebouwde bedragen zullen dan worden overgeboekt naar het ABP. De vermoedelijke ingangsdatum is 1 januari 2016.

Wachtgelden voormalige bestuurders

Deze voorziening heeft tot doel de wachtgeldverplichtingen van het waterschap naar bestuurders zichtbaar te maken. Aan het begin van 2014 was deze voorziening minder dan € 0,1 miljoen groot. In 2013 is aan deze voorziening voor € 71.141 onttrokken ten behoeve van wachtgeldbetalingen en is een bedrag van € 6.987 toegevoegd, waardoor de voorziening ultimo boekjaar € 0,0 miljoen bedraagt.

Personele reorganisatie

Deze voorziening heeft tot doel de verplichtingen van het waterschap naar voormalig personeel zichtbaar te maken. Aan het begin van 2014 was deze voorziening bijna € 1,2 miljoen groot. In 2014 is aan deze voorziening voor € 428.974 onttrokken ten behoeve van betalingen van de uitkeringen. In 2014 is voorst € 6.710 aan de voorziening onttrokken, waardoor de voorziening ultimo boekjaar nu ruim € 0,7 miljoen bedraagt.

Baggeren

Er is een integrale gebiedsdekkende baggervisie opgesteld op basis waarvan de keuze is gemaakt om voor de komende jaren tot een effectief uitvoeringsprogramma te komen en daarna de achterstand in een periode van 10 jaar weg te werken. Het plan is in de Algemene vergadering van 10 oktober 2006 vastgesteld en in de afgelopen jaren geactualiseerd. Er wordt grote waarde gehecht aan de uitvoering van het totale plan van stedelijk water en baggeren. Daarom worden schommelingen in de uitvoering opgevangen door een uit de totaal beschikbare middelen te creëren voorziening. De voorziening was aan het begin van 2014 bijna € 0,6 miljoen groot. In het jaar 2014 is er een bedrag van € 1.341.136 aan deze voorziening gedoteerd en is er € 984.130 onttrokken aan de voorziening baggeren, waardoor de voorziening ultimo boekjaar nog ruim € 0,9 miljoen bedraagt.

Groot onderhoud

In de afgelopen jaren zijn een viertal objecten na de verplichte huurperiode van negen kalenderjaren en een dag overgenomen van de Waterlandstichting. Naast de overname van de desbetreffende objecten en bijbehorende financiering wordt ook de opgebouwde onderhoudsvoorziening van de Waterlandstichting overgenomen. Uit de voorziening wordt het groot onderhoud van zuiverings-technische werken gefinancierd. In 2010 is het laatste object van de waterlandstichting overgenomen. Aan het begin van 2013 was deze voorziening nog € 0,1 miljoen groot. In het jaar 2014 zijn er geen onttrekkingen aan deze voorziening plaatsgevonden. De voorziening groot onderhoud zal in het jaar 2015 volledig worden uitgeput.

Watersysteemheffing gebouwd

In het jaar 2013 heeft GBLT de WOZ waarde over het belastingjaar 2011 ontvangen van de Maximacentrale en heeft op basis hiervan een aanslag Watersysteemheffing gebouwd opgelegd. De waarde van het object is door de gemeente Lelystad bepaald op iets meer dan één miljard euro. Deze waarde wordt betwist door de eigenaar. Op basis hiervan is een voorziening opgenomen van dat deel van de aanslag dat betwist wordt. Tot op heden is er geen definitief uitspraak gedaan over de betwiste waarde, waardoor de voorziening ongewijzigd blijft. In het jaar 2014 heeft GBLT de WOZ waarde over het belastingjaar 2012 ontvangen van betreffende object. De waarde van het object is door de gemeente Lelystad bepaald op ruim 120 miljoen euro. De voor het jaar 2012 bepaalde waarde lijkt reëel. Een extra dotatie aan de voorziening wordt niet noodzakelijk geacht.

Vaste schulden

De opgenomen vaste schulden vallen in de categorie onderhandse leningen van binnenlandse banken en overige financiële instellingen. Het zijn langlopende geldleningen met een looptijd langer dan één jaar ter financiering van de investeringen. Het verloopoverzicht is als volgt:

Stand begin boekjaar	72.993
Nieuw aangegane geldleningen	16.000
Af: aflossingen	- 8.754
Saldo langlopende geldleningen	80.239

De aflossingsverplichting van de aangegane geldleningen voor het boekjaar 2015 is € 8.753.714. Voor een uitgebreid overzicht van de langlopende geldleningen verwijzen wij u naar bijlage 11.1.6.

Netto vlottende schulden

Rekening-courant banken	6.579
Schulden aan leveranciers	4.387
Reservering vakantietoeslag	14
Reservering verlofrechten	776
Netto salarissen	0
Loonheffing en sociale lasten	1.042
Omzetbelasting	34
Saldo netto vlottende schulden	12.831

De netto vlottende schulden van het waterschap zijn op basis van nominale waarde gewaardeerd. Door de invoering van het IKB (Individueel Keuze Budget) voor werknemers vallend onder de SAW Waterschappen, wordt er vanaf het jaar 2012 alleen nog vakantiegeld gereserveerd voor de leden van het college van Dijkgraaf en Heemraden. Zij vallen namelijk niet onder de SAW Waterschappen, maar onder de sector Rijk.

Overlopende passiva

Rente langlopende schulden	1.737
Bijdragen aan derden	78
Energie	440
Afvalinzameling en slibafvoer	98
Onderhoud	168
Advies en onderzoek	636
Grond	125
Overige nog te betalen bedragen	814
Vooruit ontvangen bedragen	0
Saldo overlopende passiva	4.097

Volgens het Waterschapsbesluit worden onder de overlopende passiva de nog te betalen lasten opgenomen, waarvan in het jaar 2014 geen factuur van is ontvangen, maar wel conform het stelsel van baten en lasten ten laste van het jaar 2014 moeten worden gebracht. Ook de vooruit ontvangen opbrengsten worden in deze post opgenomen.

8.2.4. NIET UIT DE BALANS BLIJKENDE VERPLICHTINGEN

Leaseverplichting wagenpark

Het wagenpark van het waterschap wordt geleased. Het totaal aan verplichtingen ingevolge de totale looptijd van de overeenkomsten met de leasemaatschappijen bedraagt op de balansdatum € 2.561.671. Voor het jaar 2015 bedraagt de verplichting € 880.168.

Leaseverplichting print- en kopieermachines

De print- en kopieermachines van het waterschap worden geleased. Het totaal aan verplichtingen ingevolge de looptijd van de overeenkomst met de leasemaatschappij bedraagt op de balansdatum € 582.760. Voor het jaar 2015 bedraagt de verplichting € 259.005.

Juridische claims

Het Waterschap wordt met enige regelmaat geconfronteerd met juridische claims betreffende schade als gevolg van wateroverlast bij extreme weersomstandigheden. Het standpunt van het Waterschap hierin is dat zij hiervoor niet aansprakelijk is, tenzij de schade is ontstaan door nalatigheid van het Waterschap.

8.2.5. SPECIFICATIE ONDERHANDEN WERKEN ULTIMO 2014

Artikel 4.42 lid 6 van het Waterschapsbesluit schrijft voor dat in de toelichting op de balans een totaaloverzicht wordt gegeven van alle onderhanden werken, waarbij de verwachtingen worden gegeven over het vervolg van deze werken. Door een ommissie in de periodeafgrenzing zijn ultimo 2014 ook enkele investeringsuitgaven van begin januari 2015 overgebracht van de onderhanden werken naar de in gebruik genomen investeringen. Hierdoor loopt het saldo van sommige investeringskredieten ultimo 2014 negatief. Dit zal automatisch worden gecorrigeerd in 2015. Het effect van deze ommissie op het resultaat 2014 is zeer gering.

PROJECT	GEVOTEERD KREDIET	UITGAVEN ULTIMO 2014	VERWACHTING
711112 Automatisering stuwen vijzels hevels	171	53	Conform planning
721117 Aankoop duurzame oevers 2014	282	- 4	Conform planning
721118 Aankoop duurzame oevers 2015	250	- 57	Conform planning
721142 Stuw Rendiertocht thv Wisenttocht	75	- 24	Conform planning
721306 Wateraanvoer Westelijk NOP	50	15	Conform planning
722505 Renovatie Stuw NOP	130	75	Conform planning
724008 Vervanging ramen gemaal Wortman	400	- 7	Conform planning
724070 Bodemsanering grond Wortman	0	- 176	Conform planning
724091 Nieuwbouw gemaal Tollebeek	4.610	4	Conform planning
724093 Renovatie Buma / Smeenge	582	0	Conform planning
734005 IBA's 2010	1.360	- 5	Conform planning
735003 Renovatie rioolgemaal 169 Zeewolde	250	19	Conform planning
735030 Renovatie rioolgemaal 645 Ketelhaven benedendijks	130	7	Conform planning
735082 Rioolgemaal Almere-Poort	818	0	Conform planning
735095 Renovatie rioolgemaal 985 Ens	725	75	Conform planning
735096 Renovatie rioolgemaal 155 Zeewolde	155	32	Conform planning
735098 Renovatie rioolgemaal 184 Zeewolde	60	12	Conform planning
735099 Renovatie rioolgemaal 650 Ketelhaven bovendijks	185	14	Conform planning
736031 Renovatie upgrade AWZI Dronten	10.590	- 18	Conform planning
736062 Beluchting en besturingsstelsel AWZI Almere	3.710	432	Conform planning
736067 AWZI Tollebeek vervanging slibinstallatie	600	170	Conform planning
740502 Schadeherstel Regio Noord	20	19	Conform planning
750210 Digitalisering 2010	63	1	Conform planning
750232 Vervanging software 2011	74	0	Conform planning
750267 Aansluiten op Basisregistraties	100	0	Conform planning
750511 Digitaliseren 2014	100	80	Conform planning
757004 Documentair Informatie Systeem 2	423	- 5	Conform planning
Saldo onderhanden werken	25.913	712	

In de separate investeringsrapportage wordt nader ingegaan op de verwachtingen.

9.

EXPLOITATIEREKENING

9. EXPLOITATIEREKENING

Het waterschapsbesluit schrijft voor dat de exploitatierekening in drie verschillende indelingen wordt gepresenteerd in de jaarrekening, te weten naar kosten- en opbrengstsoorten, naar programma's en naar kostendragers.

9.1. EXPLOITATIEREKENING NAAR KOSTEN- EN OPBRENGSTSOORTEN

(Bedragen x € 1.000)

	OMSCHRIJVING	PRIMITIEVE BEGROTING 2014	BIJGESTELDE BEGROTING 2014	REALISATIE 2014	REALISATIE 2013
	<i>Lasten</i>				
4.1	Rente en afschrijvingen	13.591	13.591	13.754	13.417
4.2	Personeelslasten	20.622	21.560	21.784	21.325
4.3	Goederen en diensten van derden	37.579	36.610	37.112	36.344
4.4	Toevoegingen voorzieningen / onvoorzien	2.371	1.901	2.126	3.233
	Subtotaal lasten	74.163	73.662	74.776	74.319
	<i>Baten</i>				
8.1	Financiële baten	1.200	1.200	1.200	1.200
8.2	Personeelsbaten	-	-	155	349
8.3	Goederen en diensten aan derden	889	1.029	1.142	1.198
8.4	Bijdragen van derden	1.839	1.712	2.771	2.734
8.5	Waterschapsbelastingen	68.180	68.180	69.856	68.604
8.6	Interne verrekeningen	705	705	432	488
	Subtotaal baten	72.813	72.826	75.556	74.573
	Saldo van baten en lasten	- 1.350	- 836	780	254
9.1	Inzet tarief egalisereserve	1.350	1.350	-	-
9.2	Inzet bestemmingsreserves	-	-	1.320	897
	Gerealiseerd resultaat	-	514	2.100	1.151

De omschrijvingen in bovenstaande tabel zijn in vergelijking met voorgaande jaren licht gewijzigd als gevolg van wijzigingen in de Waterschapswet.

9.2. TOELICHTING OP DE EXPLOITATIEREKENING

In de nu volgende paragraaf wordt een toelichting gegeven op de exploitatierekening. Om niet teveel in herhaling te vervallen zal in de exploitatierekening naar programma's en naar kostendragers veelal worden verwezen naar eerder gegeven toelichtingen.

9.2.1. Waarderingsgrondslagen

Algemeen

Belangrijke verschillen tussen de begroting en realisatie zijn nader toegelicht. De hierbij gepresenteerde begroting is, conform het Waterschapsbesluit, de primitieve begroting inclusief alle daarop betrekking hebbende begrotingswijzingen. Een analyse van de afwijkingen tussen de primitieve begroting én de primitieve begroting inclusief alle begrotingswijzingen is te vinden in hoofdstuk 1: Analyse begroting en resultaat.

Valuta en notatie

Alle bedragen worden weergegeven in duizenden euro's. In de toelichtende teksten worden de bedragen weergegeven in hele euro's.

Baten en lasten

Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Winsten worden genomen zodra deze gerealiseerd. Verliezen worden verwerkt als de verliezen zich aftekenen.

9.2.2. Toelichting op de lasten

Rente en afschrijvingen

OMSCHRIJVING	PRIMITIEVE BEGROTING 2014	BIJGESTELDE BEGROTING 2014	REALISATIE 2014	REALISATIE 2013
Rente	4.728	4.728	4.364	4.453
Afschrijvingen en duurzame waarde- verminderingen	8.863	8.863	9.390	8.964
Totaal	13.591	13.591	13.754	13.417

De lasten van rente en afschrijvingen vallen lager uit door een lage korte en lange rente als gevolg van de kredietcrisis. Wat betreft de korte rente was rekening gehouden met een percentage van 0,5%, de realisatie was minder dan 0,1% op jaarbasis. Omdat met name de korte rente extreem laag is, wordt zoveel mogelijk gebruik gemaakt van het maximum van de kasgeldlimiet. Deze ligt op € 17,1 miljoen. De afschrijvingen zijn hoger dan begroot, omdat de AWZI Dronten eerder in gebruik is genomen dan begroot en er daarom al in het jaar 2014 is begonnen met afschrijven. Het vastgestelde activabeleid geeft aan dat wanneer er sprake is van een duurzame waardevermindering, waarbij de actuele waarde van een activum langdurig lager ligt dan de boekwaarde, deze lagere actuele waarde moet worden gehanteerd. Het verschil tussen de boekwaarde en de lagere actuele waarde wordt door middel van een waardevermindering tot uitdrukking gebracht. Op basis van het vastgestelde activabeleid moet 50% van de aanschafprijs van duurzame oeveren als waardevermindering in de exploitatie worden meegenomen. De duurzame waardevermindering bedroeg in het jaar 2014 een bedrag van € 231.055. In de begroting was rekening gehouden met deze duurzame waardevermindering.

Personeelslasten

OMSCHRIJVING	PRIMITIEVE BEGROTING 2014	BIJGESTELDE BEGROTING 2014	REALISATIE 2014	REALISATIE 2013
Salarissen personeel en bestuur	15.493	14.962	13.652	13.485
Sociale premies	3.526	4.126	3.743	3.451
Overige personeelslasten	1.183	1.631	1.675	1.094
Personeel van derden	420	841	2.714	3.295
Totaal	20.622	21.560	21.784	21.325

Voor een detailoverzicht van de personeelskosten verwijzen wij u naar de bijlage. Personeel van derden wordt ingehuurd vanwege openstaande vacatures, ziekte / zwangerschapsverlof en tijdelijk benodigde extra capaciteit (piekbelasting) of deskundigheid. In 2014 is een afname te zien van de inhuur ten opzichte van 2013. Na het opheffen van de vacaturestop in het najaar van 2013, is een aantal vacatures opgevuld, wat heeft geleid tot een afname van de inhuur. De dekking van de tijdelijke krachten vindt plaats uit het totaal van de personeelslasten en de overige aan de afdelingen toegewezen budgetten.

Goederen en diensten van derden

OMSCHRIJVING	PRIMITIEVE BEGROTING 2014	BIJGESTELDE BEGROTING 2014	REALISATIE 2014	REALISATIE 2013
Duurzame gebruiksgoederen	1.218	1.520	1.372	1.307
Overige gebruiksgoederen en verbruiks- goederen	2.077	1.676	1.967	1.807
Energie en water	4.810	4.627	4.258	4.906
Huren, pachten en rechten	1.241	1.248	1.238	1.293
Verzekeringen	126	142	160	124
Belastingen	47	48	49	46
Onderhoud door derden	14.470	12.577	13.838	13.175
Overige diensten derden	13.590	14.771	14.230	13.686
Totaal	37.579	36.609	37.112	36.344

Duurzame gebruiksgoederen

Gebruiksgoederen die bestemd zijn voor gebruik gedurende één jaar of langer, behoren in beginsel niet in de exploitatierekening te worden verantwoord, maar te worden geactiveerd. Indien met de stichting of aankoop hiervan slechts een relatief gering bedrag gemoeid is, komt het echter in de praktijk voor dat de betreffende uitgaven niet worden geactiveerd, maar in één keer ten laste van de exploitatierekening worden gebracht. Deze verantwoording kan op deze kostensoort gebeuren. De kostensoort omvat dan ook de aanschaf van goederen met een economische levensduur van één jaar of langer die in de exploitatierekening worden verantwoord. Op de kostensoort gebruiksgoederen is € 148.000 minder uitgegeven dan was begroot.

Overige gebruiksgoederen en verbruiksgoederen

De kostensoort omvat alle kosten die samenhangen met de aankoop van goederen die bestemd zijn voor gebruik en verbruik binnen de productieprocessen en minder dan een jaar ten dienste van het waterschap staan (en geen brandstoffen zijn). Gebruiksgoederen die bestemd zijn voor gebruik gedurende één jaar of langer en die in de exploitatierekening worden verantwoord, worden niet tot deze kostensoort gerekend, maar tot de kostensoort 'Duurzame gebruiksgoederen'. Op de kostensoort 'Overige gebruiksgoederen en verbruiksgoederen' is € 291.000 meer uitgegeven dan was begroot.

Energie en water

Deze kostensoort heeft betrekking op het energieverbruik van het waterschap, alsmede op de aankoop van energiedragers. Op de kostensoort energie en water is € 369.000 minder uitgegeven dan begroot. Het grootste deel van de minderuitgaven komt door gedaalde energieprijzen.

Huren, pachten en rechten

Deze kostensoort omvat de betaalde huren alsmede de betaalde recognities, precariobelasting, licentie-, auteurs-, repro- en octrooirechten en alle andere betaalde rechten. De huren kunnen betrekking hebben op onroerende goederen zoals gebouwen, (dienst)woningen en opstallen, en roerende goederen zoals vervoermiddelen, rollend en varende materieel, machines, werktuigen, gereedschappen, apparatuur, instrumenten en kantoormachines. Op de kostensoort huren, pachten en rechten is € 10.000 minder uitgegeven dan was begroot.

Verzekeringen

Tot de kostensoort 'Verzekeringen' worden gerekend de door het verzekeringswezen verrichte diensten, met uitzondering van de diensten van sociale verzekeringsinstellingen (deze worden tot de kostensoort 'sociale lasten' gerekend). Tot de kostensoort behoren: brand-, inbraak- en stormschadeverzekering, glasschadeverzekering, verzekering wettelijke aansprakelijkheid, schadeverzekering roerende en onroerende goederen, verzekering van onderhoudswerkzaamheden, transportverzekering, fraude- en geldwaardeverzekering, reconstructieverzekering en de collectieve ongevallenverzekering. Op de kostensoort verzekeringen is € 18.000 meer uitgegeven dan was begroot.

Belastingen

Tot de 'belastingen' worden gerekend de kostprijsverhogende belastingen die door derden aan het waterschap worden opgelegd. Hieronder valt de gemeentelijke belastingen, zoals de onroerend-goed-belasting en rioolbelasting. Tot de kostensoort worden niet gerekend de bij levering van goederen en diensten verschuldigde belastingen zoals omzetbelasting, invoerrechten, accijnzen en assurantiebelasting. Deze laatste belastingen worden gerekend tot de kostensoort waartoe de betreffende levering van goederen of diensten behoort; ook in de gevallen waarin die belastingen afzonderlijk worden betaald. Op de kostensoort belastingen is € 1.000 meer uitgegeven dan was begroot.

Onderhoud door derden

'Onderhoud door derden' omvat de door het waterschap aan derden uitbestede werkzaamheden die tot doel hebben een bepaald object in stand te houden. Tot deze kostensoort behoort ook het groot onderhoud, dat nodig is om een verwaarloosd object weer in goede staat te brengen, mits de kosten van dit onderhoud niet worden afgeschreven. Indien in de aan derden te betalen vergoeding ook een bedrag voor verbruikt materiaal is opgenomen, wordt dit ook op deze kostensoort geboekt. Tot het 'Onderhoud door derden' behoren: onderhoud waterkeringen, onderhoud watergangen en kunstwerken, het onderhoud zuiveringsinstallaties, transportsystemen en slibverwerkingsinstallaties, schoonmaakwerkzaamheden, onderhoud kantoorgebouwen en daarbij behorende tuinen, alsmede van de in de gebouwen aanwezige inventaris en de daartoe behorende installaties, onderhoud kantoormachines zoals kopieermachines, computers en randapparatuur, onderhoud van software, onderhoud werkplaatsen, magazijnen en laboratoria, alsmede van de daarin aanwezige inventaris en de daartoe behorende installaties en het onderhoud aan rijdend en varend materieel. Op de kostensoort onderhoud is € 1.261.000 meer uitgegeven dan was begroot. Het overgrote deel van deze meer-uitgaven komt door zaken waar de Algemene Vergadering toestemming voor heeft gegeven en waar een 'opbrengst' door middel van een onttrekking aan een bestemmingsreserve tegenover staat.

Overige diensten derden

Tot deze kostensoort behoren de door het waterschap aan derden uitbestede werkzaamheden en de door derden geleverde diensten voor zover deze niet behoren tot één van de voorgaande kostensoorten en waarvoor geldt dat er een rechtstreeks verband is tussen de geleverde dienst en de bijbehorende lasten. Tot de 'Overige diensten door derden' worden onder andere gerekend: juridische, financiële, technische en overige adviezen door derden, contributies en bijdragen aan verenigingen en stichtingen die prestaties leveren ten behoeve van het functioneren van het waterschap (Unie van Waterschappen, STOWA, enz.), diensten van taxateurs, notarissen, makelaars en andere tussenpersonen, proces- en gerechtskosten, honoraria van accountants, artsen en anderen met een vrij beroep, controle op geldelijk beheer, boekhouding en jaarrekening, diensten van het bankwezen, advertentie- en reclamekosten, telefoonkosten, portokosten, perceptiekosten bij uitbestede belastingheffing, incassokosten, dienstverleningen computerservicebureaus (externe gegevensverwerking), bewaking en beveiliging, kaartvervaardiging en luchtkartering, vergunningen (inclusief leges), opdrachten aan externe onderzoeksbureaus, bijdragen aan de publicatie van brochures, boeken enz., aan derden uitbetaalde schadevergoedingen, gegevensverstrekking door derden (onder andere Kadaster en gemeenten), afvoer van afval, vuil en reststoffen (bijvoorbeeld van zuiveringsinstallaties en kantoorgebouwen), gemeentelijk reinigingsrechten, slibverwerking en -afvoer door derden, betalingen aan Rijk, provincies, gemeenten, andere waterschappen en overige publiekrechtelijke organen en particulieren

voor door hen uitgevoerde werkzaamheden in het kader van de exploitatie (een voorbeeld is de aan een ander waterschap betaalde vergoeding voor de zuivering van grensoverschrijdend afvalwater). Op de kostensoort 'Overige diensten derden' is € 541.000 minder uitgegeven dan was begroot.

Toevoegingen aan voorzieningen / onvoorzien

OMSCHRIJVING	PRIMITIEVE BEGROTING 2014	BIJGESTELDE BEGROTING 2014	REALISATIE 2014	REALISATIE 2013
Voormalig bestuur en personeel	-	-	74	602
Dubieuze belastingdebiteuren	500	500	710	362
Baggeren	1.741	1.341	1.341	1.741
Watersysteemheffing gebouwd	-	-	-	528
Onvoorzien	130	60	-	-
Totaal	2.371	1.901	2.126	3.233

Tot de kostensoort toevoegingen aan voorzieningen behoren bedragen die in het jaar aan de voorzieningen zijn toegevoegd.

De toevoeging aan de voorziening voormalig bestuur en personeel komt voort uit nieuwe actuariële berekeningen van pensioenen en personeelsregelingen.

De voorziening dubieuze belastingdebiteuren was primitief begroot op € 500.000. De uiteindelijke dotatie bedraagt € 710.140. Een dotatie aan de voorziening dubieuze (handels)debiteuren wordt niet noodzakelijk geacht.

Het genoemde bedrag van € 1.341.136 voor baggeren is de jaarlijkse dotatie aan deze voorziening. De jaarlijkse uitgaven van baggerprojecten worden ten laste van deze voorziening gebracht (zie ook paragraaf 8.2.3 onderdeel voorzieningen).

In het jaar 2014 heeft GBLT de WOZ waarde over het belastingjaar 2012 ontvangen van de Maximacentrale en heeft op basis hiervan een aanslag Watersysteemheffing gebouwd opgelegd. De waarde van het object is door de gemeente Lelystad bepaald op ruim 120 miljoen euro (de waarde van het object voor het jaar 2011 was bepaald iets meer dan één miljard euro). De voor het jaar 2012 bepaalde waarde lijkt reëel. Een voorziening wordt niet noodzakelijk geacht.

Onvoorzien

Tot 'onvoorzien' behoren de op de begroting te ramen lasten die dienen om onvoorzienne lasten te kunnen financieren. Op deze kostensoort worden geen bedragen verantwoord. In de primitieve begroting is voor onvoorzienne uitgaven een bedrag van € 130.000 opgenomen. De post onvoorzien is in 2014 gedeeltelijk benut. Er is € 69.700 besteed aan de extra kosten die voortkwamen uit de wijzigingen van het Waterschapsbesluit betreffende de bestuursvergoedingen.

9.2.3. Toelichting op de baten

Financiële baten

OMSCHRIJVING	PRIMITIEVE BEGROTING 2014	BIJGESTELDE BEGROTING 2014	REALISATIE 2014	REALISATIE 2013
Interne rentebaten	1.200	1.200	1.200	1.000
Dividend	-	-	-	-
Totaal	1.200	1.200	1.200	1.000

Deze opbrengstsoort heeft betrekking op de door derden aan het waterschap betaalde vergoedingen in verband met vorderingen en verstrekte leningen, de tegenboeking van de berekende, bespaarde rente over eigen financieringsmiddelen (interne rentebaten) en de door bedrijven uitgekeerde opbrengsten uit bedrijfsvoeringen wegens kapitaaldeelname van het waterschap in de vorm van aandelen of anderszins.

De interne rentebaten hebben betrekking op de bespaarde rente over het eigen vermogen. Deze rente wordt zowel onder de baten als de lasten opgenomen.

Het waterschap heeft aandelen van de NV Nederlandse Waterschapsbank, waarop jaarlijks dividend wordt ontvangen. In 2011 is voor het laatst dividend ontvangen. Voor de komende jaren is de verwachting dat er geen dividend zal worden ontvangen.

Personeelsbaten

OMSCHRIJVING	PRIMITIEVE BEGROTING 2014	BIJGESTELDE BEGROTING 2014	REALISATIE 2014	REALISATIE 2013
Uikeringen personeel	-	-	81	183
Uitlening personeel	-	-	74	166
Totaal	-	-	155	349

Tot deze opbrengst behoren de baten van de overige loonkostenvergoedingen die ontvangen zijn van derden, zoals de uitkering van het UWV voor zwangerschaps- en bevallingsverlof. Ook heeft de opbrengstsoort betrekking op de vergoeding die het waterschap ontvangt indien het personeel aan derden beschikbaar stelt.

Goederen en diensten aan derden

OMSCHRIJVING	PRIMITIEVE BEGROTING 2014	BIJGESTELDE BEGROTING 2014	REALISATIE 2014	REALISATIE 2013
Retributies	117	87	84	338
Inkomsten bestuursdwang	-	-	32	-
Bijdrage exploitatie overheden	225	225	253	142
Opbrengst materialen en diensten	9	282	277	12
Levering elektriciteit	150	-	-	124
Levering warmte	12	12	5	23
Grondverkoop	-	-	-	9
Opbrengst uit eigendommen	376	422	491	549
Totaal	889	1.028	1.142	1.198

Op de opbrengstsoort goederen en diensten aan derden is volgens bovenstaande specificatie € 114.000 meer ontvangen dan was begroot. De inkomsten uit bestuursdwang betreft de vergoeding voor de door het waterschap gemaakte kosten in het kader van een calamiteit (vissterfte Zuidelijk Flevoland). De extra opbrengsten uit eigendommen betreft extra opbrengsten van de loswallen en zandoverslag.

Bijdragen van derden

De bijdragen van derden omvatten vooral bijdragen van derden aan het waterschap waarbij geen rechtstreeks verband is tussen de bijdrage en de door het waterschap verrichte dienst of uitgevoerd werk. Onder deze categorie worden alle subsidieopbrengsten verantwoord. Ook de 'opbrengsten' kostendeling wordt op deze post verantwoord. Het totaal aan niet begrote opbrengsten bedroeg ruim één miljoen. In het overgrote deel van de gevallen gaat het om een bijdrage in de kostendeling van gemeenschappelijk uitgevoerde projecten, zoals Rijn-Oost, een aantal bagger en stedelijk water projecten en het regenwaterproject met de Gemeente Almere. Daarnaast zijn hier ook de 'opbrengsten' van het HWBP, de eindafrekening van van het Waterschapshuis en het project van Z naar Z verantwoord.

Waterschapsbelastingen

OMSCHRIJVING	PRIMITIEVE BEGROTING 2014	BIJGESTELDE BEGROTING 2014	REALISATIE 2014	REALISATIE 2013
Watersysteemtaak	40.914	40.914	42.042	41.508
Zuiveringstaak	27.266	27.266	27.814	27.096
Totaal	68.180	68.180	69.856	68.604
<i>Watersysteemheffing</i>				
Watersysteemheffing ingezetenen	10.631	10.631	10.631	10.426
Watersysteemheffing gebouwd	20.583	20.583	21.549	20.649
Watersysteemheffing ongebouwd	8.569	8.569	8.574	8.231
Watersysteemheffing natuur	881	881	881	867
Verontreinigingsheffing	870	870	870	867
Watersysteemheffing voorgaande jaren	-	-	103	1.022
Subtotaal watersysteemheffing	41.534	41.534	42.608	42.062
<i>Zuiveringsheffing</i>				
Zuiveringsheffing huishoudens	21.495	21.495	21.750	21.497
Zuiveringsheffing bedrijven	6.902	6.902	6.833	6.785
Zuiveringsheffing voorgaande jaren	-	-	265	- 173
Subtotaal zuiveringsheffing	28.397	28.397	28.848	28.109
<i>Overig</i>				
Kwijtschelding watersysteemheffing	- 620	- 620	- 566	- 554
Kwijtschelding zuiveringsheffing	- 1.131	- 1.131	- 1.034	- 1.013
Subtotaal overig	- 1.751	- 1.751	- 1.600	- 1.567
Totaal	68.180	68.180	69.856	68.604

De aanslagoplegging en invordering van de waterschapsbelastingen geschiedt door het Gemeenschappelijk Belastingkantoor Lococensus Tricijn (GBLT). De gerealiseerde belastingopbrengsten zijn ontleend aan het jaaroverzicht belastingopbrengsten 2014, die is opgesteld door GBLT. De controle op de juistheid en volledigheid van de belastingopbrengsten maakt onderdeel uit van het controleprogramma van de accountant van GBLT.

Voor een analyse van de gerealiseerde opbrengsten waterschapbelastingen ten opzichte van de begrote opbrengsten verwijzen wij u naar de verplichte paragraaf 5.5 Waterschapbelastingen.

Interne verrekeningen

OMSCHRIJVING	PRIMITIEVE BEGROTING 2014	BIJGESTELDE BEGROTING 2014	REALISATIE 2014	REALISATIE 2013
Onttrekkingen aan voorzieningen	-	-	-	-
Geactiveerde lasten	705	705	431	488
Totaal	705	705	431	488

De eigen bijdrage aan investeringen, zoals het inzetten van eigen personeel, wordt conform het activa-beleid geactiveerd en opgenomen in de post geactiveerde lasten.

Onttrekking aan bestemmingsreserves

De inzet van de bestemmingsreserves is gelijk aan de door de Algemene Vergadering vastgestelde lasten te dekken uit bestemmingsreserves.

De werkelijke lasten zijn opgenomen in de exploitatierekening. De lasten zijn niet begroot, omdat vaak niet duidelijk is in welk jaar een bepaalde activiteit wordt uitgevoerd, waarvan de lasten worden gedekt door een onttrekking van eenzelfde bedrag aan de daarvoor ingerichte bestemmingsreserve.

9.3. EXPLOITATIEREKENING NAAR PROGRAMMA'S

Algemeen

In deze paragraaf is de realisatie van de begroting naar programma's opgenomen. De gerealiseerde bedragen worden per programma in beeld gebracht conform de door de Algemene Vergadering vastgestelde programma-indeling. In het jaarverslag zal op de realisatie van de beoogde resultaten en de realisatie van de geplande activiteiten worden ingegaan. Voor een goede vergelijkbaarheid van de cijfers zijn zowel de baten als de lasten van de zaken die via de bestemmingreserves lopen in de overzichten opgenomen.

Systematiek van kostentoe rekening

Bij Waterschap Zuiderzeeland wordt het principe van integrale kostentoe rekening toegepast. Dit betekent dat zowel directe als indirecte kosten, zoveel mogelijk aan een product worden toegerekend ten behoeve van de berekening van een kostprijs. Alle kosten, die een direct verband hebben met het product, worden toegerekend. Hieronder vallen materiële kosten, loonkosten en kapitaallasten.

Onder indirecte kosten wordt verstaan de kosten die niet rechtstreeks samenhangen met een product. Deze indirecte kosten worden vaak aangeduid als overheadkosten. Voorbeelden van overheadkosten zijn onder andere managementkosten, huisvestingskosten en automatiseringskosten. Deze kosten worden met een verdeelsleutel verdeeld over afdelingen of producten, waaraan zij een bijdrage leveren. De wijze waarop overhead wordt toegerekend is de kostenplaatsmethode. Dit betekent dat de indirecte kosten eerst worden geadmistreerd bij de afdeling waar ze worden gemaakt op een hulpkostenplaats. Vervolgens worden de indirecte kosten op basis van een verdeelsleutel doorbelast naar een andere afdeling (hoofdkostenplaats).

Programma Veiligheid

Om de polders te beschermen tegen het water uit het IJsselmeer, het Markermeer, het IJmeer en de randmeren, onderhoudt en beheert Waterschap Zuiderzeeland ruim tweehonderd kilometer waterkeringen.

Overzicht programma Veiligheid (bedragen x € 1.000.000)

OMSCHRIJVING	PRIMITIEVE BEGROTING 2014	BIJGESTELDE BEGROTING 2014	REALISATIE 2014	REALISATIE 2013
Algemeen	0,6	0,6	0,5	0,3
Primaire keringen	6,6	6,3	5,7	5,1
Regionale keringen	0,3	0,4	0,3	0,3
Doorbelastingen	0,9	0,9	0,9	0,9
Totaal programmalasten	8,4	8,1	7,4	6,6

De realisatie van de lasten van het programma Veiligheid wijkt € 0,7 miljoen af van de bijgesteld begrote cijfers. Een uitgebreide analyse van het resultaat wordt gegeven in paragraaf 9.2.

Programma Voldoende water

In het programma Voldoende water gaat het om het voorkomen van wateroverlast. Water komt door regenbuien de polder in, maar ook doordat kwelwater vanuit de ondergrond omhoog komt en door dijken heen sijpelt. Als er in een korte tijd heel veel neerslag valt, is de kans groot dat delen van de polders onder water komen te staan. Het wateroverschot wordt met behulp van zeven hoofdgemalen van het waterschap uit de polders gepompt. Aan de andere kant kan het, als er lange tijd geen neerslag valt, soms ook te droog worden in de polder. Zorgen voor voldoende water betekent de ene keer water wegpompen en de andere keer juist binnenlaten.

Overzicht programma Voldoende water (bedragen x € 1.000.000)

OMSCHRIJVING	PRIMITIEVE BEGROTING 2014	BIJGESTELDE BEGROTING 2014	REALISATIE 2014	REALISATIE 2013
Voorkomen wateroverlast	0,8	0,7	0,6	0,8
Anticiperen op watertekort	0,2	0,2	0,0	0,0
Goed functionerend watersysteem	24,0	23,9	23,8	23,5
Doorbelastingen	3,5	3,5	3,7	3,7
Totaal programmalasten	28,5	28,3	28,1	28,0

De realisatie van de lasten van het programma Voldoende water wijkt € 0,2 miljoen af van de bijgesteld begrote cijfers. Procentueel is de afwijking zeer klein. Een uitgebreide analyse van het resultaat wordt gegeven in paragraaf 9.2.

Programma Schoon water

Waterschap Zuiderzeeland werkt aan schoon water in het gehele beheergebied. Schoon water betekent een goed watersysteem. Het watersysteem wordt als goed beoordeeld als het goed is vanuit zowel chemisch oogpunt (niet vervuild), vanuit biologisch oogpunt (goede leefomgeving) en vanuit het oogpunt van de gebruikers (belevingswaarde). De belevingswaarde is met name relevant voor het stedelijk waterbeheer.

Daarnaast zuivert Waterschap Zuiderzeeland het afvalwater uit de provincie in vijf afvalwaterzuiveringsinstallaties (AWZI's). Dit afvalwater wordt merendeels aangevoerd via de gemeentelijke riolering. Na zuivering in de AWZI's wordt het teruggebracht naar het oppervlaktewater. Waterschap Zuiderzeeland stelt strenge vergunningseisen aan bedrijven die afvalwater willen lozen. Ook worden er maatregelen genomen ten behoeve van het verbeteren van de kwaliteit van het oppervlaktewater.

Overzicht programma Schoon water (bedragen x € 1.000.000)

OMSCHRIJVING	PRIMITIEVE BEGROTING 2014	BIJGESTELDE BEGROTING 2014	REALISATIE 2014	REALISATIE 2013
Goede structuurdiversiteit	0,4	0,4	0,6	0,6
Goede waterkwaliteit	4,4	4,5	4,4	4,5
Goed omgaan met afvalwater	23,4	23,3	22,7	22,6
Doorbelastingen	4,4	4,4	4,5	4,6
Totaal programmalasten	32,6	32,6	32,2	32,3

De realisatie van de lasten van het programma Schoon water wijkt € 0,4 miljoen af van de bijgesteld begrote cijfers. Procentueel is de afwijking zeer klein. Een uitgebreide analyse van het resultaat wordt gegeven in paragraaf 9.2.

Algemene dekkingsmiddelen

Hieronder wordt een overzicht gegeven van de algemene dekkingsmiddelen. Het betreft de omslagen en de zuiveringsheffing. De omslagen zijn ter financiering van de watersysteemtaak, de zuiveringsheffing ter financiering van de zuiveringstaak.

Overzicht algemene dekkingsmiddelen (bedragen x € 1.000.000)

OMSCHRIJVING	PRIMITIEVE BEGROTING 2014	BIJGESTELDE BEGROTING 2014	REALISATIE 2014	REALISATIE 2013
Programma Veiligheid	8,4	8,1	7,4	6,6
Programma Voldoende water	28,5	28,3	28,1	28,0
Programma Schoon water	32,6	32,6	32,2	32,3
Totaal programmalasten	69,5	69,0	67,7	66,9
Belastingopbrengsten	68,2	68,2	69,8	68,1
Gerealiseerd resultaat	- 1,3	- 0,8	2,1	1,2

Het totaal van de programmalasten wijkt € 1,3 miljoen af van de bijgesteld begrote lasten. Deze afwijking is procentueel ongeveer twee procent.

De gerealiseerde belastingopbrengst is € 1,6 miljoen hoger dan de bijgestelde begrote belastingopbrengst. In paragraaf 9.2.3 onderdeel Waterschapsbelastingen wordt uitgebreid ingegaan op de belangrijkste oorzaak van dit verschil.

9.4. EXPLOITATIEREKENING NAAR KOSTENDRAGER

Algemeen

In deze paragraaf is de realisatie van de begroting naar de wettelijke kostendragers opgenomen. Voor een analyse van het resultaat wordt verwezen naar de voorgaande paragrafen. Voor wat betreft de systematiek van kostentoekening wordt verwezen naar de vorige paragraaf.

Watersysteemtaak

De watersysteemtaak omvat de taken van het waterschap op het gebied van het waterkeringsbeheer, het waterkwantiteitsbeheer en het kwaliteitsbeheer van oppervlaktewateren, voor zover die activiteiten niet vallen onder het transporteren en/of behandelen van afvalwater.

Overzicht kostendrager watersysteem (bedragen x € 1.000.000)

OMSCHRIJVING	PRIMITIEVE BEGROTING 2014	BIJGESTELDE BEGROTING 2014	REALISATIE 2014	REALISATIE 2013
Netto lasten	42,6	42,2	40,0	39,7
Belastingopbrengsten	40,9	40,9	42,0	41,0
Saldo van baten en lasten	- 1,7	- 1,3	2,0	1,3
Onttrekking tarief egaliseringsreserve	1,7	1,7	-	-
Onttrekking bestemmingsreserves	-	-	1,3	0,9
Gerealiseerd resultaat	-	0,4	0,7	0,4

Een uitgebreide analyse van het resultaat wordt gegeven in paragraaf 9.2.

Zuiveringstaak

De zuiveringstaak omvat het transporteren en/of behandelen van afvalwater.

Overzicht kostendrager zuiveren (bedragen x € 1.000.000)

OMSCHRIJVING	PRIMITIEVE BEGROTING 2014	BIJGESTELDE BEGROTING 2014	REALISATIE 2014	REALISATIE 2013
Netto lasten	26,9	26,8	26,4	26,3
Belastingopbrengsten	27,3	27,3	27,8	27,1
Saldo van baten en lasten	0,4	0,5	1,4	0,8
Onttrekking tarief egaliseringsreserve	- 0,4	- 0,4	-	-
Onttrekking aan bestemmingsreserves	-	-	-	-
Gerealiseerd resultaat	-	1,4	1,4	0,8

Een uitgebreide analyse van het resultaat wordt gegeven in paragraaf 9.2.

9.5. MELDING IN HET KADER VAN DE WNT

In deze paragraaf is de verplichte melding in het kader van de WNT weergegeven. Naast de in de wet opgenomen verplichte vermelding van de secretaris van het waterschap conform artikel 1.1 van de WNT zijn er in het jaar 2014 geen werknemers in dienst geweest, waarvoor een melding in het kader van de WNT noodzakelijk is.

WNT MEDLING	
Naam	J.B. van der Veen
Functie	Secretaris-directeur
Duur dienstverband in het boekjaar	01-01 tot en met 31-12
Omvang dienstverband in het boekjaar	Fulltime
Beloning	€ 129.873
Belastbare onkostenvergoedingen	€ 2.225
Voorzieningen betaalbaar op termijn	€ 21.675
Beëindiginguitkeringen	Geen
Jaarbeëindiging	Geen
Motivering	Niet van toepassing

10. OVERIGE GEGEVENS

10. OVERIGE GEGEVENS

10.1. GEBEURTENISSEN NA BALANSDATUM

Er zijn geen belangrijke gebeurtenissen te melden na balansdatum die van invloed kunnen zijn op het vermogen van het Waterschap dan wel het resultaat over het boekjaar.

10.2. CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: het algemeen bestuur van Waterschap Zuiderzeeland

Verklaring betreffende de jaarrekening

Wij hebben de (in de jaarstukken 2014 in hoofdstuk 8, 9 en 11 opgenomen) jaarrekening 2014 van Waterschap Zuiderzeeland te Lelystad gecontroleerd. Deze jaarrekening bestaat uit de balans per 31 december 2014 en de exploitatierekening naar kostendragers, naar kosten- en opbrengstesoorten en naar programma's over 2014 met de toelichtingen, waarin opgenomen een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

Verantwoordelijkheid van het college van dijkgraaf en heemraden

---

Het college van dijkgraaf en heemraden van Waterschap Zuiderzeeland is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening in overeenstemming met hoofdstuk 4 van het in Nederland geldende Waterschapsbesluit, alsmede voor het opstellen van het jaarverslag, in overeenstemming met hoofdstuk 4 van het in Nederland geldende Waterschapsbesluit.

Deze verantwoordelijkheid houdt onder meer in dat de jaarrekening zowel de baten en lasten als de activa en passiva getrouw dient weer te geven en dat de in de jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen. Rechtmatige totstandkoming betekent in overeenstemming met de begroting en met de relevante wet- en regelgeving, waaronder verordeningen van het waterschap zelf.

Het college van dijkgraaf en heemraden is tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als het noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de rechtmatige totstandkoming van de baten, lasten en balansmutaties mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden, hoofdstuk 4 van het Waterschapsbesluit, het door het waterschap opgestelde controleprotocol en het Controleprotocol WNT. Dit vereist dat wij voldoen aan de voor ons

geldende ethische voorschriften en dat wij onze controle zodanig plannen en uitvoeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de door de accountant toegepaste oordeelsvorming, met inbegrip van het inschatten van de risico's dat de jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten.

Bij het maken van deze risico-inschattingen neemt de accountant de interne beheersing in aanmerking die relevant is voor het opmaken van de jaarrekening en voor het getrouwe beeld daarvan, alsmede voor de rechtmatige totstandkoming van de baten, lasten en balansmutaties, gericht op het opzetten van controlewerkzaamheden die passend zijn in de omstandigheden. Deze risico-inschattingen hebben echter niet tot doel een oordeel tot uitdrukking te brengen over de effectiviteit van de interne beheersing van het waterschap. Een controle omvat tevens het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en de gebruikte financiële rechtmatigheids-criteria en van de redelijkheid van de door het college van dijkgraaf en heemraden van het waterschap gemaakte schattingen, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening.

De financiële rechtmatigheidscriteria zijn vastgesteld met het normenkader op 8 oktober 2013.

De bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1 % en voor onzekerheden 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan reserves. Op basis van artikel 5.2, lid 7 van het Waterschapsbesluit is deze goedkeuringstolerantie door u vastgesteld op 14 september 2012. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn. Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de toleranties gehanteerd zoals vastgelegd in het Controleprotocol WNT.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is om een onderbouwing voor ons oordeel te bieden.

Oordeel betreffende de jaarrekening

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening van Waterschap Zuiderzeeland een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2014 als van de activa en passiva per 31 december 2014 in overeenstemming met hoofdstuk 4 van het Waterschapsbesluit.

Voorts zijn wij van oordeel dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2014 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen in overeenstemming met de begroting en met de relevante wet- en regelgeving, waaronder verordeningen van het waterschap zelf.

Verklaring betreffende overige bij of krachtens de wet gestelde eisen

---

Ingevolge artikel 109, lid 3 onder d van de Waterschapswet vermelden wij dat het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening.

Utrecht, 18 juni 2015

Deloitte Accountants B.V.

Was getekend: drs. R.D.H. Killeen RA MGA

BIJLAGEN

11. FINANCIËLE BIJLAGEN

11. FINANCIËLE BIJLAGEN

In dit hoofdstuk zijn de bijlagen bij de financiële jaarverantwoording opgenomen. Achtereenvolgens vindt u de volgende bijlagen:

- Exploitatierkening naar BBP beleidsveld
- Staat van immateriële vaste activa
- Staat van materiële vaste activa
- Staat van reserves
- Staat van voorzieningen
- Staat van vaste schulden
- Staat van personeelslasten

11.1.1. EXPLOITATIEREKENING NAAR BELEIDSVELD

Algemeen

In deze paragraaf is de realisatie van de begroting naar beleidsvelden opgenomen. De gerealiseerde bedragen worden per beleidsproduct in beeld gebracht conform de door de Unie van Waterschappen opgestelde BBP-structuur. Voor een analyse van het resultaat wordt verwezen naar paragraaf 9.2.

Overzicht exploitatie naar beleidsveld (bedragen x € 1.000.000)

OMSCHRIJVING	PRIMITIEVE BEGROTING 2014	BIJGESTELDE BEGROTING 2014	REALISATIE 2014	REALISATIE 2013
Planvorming	4,6	4,5	3,9	4,7
Aanleg en onderhoud waterkeringen	6,9	6,5	6,3	5,6
Inrichting en onderhoud watersystemen	25,9	25,6	26,0	25,7
Bouw en exploitatie zuiveringstechnische werken	22,1	21,9	21,6	21,5
Vergunningverlening en handhaving keur	0,4	0,4	0,5	0,0
Beheersing van lozingen	2,8	2,8	2,1	2,5
Grondwaterbeheer	0,2	0,2	0,2	0,1
Heffing en invordering	3,2	3,2	3,5	3,1
Bestuur en communicatie	3,7	3,7	3,6	3,7
Netto lasten	69,5	69,0	67,7	66,9
Belastingopbrengsten	68,2	68,2	69,8	68,1
Gerealiseerd resultaat	- 1,3	- 0,8	2,1	1,2

11.1.2. STAAT VAN IMMATERIËLE VASTE ACTIVA

(Bedragen x € 1.000)

WERKEN IN EXPLOITATIE	AANSCHAFWAARDE	TOTAAL AFSCHRIJVING	BOEKWAARDE PER 01-01	OVERBOEKING ONDERHANDEN WERK	WAARDE- VERMINDERINGEN	AFSCHRIJVINGEN PER BOEKJAAR	AANSCHAFPRIJS	TOTAAL AFSCHRIJVING	BOEKWAARDE PER 31-12	TOEGEREKENDE RENTE	TOTAAL KAPITAALLASTEN
Software	3.151	2.390	761	293	-	375	3.443	2.764	679	28	402

11.1.3. STAAT VAN MATERIËLE VASTE ACTIVA

(Bedragen x € 1.000)

WERKEN IN EXPLOITATIE	AANSCHAFWAARDE	TOTAAL AFSCHRIJVING	BOEKWAARDE PER 01-01	OVERBOEKING ONDERHANDEN WERK	WAARDE- VERMINDERINGEN	AFSCHRIJVINGEN PER BOEKJAAR	AANSCHAFPRIJS	TOTAAL AFSCHRIJVING	BOEKWAARDE PER 31-12	TOEGEREKENDE RENTE	TOTAAL KAPITAALLASTEN
<i>Algemeen</i>											
Kantoren en centr. werk- plaatsen	10.874	4.905	5.970			382	10.874	5.286	5.588	218	600
Bedrijfsmiddelen	518	498	20			15	518	513	5	1	16
Hardware	1.457	668	789	149		304	1.605	972	634	29	333
<i>Waterkeringen</i>											
Waterkeringen	5.819	1.403	4.415	169		180	5.988	1.583	4.404	162	342
<i>Gemalen, kunstwerken en watergangen</i>											
Gemalen	25.387	9.432	15.955	273		1.237	25.660	10.670	14.991	584	1.821
Onderbemaling	5.040	516	4.524			194	5.040	710	4.330	166	360
Kunstwerken	9.258	2.257	7.001	1.174		470	10.431	2.727	7.704	256	727
Waterlopen	4.695	1.270	3.425	254		69	4.950	1.339	3.610	125	195
<i>Zuiveringstechnische werken</i>											
AWZI	99.574	47.911	51.663	10.196		4.098	109.769	52.009	57.760	1.891	5.989
Slibontwateringinstallaties	10.290	9.395	894			97	10.290	9.493	797	33	130
Rioolgemalen	16.527	6.511	10.016	206		817	16.733	7.327	9.405	367	1.183
Persleidingen	18.850	14.649	4.201			483	18.850	15.132	3.718	154	637
IBA	6.906	1.183	5.723	23		231	6.929	1.414	5.515	209	440
Verbeteringswerken	356	115	241			19	356	134	222	9	28
Sanering waterbodems	1.285	357	928			64	1.285	421	864	34	98
Wateraanvoer	3.851	1.138	2.713	137		124	3.988	1.262	2.726	99	223
Totaal (exclusief onderhanden werk)	220.688	102.209	118.479	12.579	-	8.784	233.267	110.993	122.274	4.336	13.121

11.1.4. STAAT VAN RESERVES

(Bedragen x € 1.000)

OMSCHRIJVING	STAND PER 01-01	INTERNE RENTE	OVERIGE VERMEERDERINGEN	INTERNE VERMINDERING	EXTERNE VERMINDERING	STAND PER 31-12
<i>Risico reserve per taak</i>						
Watersysteemtaak	5.940	-	-	-	-	5.940
Zuiveringstaak	3.960	-	-	-	-	3.960
<i>Algemene reserve</i>						
Watersysteemtaak	3.260	-	-	-	-	3.260
Zuiveringstaak	3.401	-	-	-	-	3.401
<i>Tariefegalisatie reserve</i>						
Watersysteemtaak (basis deel)	1.500	-	-	-	-	1.500
Zuiveringstaak (basis deel)	1.000	-	-	-	-	1.000
Watersysteemtaak (flexibel deel)	8.058	-	-	-	-	8.058
Zuiveringstaak (flexibel deel)	523	-	-	-	-	523
<i>Bestemmingsreserves</i>						
Baggeren Almere	471	-	-	66	-	405
Stedelijk water	1.737	-	-	819	-	918
Duurzame oevers	1.021	-	-	399	-	622
Buitendijks	500	-	-	-	-	500
Windpark NOP	125	-	-	37	-	88
Huisvesting, ICT en mobiele communicatie	850	-	-	-	-	850
Waterschapsverkiezingen	570	-	-	-	-	570
<i>Nog te bestemmen resultaat 2014</i>		-	2.100	-	-	2.100
Totaal	32.915	-	2.100	1.320	-	33.695

In het bovenstaande overzicht is de voorgestelde resultaatbestemming van het jaar 2014 nog niet verwerkt.

11.1.5. STAAT VAN VOORZIENINGEN

(Bedragen x € 1.000)

OMSCHRIJVING	STAND PER 01-01	INTERNE RENTE	OVERIGE VERMEERDERINGEN	INTERNE VERMINDERING	EXTERNE VERMINDERING	STAND PER 31-12
<i>Arbeidsgerelateerde verplichtingen</i>						
Pensioenen (voormalige) bestuurders	1.437	31	43	-	58	1.453
Wachtgeld voormalige bestuurders	94	1	6	-	71	30
Personele reorganisatie	1.167	13	-	19	429	732
<i>Baggeren en saneren van waterlopen</i>						
Baggeren	582	-	1.341	-	984	939
<i>Overige onderhoudswerkzaamheden</i>						
Groot onderhoud	65	-	-	-	-	65
<i>Belastingen</i>						
Watersysteemheffing gebouwd	528	-	-	-	-	528
Totaal	3.873	45	1.390	19	1.542	3.747

De voorziening dubieuze debiteuren is opgenomen als minpost onder de rubriek debiteuren en maakt geen onderdeel uit van deze staat.

11.1.6. STAAT VAN VASTE SCHULDEN

(Bedragen x € 1.000)

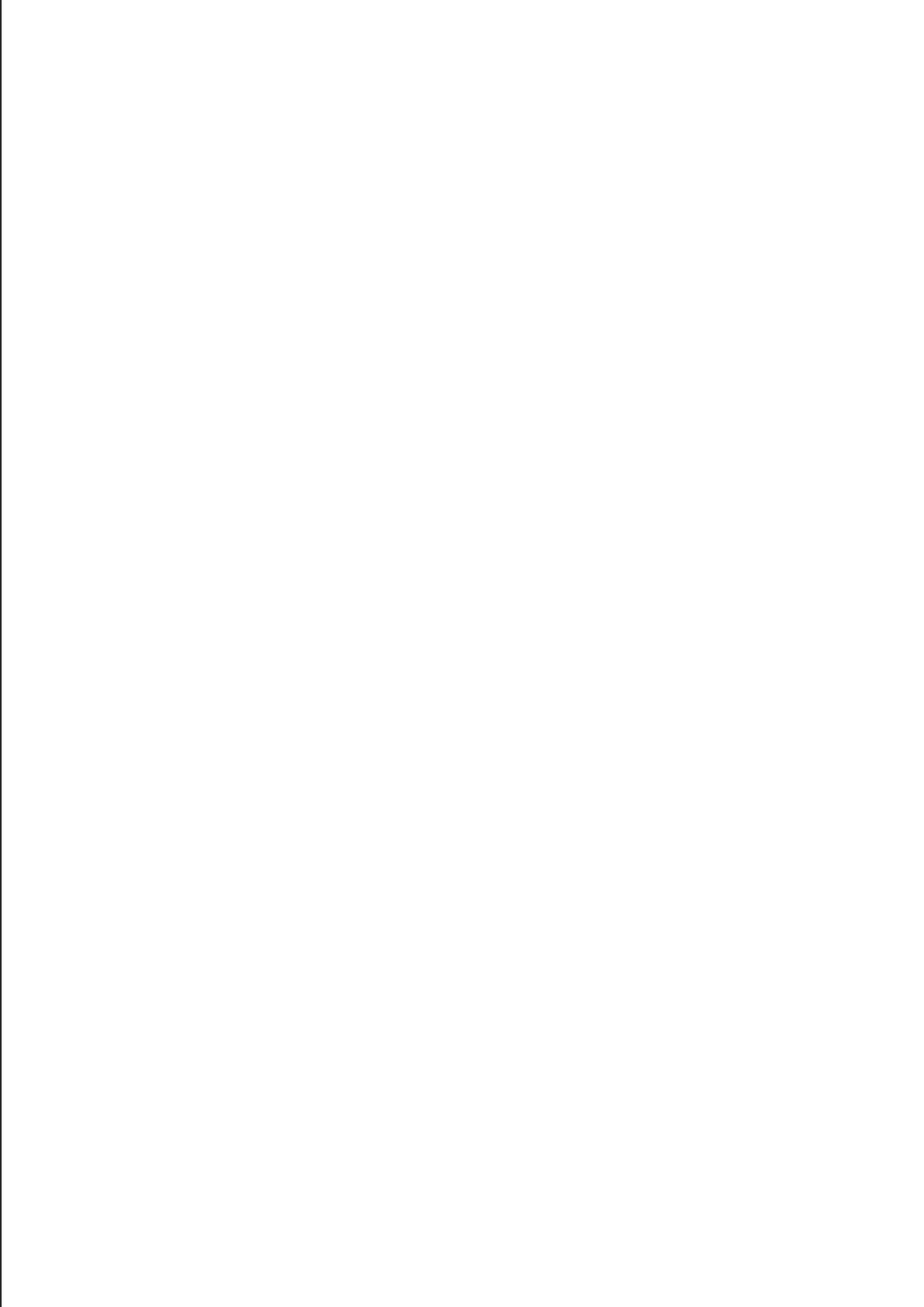
OMSCHRIJVING	RENTE PERCENTAGE	INGANGSDATUM	RESTERENDE LOOPTIJD IN JAREN	SCHULD PER 01-01	VERMEERDERINGEN	VERMINDERINGEN	SCHULD PER 31-12	AFLOSSINGS- VERPLICHTING VOLGENDE BOEKJAAR	RENTELASTEN BOEKJAAR
NWB 100.12858	6,650	12-01-1994	5	908	-	151	756	151	51
NWB 100.12859	6,650	12-01-1994	5	908	-	151	756	151	51
NWB 100.13736	7,320	25-10-1995	6	847	-	121	726	121	60
NWB 100.13737	7,320	25-10-1995	6	741	-	106	635	106	53
NWB 100.14029	7,250	26-06-1996	7	1.936	-	242	1.694	242	131
NWB 100.14235	6,550	10-10-1996	7	1.936	-	242	1.694	242	123
NWB 100.14780	6,300	10-10-1997	8	681	-	76	605	76	42
NWB 100.14798	6,070	20-10-1997	8	1.634	-	182	1.452	182	97
NWB 100.15603	4,820	14-12-1998	9	5.445	-	545	4.901	545	261
NWB 100.15818	4,700	24-03-1999	10	1.997	-	182	1.815	182	87
Waterschap Groot Salland	6,300	01-01-2000	1	1.405	-	703	703	703	44
NWB 100.20318	5,950	14-04-2000	6	4.447	-	635	3.812	635	238
NWB 100.21610	4,510	01-11-2001	2	908	-	303	605	303	39
NWB 100.23988	3,200	19-09-2005	6	2.333	-	333	2.000	333	72
NWB 100.24264	3,668	13-02-2006	7	2.667	-	333	2.333	333	87
NWB 100.24704	3,995	13-12-2006	7	3.200	-	400	2.800	400	127
NWB 100.24761	4,300	24-01-2007	13	3.500	-	250	3.250	250	140
NWB 100.25429	4,420	22-01-2008	14	4.500	-	300	4.200	300	186
NWB 100.26019	4,720	11-12-2008	4	5.000	-	1.000	4.000	1.000	233
NWB 100.26057	4,260	06-02-2009	5	6.000	-	1.000	5.000	1.000	217
NWB 100.26442	3,300	18-12-2009	5	6.000	-	1.000	5.000	1.000	197
NWB 100.27092	3,410	31-01-2011	6	4.000	-	500	3.500	500	121
ASN 123927	3,770	26-01-2012	12	7.000	-	-	7.000	-	264
NWB 100.27873	3,320	01-02-2013	13	5.000	-	-	5.000	-	166
NWB 100.28280	2,986	12-02-2014	14	-	8.000	-	8.000	-	212
NWB 100.28283	2,858	14-02-2014	11	-	8.000	-	8.000	-	201
Totaal vaste schulden				72.993	16.000	8.754	80.239	8.754	3.500

11.1.7. STAAT VAN PERSONEELSLASTEN

(Aantallen in fte, bedragen x € 1.000.000)

ORGANISATIEONDERDEEL	BEGROTE FORMATIE 2014	GEREALISEERDE FORMATIE 2014	GEREALISEERDE FORMATIE 2013	BEGROTE PERSONEELSLASTEN 2014	GEREALISEERDE PERSONEELSLASTEN 2014	GEREALISEERDE PERSONEELSLASTEN 2013
Directie	3,00	3,0		0,4	0,4	20,7
Projectmanagement	3,50	3,1		0,5	0,6	
Stafafdeling	8,70	8,6		0,7	0,7	
Afdeling Strategie en Ontwikkeling	12,80	13,0		1,2	1,2	
Afdeling Plannen, Procedure & Advies	30,40	28,2		2,6	2,7	
Afdeling Waterbeheer	51,05	47,1		3,5	3,6	
Afdeling Zuiveringen en Gemalen	51,80	50,6		3,6	3,5	
Afdeling Waterprojecten & Informatie	38,30	33,7		2,7	2,5	
Afdeling Communicatie & Dienstverl.	27,55	26,0		2,4	2,3	
Afdeling Bedrijfsvoering	31,30	29,0		3,4	3,6	
Bestuur	Nvt	Nvt	Nvt	0,6	0,6	0,6
Totaal	258,40	242,3	231,2	21,6	21,8	21,3

De bezettingsgraad (werkelijke bezetting ten opzichte van de begrote formatie) bedroeg in 2014 gemiddeld 93%. Op een groot deel van deze vacatureruimte wordt tijdelijk ingehuurd, mede door de vacaturestop als gevolg van reorganisatieproces Water Werkt. In de gerealiseerde personeelslasten zijn de kosten van het tijdelijk personeel meegenomen. De dekking van de tijdelijke krachten heeft deels plaatsgevonden uit de overige aan de afdelingen toegewezen budgetten.

COLOFON

Redactie

Waterschap Zuiderzeeland

Ontwerp en opmaak

Simons en Boom

Fotografie

Aatjan Renders

Waterschap Zuiderzeeland

Waterschap Zuiderzeeland

Lindelaan 20

Postbus 229

8200 AE Lelystad

telefoon (0320) 274 911

waterschap@zuiderzeeland.nl

www.zuiderzeeland.nl

